

CENT TRENTA-QUATRE

UN PETIT BOCÍ DEL MEU REBESAVI,
EN PEDRERA DE MATA

Joana Graboleda Camós

2n BATX

TDR 2022-2023

Tutor: Gerard Sardeña

Institut Josep Brugulat

SÍNTESI

RESUM

Des de ben petita he sentit les històries sobre el meu rebesavi. És per això, que aquest treball el vaig voler enfocar a la part històrica i a la recerca sobre en Joan Matamala, més conegut com a Pedrera de Mata. Va ser un home polifacètic, i de totes les seves facetes, m'he centrat en la seva vessant com a poeta. Per aquest motiu, en la part teòrica, he destacat la importància de la literatura popular i la necessitat de preservar aquesta música transmesa oralment.

L'objectiu principal d'aquest treball ha estat donar reconeixement a figures com la d'en Pedrera de Mata, que mai haurien d'haver caigut en l'anonimat. De manera que he recopilat tota la seva vida biogràfica i històrica que finalment m'ha conduït a crear una pàgina web dedicada a la seva memòria.

Seria interessant un reconeixement per part del seu poble o municipi natal. Que es fes justícia del personatge que va ser, no tots els pobles han tingut la sort de disposar d'un versaire tan hàbil com ell.

RESUMEN

Desde muy pequeña he escuchado las historias sobre mi tatarabuelo. Es por eso que quise enfocar este trabajo en la parte histórica y la investigación sobre Joan Matamala, más conocido como Pedrera de Mata. Fue un hombre polifacético, y de todas sus facetas, me he centrado en su vertiente como poeta. Por este motivo, en la parte teórica, he destacado la importancia de la literatura popular y la necesidad de preservar esta música transmitida oralmente.

El objetivo principal de este trabajo ha sido dar reconocimiento a figuras como la de Pedrera de Mata, que nunca deberían haber caído en el anonimato. Así que he recopilado toda su vida biográfica e histórica, lo que finalmente me ha llevado a crear una página web dedicada a su memoria.

Sería interesante un reconocimiento por parte de su pueblo o municipio natal. Que se haga justicia al personaje que fue, no todos los pueblos han tenido la suerte de contar con un versificador tan hábil como él.

ABSTRACT

From a very young age, I have heard stories about my great-great-grandfather. That's why I wanted to focus this work on the historical aspect and the research about Joan Matamala, better known as Pedrera de Mata. He was a multifaceted man, and of all his facets, I have centered on his role as a poet. For this reason, in the theoretical part, I have emphasized the importance of folk literature and the need to preserve this orally transmitted music.

The main objective of this work has been to give recognition to figures like Pedrera de Mata, who should never have fallen into anonymity. So, I have compiled his entire biographical and historical life, which has ultimately led me to create a website dedicated to his memory.

It would be interesting to have recognition from his hometown or municipality. To do justice to the person he was, not all towns have been fortunate enough to have such a skilled versifier.

AGRAÏMENTS

Primerament, vull mostrar el meu agraïment a totes les persones que han contribuït i m'han donat suport durant el procés de creació.

En primer lloc, m'agradaria agrair a les persones que he entrevistat, tant pel contingut i informació que he obtingut, com per la seva disposició. Gràcies, Albert Massip (fundador del Càntut), Àngel Vergés (professor de primària i escriptor) i Conxita Batchellí (veïna de Can Pedreres).

També m'agradaria agrair al Sr. Anton M. Rigau i a l'Angèlica Serra per haver-me proporcionat material per aquest treball.

A la Glòria Trilla per cedir-me fotos i explicar-me històries de la família Trilla.

Gràcies a la Marta i Rosa Matamala per deixar-me entrar i buscar informació a la casa pairal de Can Pedreres.

A la meva família, per haver-me ajudat, recolzat i donant suport en tot moment.

I, per últim, fer un especial agraïment a en Gerard Sardeña, qui ha sigut el meu tutor al llarg d'aquest treball. Gràcies per l'encoratjament, l'orientació, l'ànim i els consells que m'han ajudat a portar a terme aquest treball.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	7
MOTIVACIÓ	7
OBJECTIUS	7
METODOLOGIA	8
MARC TEÒRIC	9
1.1. LA LITERATURA POPULAR	9
1.1.1. Què és?	9
1.1.2. Cançons de transmissió oral al s. XX i la importància a Catalunya	10
1.1.2.1. Mostres de cançons populars a Catalunya	12
1.2. ELS CAÇADORS DE CANÇONS	18
1.3. PROJECTE ACTUAL PER RECUPERAR LA MÚSICA DE TRANSMISSIÓ ORAL	23
1.3.1. Càntut	23
1.3.2. Origen	24
1.3.3. Finalitat	25
1.3.4. Cançons d'en Joan Matamala	25
MARC PRÀCTIC	26
2.1. BIOGRAFIA D'EN PEDRERA DE MATA	26
2.2. ARBRE GENEALÒGIC DE JOAN MATAMALA	35
2.3. OBRES LITERÀRIES D'EN PEDRERA DE MATA	37
2.3.1. “Tot recordant”	39
2.3.2. “D'un gat a sa mare”	42
2.3.3. “Goigs de Ntra Sra de la Maldat o lo capita Sant Ferriol”	45
2.3.4. “Al públic”	49
2.3.5. “Als borbons”	52
2.3.6. “Quan les dones tindran vot”	57
2.3.7. “Credo dels Apòstols” i “Credo dels Monàrquics”	60

2.3.8. “La nit del 6 d’octubre”	63
2.3.9. Títol desconegut	66
2.3.10. “Goigs en llahor dels borbons que durant cent trenta anys han desgovernat Espanya”	68
2.3.11. “Visca la república”	72
2.3.12. “Adéu Borbó”	75
2.3.13. “El poble de Pujarnol	77
2.3.14. ”Els set pecats capitals de la Monarquia” i “Les set virtuds que ha de tenir la República.”	79
2.4.15. Poema del rellotge de sol	82
2.4. REALITZAR UNA PÀGINA WEB AMB LES OBRES D’EN PEDRERA DE MATA	83
CONCLUSIONS	84
WEBGRAFIA	87
BIBLIOGRAFIA	91
ÍNDEX D’IMATGES	92
ANNEXOS	95
ANNEX 1. Entrevistes	95
ANNEX 2. Poemes originals	105
ANNEX 3. Documents històrics personals d’en Pedrera de Mata	122
ANNEX 4. Informació arbre genealògic	143

INTRODUCCIÓ

MOTIVACIÓ

Quan era petita, les històries que la meva àvia compartia sobre el seu avi em transportaven a un món de contes meravellosos. Les anècdotes plenes d'alegria captivaven la meua imaginació i em brindaven moments entretinguts escoltant-les. Amb el pas del temps, el destí va fer que ensopegués casualment amb els relats relacionats amb en Pedrera de Mata, l'avi de la meua àvia.

Ara que faig batxillerat, que se'm va presentar el treball de recerca, vaig tenir presents diversos temes per fer, però una altra vegada per casualitats d'aquelles que no s'expliquen va tornar a sortir una vegada més el nom d'en Pedrera de Mata. En el meu interès per esbrinar si aquest personatge podia esdevenir un eix sòlid per a la investigació, vaig aprofundir en la seva història. A mesura que reunia més informació, la meua confiança en la pertinència d'aquest tema creixia.

L'últim esdeveniment que va reforçar la meua determinació va ser una trucada al meu pare el novembre del 2022. La invitació a assistir a la presentació d'un llibre, Español, Q. (2022). *Un lloc en el temps*. Edicions de 1984. Va arribar com un senyal revelador. En aquest llibre, un capítol estava dedicat al meu rebesavi, en Pedrera de Mata.

Per això, la meua convicció d'abordar un treball de recerca que fusioni la recerca bibliogràfica amb l'exploració de camp és més ferma que mai. Veig ara que el projecte se centrarà en un context històric i familiar, proporcionant una oportunitat única per endinsar-me en les arrels i la riquesa d'una història que va transcendir generacions.

OBJECTIUS

La idea d'aquest treball és fer justícia sobre un personatge que ha quedat a l'oblit. M'agradaria recopilar tota la informació possible tant biogràfica com literària, deixar-ho escrit i així deixar constància sobre en Pedrera de Mata, el meu rebesavi. Dins dels objectius que m'he plantejat en aquesta recerca tenim:

En primer lloc, vull elaborar la biografia d'en Pedrera de Mata, recopilar la seva obra literària i emmarcar-la dins la literatura popular.

En segon lloc, voldria conèixer i analitzar les obres literàries del meu rebesavi. També esbrinar en quin context històric estan escrits els poemes d'en Pedrera de Mata.

Seguidament, realitzar un arbre genealògic per conèixer els meus avantpassats. A ser possible, intentar relacionar el pes que va exercir la seva infantesa i adolescència en les seves produccions literàries.

Per centralitzar tota la informació aconseguida de la meva part pràctica, vull reunir, ordenar i catalogar tota l'obra digitalment. I finalment, m'agradaria aconseguir la màxima difusió i reconeixement de la seva obra.

METODOLOGIA

Per poder aconseguir aquests objectius, la metodologia que seguiré serà primer, fer recerca bibliogràfica sobre tot allò que s'hagi publicat fins ara d'en Pedrera a la premsa o publicacions locals; també cercaré informació a partir d'entrevistes que realitzaré a especialistes en temes de cultura i cançó popular com a autors que hagin conegut o parlat sobre en Pedrera, també intentaré cercar i entrevistar familiars o persones que haguessin pogut conèixer en Pedrera de Mata.

Per realitzar l'arbre genealògic, cercaré informació a l'Arxiu Comarcal i als registres i alhora utilitzaré programes que em permetin digitalitzar-ho. Per poder aconseguir l'objectiu de reunir i donar a conèixer l'obra d'en Pedrera de Mata també utilitzaré programari per crear un blog a internet que en doni visibilitat.

De tota la informació que obtingui d'en Pedrera de Mata en faré una publicació digitalment, així no només ho tinguem la família sinó que també els veïns de Mata sàpiguen quin personatge havia viscut allà uns quants anys enrere

MARC TEÒRIC

1.1. LA LITERATURA POPULAR

1.1.1. Què és?

Des de l'antiguitat s'ha donat importància a una literatura transmesa oralment, a la qual tothom tenia accés independentment de la seva classe social o nivell cultural. Aquesta forma de literatura és coneguda com a literatura popular i s'ha vingut manifestant a través de la poesia, la prosa, la cançó i el teatre.

Aquesta literatura solia ser composta oralment i es transmetia de generació en generació. A causa d'això s'han perdut moltes obres i és habitual trobar diverses versions d'una mateixa cançó o poema, i per aquesta raó és difícil situar cronològicament l'època en què van ser escrites. No obstant això, a partir del segle XVI es va començar a posar per escrit algunes d'aquestes obres.

Normalment, l'autor d'aquestes obres era desconegut i no era rellevant conèixer la seva identitat. La veritable recopilació va tenir lloc al segle XIX, quan es va començar a valorar la seva importància.

Els gèneres més destacats de la literatura popular serien quatre: els goigs, les nades, els romanços i les corrandes.

Els goigs són un gènere primordial de l'edat medieval, són de temàtica religiosa en què es concreten en lloances¹ a la Mare de Déu, a Jesucrist o a un sant els quals demanen protecció i ajuda. L'estructura típica consisteix en una primera i última estrofa de quatre versos, mentre que les estrofes intermèdies consten de sis versos heptasil·labs, a més de dos versos refranys.

Les nades són també cançons de temàtica religiosa que encara coneixem avui dia, ja que

¹ Expressió o discurs amb què s'alaba o es mostra admiració i reconeixement

són cantades durant les festes de Nadal. Solen parlar del naixement de Jesús, de l'anunciació de l'àngel a la Verge o de l'adoració als reis.

Els romanços, que es van originar durant l'edat moderna, tracten temàtiques molt variades.

I per últim, les corrandes que són poemes amb estrofes separades amb sentit per elles mateixes. Habitualment tenen quatre versos heptasíl·labs amb rimes encadenades i aborden temes molt diversos. En molts casos eren improvisades i servien com a lletres de cançons per a balls.

Figura 1. Literatura popular. Estructura i estil. Font: Pàgina web. Una mà de lletres (2018).

1.1.2. Cançons de transmissió oral al s. XX i la importància a Catalunya

Com esmento al punt anterior, en èpoques passades, les obres literàries populars es transmetien oralment, de generació en generació. Aquestes cançons són una part essencial de la cultura popular i han representat una forma important de comunicació i entreteniment per a les persones al llarg del temps. Lamentablement, una gran quantitat d'aquestes obres s'han perdut pel camí.

Durant el segle XX, les cançons de transmissió oral van continuar existint i es van expandir a través de diversos corrents musicals com la música folk² i el rock³, per aquest fet i juntament amb l'advent de la televisió, la ràdio i l'enregistrament de so, les cançons de transmissió oral van ser recopilades, permetent que moltes d'elles no es quedessin confinades a les llars, sinó que arribessin a un públic més ampli i es conservessin per a les generacions futures.

² Tipus de música que pertany a la cultura popular d'una regió

³ Ampli gènere de música popular

A Catalunya, les cançons de transmissió oral han tingut una importància significativa dins de la cultura popular. Les havaneres, les sardanes, els goigs i les cançons de taverna han tingut un paper fonamental en la vida social i cultural de les comunitats catalanes al llarg del segle XX. A través d'aquestes cançons, es podien reflectir les experiències i els sentiments del poble, i fins i tot les seves lletres han estat utilitzades com a eina de protesta i denúncia d'injustícies.

Les havaneres, amb les seves melodies evocadores i solemnes, han estat un símbol de la cultura marítima i han connectat emocionalment les persones amb el mar i la vida dels mariners. Aquestes cançons, sovint interpretades en grups de cant coral, han estat una forma de preservar les tradicions marineres i de transmetre la bellesa dels paisatges costaners i les vivències dels navegants.

Figura 2: Dibuix d'havaneres. Font: Pàgina web. Ajuntament Alcarràs (2017).

Les sardanes, amb la seva música enèrgica i els seus passos de ball col·lectiu, han tingut un paper fonamental en les festes tradicionals. Aquestes cançons i danses han afavorit la cohesió comunitària, ja que les persones es congregaven per ballar agafades de les mans, formant cercles i connectant amb les arrels i la identitat catalana.

Figura 3: Ballant sardanes. Font: Pàgina web. Viquipèdia (2007).

Els goigs, amb la seva temàtica religiosa, han representat una forma de devoció i espiritualitat per al poble català. Aquests himnes de lloança a la Mare de Déu, Jesucrist o als sants han proporcionat una via per expressar la fe i la veneració, a més de funcionar com a element cohesionador en les celebracions religioses i festes tradicionals.

Figura 4: Dibuix dels goigs. Font: Pàgina web. Els pòdcasts de FICTA (2023).

Les cançons de taverna, en canvi, han estat testimonis de la vida quotidiana i dels sentiments més comuns de la gent. Amb melodies alegres i lleugeres, sovint acompanyades de lletres iròniques o satíriques⁴, aquestes cançons han servit com a vehicle per reflectir les frustracions i les alegries de les persones. A més han estat utilitzades com a eina de crítica social, permetent denunciar injustícies, desigualtats i altres problemàtiques que afectaven la societat catalana.

1.1.2.1. Mostres de cançons populars a Catalunya

Malgrat que no ho sembli, disposem d'un coneixement més ampli de cançons tradicionals del que pensem inicialment. Reflexionant sobre les nades, com *Les dotze van tocant*, *El noi de la mare* i *Caga Tió* podem veure que moltes de les lletres fan referència a les tradicions nadalenques catalanes com la cançó del *Caga Tió* en la qual un tronc decorat és colpejat pels infants amb bastons, mentre acompanyen aquesta acció amb càntics festius, tot amb la finalitat que el tronc "cagui" regals i dolços.

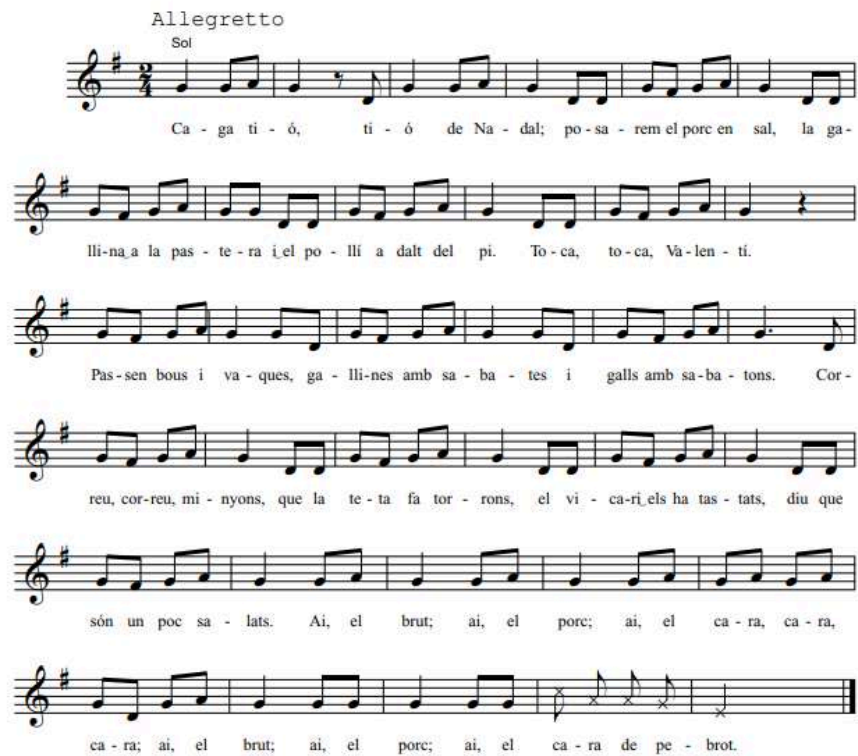
Quan explorem a fons aquestes cançons, descobrim múltiples versions que reflecteixen la diversitat i riquesa de la cultura tradicional. A través d'aquestes melodies, es fa evident que

⁴ To sarcàstic per llançar un missatge crític mitjançant l'humor

les cançons populars ens ofereixen una gran varietat de significats i històries.

20 CAGA TIÓ

Allegretto
Sol

Ca - ga ti - ó, ti - ó de Na - dal; po - sa - rem el porc en sal, la ga -
l - li - na a la pas - te - ra i el po - lli a dalt del pi. To - ca, to - ca, Va - len - ti.
Pas - sen bous i va - ques, ga - lli - nes amb sa - ba - tes i galls amb sa - ba - tons. Cor -
reu, cor - reu, mi - nyons, que la te - ta fa tor - rons, el vi - ca - ri els ha tas - tats, diu que
són un poc sa - lats. Ai, el brut; ai, el porc; ai, el ca - ra, ca - ra,
ca - ra; ai, el brut; ai, el porc; ai, el ca - ra de pe - brot.

Figura 5: Partitura de la cançó *Caga tió*. Font: Pàgina web. Generalitat de Catalunya (s.d.).

Les sardanes, a manera d'exemple clar, exemplifiquen cançons transmeses oralment. Algunes de les peces més rellevants inclouen: *La Santa Espina* i *Baixant de la font del gat*, la qual és una popular sardana composta l'any 1926 pel compositor català Enric Morera i Viura, a la que li va afegir lletra Antoni Vives i Batlle, convertint-se a partir d'aleshores en una típica cançó infantil on se'ns explica la història de la Marieta de l'ull viu. Aquella noia es dedicava a anar sovint a buscar aigua a la font del gat, motiu pel qual els soldats anaven a tirar-li els trastos.

Figura 6: La Font del Gat, a principis del segle XX. Font: Pàgina web. Blog historiadebarcelona.org (2016).

Baixant de la font del gat

Bai - xant de la Font del Gat u - na no - ia, u - na no - ia, Bai -
xant de la Font del Gat u - na no - ia i un sol - dat. Pre - gun -
teu - li com se siu Ma - ri - e - ta Ma - ri - e - ta; pre - gun -
teu - li com se diu, Ma - ri - e - ta del ull viu.

Figura 7: Partitura de la cançó *Baixant de la font del gat*. Font: Pàgina web. Canciones populares de Europa (s.d.).

Pel que fa a les havaneres, destaquen cançons amplament conegudes com *La Bella Lola*, *Mare vull ser pescador* i *El meu avi*.

El meu avi és una havanera molt reconeguda dins del repertori tradicional català. Composta per Josep Lluís Ortega i Monasterio el 1968, la cançó és un emotiu homenatge als soldats catalans que van perdre la vida durant la guerra de Cuba. Tot i que la lletra sigui una creació literària, el seu contingut pren arrel en les autèntiques vivències de l'avi de l'autor, que va ser un coronel retirat i va viure de manera directa els esdeveniments de la guerra. Aquesta connexió personal aporta una dimensió emocional i autèntica a la cançó.

EL MEU AVI

-Havanera-

Harm. i Orq.: J. M. Roglan
Mús. i Llet.: J.L.Ort. Monasterio

8

El meu a - vi va a - nar a Cu - ba a bor - do del Ca - ta - lán, el mi - llor bar - co de
va - ren temps de guer - ra de per - fi - dies i traï - cions, en el mar de les An

7

guer ra de la flo - ta d'ul - tra mar, el ti - mo - ner i el nos - tre a mo, i ca
ti - lles re - tro - na - ren els ca - nons, els ma - ri - ners de Ca - le - lla, i el meu

12

tor - ze ma - ri - ners, e - ren nas - cuts a Ca - le - lla a Pa - la - fru - gell,
a - vi al mig de tots, va - ren mo - rir a co - ber - ta al peu del ca - nó

18

Quan el Ca - ta - lán sor - ti - a a la mar, els nois de Ca - le - lla
cri - da - va el meu a - vi

24

fe - i en un cre - mat, mans a la gui - tar - ra so - li - en can - tar,
a - pa! nois que és tart, els va - lents de a bor - do no va ren tor - nar,

30

vis - ca Ca - ta - lu - nya, vis - ca el Ca - ta - lán
tin - gue - ren la cul - pa, els a - me - ri -

39

ar - ri - cans, Quan el Ca - ta - lán sor - ti - a a la mar, els nois de Ca

46

le - lla fe - i en un cre - mat, mans a la gui - tar - ra so - li - en can

52

tar vis - ca Ca - ta - lu - nya, vis - ca el Ca - ta - lán

Figura 8: Partitura de la cançó *El meu avi*. Font: Pàgina web. Desolvidar blog (2018).

Els goigs també ens proporcionen mostres de cançons tradicionals, com ara: *Sant Josep* i *La Mare de Déu de Montserrat*.

**GOIGS A LLAOR DE LA
Verge Santa Maria
de Montserrat**

LA SEVA FESTA: EL 27 D'ABRIL

Lletra: Adaptació d'un manuscrit anònim de l'any 1868.
Música: Samuel Mas i Badenes.

Pel bon Déu, Verge Maria,
i per vostre Fill Amat,
tot el poble us proclamava
Sol Suprem de Montserrat.

Montserrat, MUNTANYA ÚNICA,
un present és del Senyor.
Amb Jesús, Vós, hi venieu,
radiant de formosor.
I ara sou més moreneta,
i és més bell vostre Filló.
Pel bon Déu, Verge Maria...

Un gentil pastor hi havia
allí baix, a Monistrol,
que en la més Santa Muntanya
hi romà de sol a sol;
pastorant xais i cabretes
reflant el flabiol.
Pel bon Déu, Verge Maria...

El pastor, cert dia troba
el Coval on éreu Vós.
Avisava el senyor bisbe,
que hi venia molt joia.
I us alçava una Capella,
venent-vos fervorós.
Pel bon Déu, Verge Maria...

El Sant Nom d'esta muntanya
l'escampà, pel món, el vent;
arribant anacoretas
de llevant i de ponent.
I fan vida solitària
bo i vivint austerament.
Pel bon Déu, Verge Maria...

Ja són dotze les ermites;
tretze són els ermitans,
i se'n conten tals prodigis
que la gent els té per sants.
Fins les aus amb ells sojornen,
alegrant-los amb els cantos.
Pel bon Déu, Verge Maria...

Devots d'esta terra vénen
pelegrins de tot arreu,
que presents de cera us duen,
ciriers d'art i de preu,
i bells vasos i oli verge,
per a que els il·lumineu.
Pel bon Déu, Verge Maria...

Fins setanta quatre llànties
van cremant vora l'altar.
Totes són de plata fina,
aïl, menys una que n'hi ha...
Es la llàntia del rei moro
que ja mai s'ha vist cremar.
Pel bon Déu, Verge Maria...

Una nit la van encendre...
I del Cel un crit baixà:
— Apagueu aquesta llàntia,
sinó el món s'enfonzarà.
— Gloriosa Moreneta:
Ja mai més se l'encendrà. —
Pel bon Déu, Verge Maria...

Ara els monjos us rodegen,
i els xamosos escolans.
Amb l'Àbat, que al mig es posa,
us eleven i reverents canten...
Què té la «Salve Regina»,
que entra al cor dels catalans?
Pel bon Déu, Verge Maria...

Montserrat, MUNTANYA ÚNICA:
us tenim com un tresor.
Els penyals, que el Cel senyalen,
talment semblen pomells d'or.
Més d'un fill d'aquesta terra,
quan s'allunya, d'enyor morl.

TORNADA

Pel bon Déu, Verge Maria,
i per vostre Fill Amat,
tot el poble us proclamava
Sol Suprem de Montserrat!

Ky. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix. Ky. Ut digni efficiamur promissionibus Christi

OREMUS

Bonorum omnium largitor Deus, qui electum montem gloriosae Unigeniti tui Matris insigni cultu clarificas: concede; ut, ejusdem Immaculatae semper Virginis Mariae praesidio potenter adjuvati, ad montem, qui Christus est securi perveniamus. Qui tecum vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

Poc a poc
Pel bon Déu, Verge Na-ri-a, i per vos-tre Fill A-mat, tot el po-
bleus procla-ma-va Sol Su-prem, de Mont-se-nat. Més mogut
Mont-se-nat, Muntanya Única, un present és del Se-nyor.
Amb Je-sús, Vós, hi venieu, ra-di-ant de for-mo-sor. nall
Ja-va sou més moreneta i és més bell vostre Fi-l·lo. Pel bon

Edició «MIA». — Any Sant Març 1954 AMB LES DEUDES LLICENCIES Tip. Joan Batlle, Tordera, 6, Barcelona

Figura 9: Imatge del goig de *La Mare de Déu de Montserrat*. Font: Pàgina web. Blogspot (s.d.).

Finalment, no podem oblidar aquestes cançons de taverna que sovint són caracteritzades per la seva alegria i optimisme, es manifesten en composicions com *Beurem una boteta*. Aquesta peça musical és àmpliament reconeguda per la seva pràctica en cercle, on una persona amb un porró ple de vi es mou corrent dins la rotllana mentre els altres entonen alegrement

“Beurem una boteta, de la vall, de la vall Roseta; Beurem una boteta, de la vall, de la vall del vi.” Quan la melodia se silencia, el portador del porró atura la seva passa davant d’una altra persona, cedint-li el porró perquè begui mentre tots canten la següent línia de la cançó “Que begui, que begui, que begui, que begui, que begui, que begui, que begui, que prou.” Amb l’arribada del terme “prou”, el bevedor agafa el porró i torna a ballar dins la rotllana, aquests passos es van repetint fins que s’acaba el vi del porró.

LLETRA DE “BEUREM UNA BOTETA”

Beurem una boteta,
de la vall, de la vall
Roseta;
Beurem una boteta,
de la vall, de la vall
del vi.

Que begui, que begui,
que begui, que begui,
que begui, que begui,
que begui, que prou.

1.2. ELS CAÇADORS DE CANÇONS

Els caçadors de cançons van aparèixer a finals del segle XIX i principis del segle XX, sent persones dedicades a recopilar i preservar cançons tradicionals d'arreu del món. Aquesta tasca va jugar un paper fonamental en la conservació de les tradicions musicals de transmissió oral.

Alan Lomax, reconegut com un dels pioners en la recopilació de cançons tradicionals, va néixer a Texas l'any 1915. La seva passió per la música i la cultura va marcar la seva vida, i va dedicar gran part del seu temps a l'atresorament⁵ i documentació de la música popular de cultures tradicionals de tot el món. Va posar un èmfasi especial en les cultures afroamericanes i anglosaxones, reconeixent la riquesa i la importància d'aquestes tradicions musicals.

Lomax va emprendre viatges arreu dels Estats Units per gravar la música popular del sud del país. Aquesta experiència en primera persona li va permetre capturar la música de manera autèntica i realista, preservant no només les melodies, sinó també les històries, els estils interpretatius i els dialectes locals. A través d'aquestes gravacions de camp, Lomax va capturar el cor i l'ànima de les comunitats musicals, immortalitzant les seves veus i les seves expressions culturals.

Més enllà de la seva recopilació de cançons, Lomax va ser un defensor apassionat de la preservació de les cultures tradicionals i la diversitat cultural. Considerava que la música era una part essencial de la identitat cultural, una font de connexió amb el passat i una forma de transmetre valors i coneixements als joves. Va lluitar per protegir, conservar i transmetre aquest patrimoni cultural a través de la seva feina en recopilació, documentació i divulgació de la música tradicional.

Lomax va ser un comunicador incansable i un defensor de l'accés a la música popular. Va escriure llibres, va produir programes de ràdio i va treballar en museus i institucions per a la difusió i l'educació sobre la música tradicional. Va ser un visionari que va comprendre el valor i la importància de preservar i celebrar les expressions musicals de les comunitats de tot el món.

⁵ Acció d'acumular, preservar i documentar

La seva dedicació i el seu llegat continuen inspirant investigadors, músics i amants de la música tradicional en l'actualitat. El treball de Lomax ha deixat un impacte durador en la forma en què apreciem i comprenem la diversitat cultural i musical del nostre món. La seva visió i compromís amb la preservació de les tradicions musicals ens recorden la importància de valorar i protegir les expressions culturals que enriqueixen la nostra humanitat.

Alan Lomax, a més de centrar-se en les cultures afroamericanes i anglosaxones, també va dedicar esforços a documentar la música tradicional d'altres països. Va realitzar expedicions per Europa, gravant cançons tradicionals i recopilant informació sobre les diferents expressions musicals de la regió. Va comprendre que la diversitat cultural de la música era un tret distintiu de cada lloc i va considerar que era crucial protegir aquestes manifestacions artístiques.

Espanya, amb la seva rica tradició musical, va ser un dels destins en què Lomax va centrar la seva atenció. Va viatjar per diverses regions espanyoles, com ara Andalusia, Galícia, Catalunya i altres, per capturar les melodies i les cançons tradicionals d'aquests llocs. Va treballar acompanyat d'investigadors locals i va realitzar enregistraments de camp amb músics populars per preservar aquest llegat cultural únic.

A Catalunya, Lomax va recopilar cançons tradicionals catalanes, prenent interès en la riquesa del folklore musical de la regió. Va enregistrar músics locals, recollir cançons populars i documentar el context cultural en què aquestes cançons es van originar. Aquesta recopilació no només va permetre la preservació de la música tradicional catalana, sinó que també va donar visibilitat internacional a aquest patrimoni cultural.

Figura 10: Alan Lomax. Font: Pàgina web. Blue Ridge Music Hall of Fame (2016).

Amb l'objectiu d'arribar a una síntesi que revelés el veritable valor de l'ànima musical catalana el gener de 1922 el mecenes cultural Rafael Patxot va proposar a les entitats especialitzades en estudis folklòrics, reunits a l'Orfeó Català, el projecte de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Amb molt pocs recursos, van fer el projecte de col·lecció musical més emblemàtic del país, ho feien per parelles, anaven a peu, en tartana ⁶ i, fins i tot, en mules.

Durant 14 anys, Higini Anglès, Joan Amades, Palmira Jaquetti, Joan Tomàs, Lluís Millet i molts altres van aplegar milers de documents, una tasca promoguda per Rafel Patxot i l'Orfeó Català.

L'arxiu es va dispersar amb la guerra, però gràcies a la figura del pare Massot, qui va acceptar el compromís de fer les gestions per a la recuperació d'aquest arxiu, es va poder reunir a l'Abadia de Montserrat, l'any 1990.

I, a més de les cançons, aplegar danses, entremesos, rondalles, llegendes, refranys, jocs i instruments de música. La recerca havia d'arribar a cada comarca dels països de llengua catalana a través de "missions" específiques, de 1922 a 1936 van fer unes setanta missions de recerca per part de parelles d'especialistes i van aplegar més de 40.000 documents.

A més, s'hi van ajuntar molts altres fons documentals i altres aportacions, juntament amb les cançons, aportaven unes interessants memòries de recerca amb fotografies.

⁶ Petit carruatge de dues vares i dues rodes amb coberta de lona

Figura 11: Joan Tomàs i Lluís Millet recollint cançons d'un cantaire després de llaurar. L'Empordà 1927. Font: Pàgina web. Gencat.cat (s.d.).

Figura 12: L'etnòleg Joan Amades en una de les missions. Font: Pàgina web. Gencat.cat (s.d.).

D'altra banda, en l'àmbit català tenim un dels més destacats investigadors i divulgadors del folklore Artur Blasco. Va treballar a l'Alt Urgell com a funcionari del Ministeri d'Agricultura, aquesta feina li va permetre començar el recull de cançons de transmissió oral a les comarques del Pirineu. Artur ja ha editat vuit llibres, de dotze que tenia previstos, dels àlbums de la col·lecció *A peu pels camins del cançoner* dels quals és autor, impulsor i recopilador. També s'ha interessat per la recuperació d'instruments com l'acordió diatònic i el rebequet, un instrument antic que es tocava als Pirineus. Ha format part de grups com La Pobletana i El Pont d'Arcalís. El 2001 el van premiar amb la Creu de Sant Jordi i el 2004 amb el Premi Nacional de la Cultura Popular. Blasco s'ha convertit en el principal recuperador de la cançó de tradició oral al Pirineu.

Jaume Arnella, juntament amb Artur Blasco és un dels personatges més destacats de la investigació folklòrica catalana. L'any 1963 cofunda el grup Telstar 33, aquest col·lectiu es dedica a crear i difondre reculls de cançons amb l'objectiu de proporcionar eines que permetin que les persones s'aproximin a les melodies i les cantin. Amb el pas dels anys, aquest esforç ha portat a resultats destacables. Moltes d'aquestes peces musicals s'han recuperat a partir de l'obra del Cançoner Popular de Catalunya.

L'aportació dels caçadors de cançons com Alan Lomax, Higiní Anglès, Joan Amades,

Palmira Jaquetti, Joan Tomàs, Lluís Millet, Artur Blasco, Jaume Arnella i molts altres, a Europa, Espanya i Catalunya van ser de gran importància per a la salvaguarda de les tradicions musicals. Van contribuir a preservar melodies, lletres i estils interpretatius que, d'altra manera, haurien pogut desaparèixer amb el pas del temps i l'evolució social. Gràcies a les seves recerques i enregistraments, avui podem gaudir i apreciar aquesta rica herència cultural i comprendre la seva influència en la música contemporània.

1.3. PROJECTE ACTUAL PER RECUPERAR LA MÚSICA DE TRANSMISSIÓ ORAL

1.3.1. Càntut

Abans, la gent cantava a tot arreu, a les cases, a la feina, amb els amics, a les tavernes..., era una cosa comuna, en canvi, avui dia tenim aquest temor de fer-ho. De mica en mica hem anat perdent el costum i totes aquelles cançons que cantaven la gent gran s'han anat perdent. Per aquest motiu surt el projecte Càntut, per recopilar aquestes cançons que es transmetien oralment. En algunes cases encara queda el record de la cançó, algun paper, alguns acords... La finalitat del Càntut és recollir-ho, guardar-ho i procurar que no s'esborri amb el pas del temps.

Figura 13: Càntut. Font: Pàgina web. Gaudir de la Cultura (2020).

El projecte que va duu a terme l'Albert Massip i l'empresa cultural Alter Sinergies⁷ l'any 2012, es divideix en tres branques:

Un arxiu audiovisual, on es poden trobar més de 1600 cançons cantades per unes 300 persones grans, de 93 pobles de les comarques gironines, de temàtiques ben diferents: d'escola, infantils, religioses, teatrals, de taverna...

En aquests documents queden registrades els títols de les cançons, la temàtica, el nom de l'informant i el seu municipi de residència, la comarca de l'enregistrament i el nom del col·lector.

⁷ Alter Sinergies és una empresa dedicada al desenvolupament de projectes, la gestió, la producció i la comunicació en el sector cultural

La segona branca és un festival que es duu a terme a Cassà de la selva amb el propòsit de donar a conèixer aquestes obres tradicionals, es trien uns grups que cantaran les cançons pel festival que portin el seu repertori, amb la condició que aquestes siguin de tradició oral, no són les mateixes cançons que trobem a la pàgina web.

I per últim, produccions atemporals com ara discos, llibres, exposicions tallers..., així fer visibles tota la dedicació que hi posen perquè les cançons de transmissió oral no es quedin en l'antiguitat.

Figura 14: Cartell Càntut 2019. Font: Pàgina web. Càntut (2019).

1.3.2. Origen

Càntut sorgeix durant un viatge a Irlanda, quan el mateix fundador, Albert Massip, gaudeix de primera mà de les festes que es fan en els pubs Irlandesos⁸ cantant cançons de transmissió oral. Ell va sentir la necessitat de crear un projecte per tal de no perdre i fins i tot recuperar cançons populars catalanes i ho va voler portar a terme a la seva terra, Catalunya.

Va començar a fer recerca i anar a entrevistar a gent gran amb la intenció de recaptar cançons populars, una vegada feta la investigació va voler que totes les obres que havia extret de la gent gran poguessin ser públiques a tothom i així va aparèixer la pàgina web del Càntut, la qual actualment hi podem trobar més de 1600 cançons. Quatre anys més tard neix el festival del Càntut, un festival que té la intenció de què la gent escolti, balli i canti totes aquestes cançons que a poc a poc s'han anat perdent.

⁸ Establiment típicament irlandès on la gent es reuneix per socialitzar, gaudir de begudes alcohòliques i escoltar música en directe

1.3.3. Finalitat

El Càntut té grans objectius ben definits. Un dels més destacats és donar vida a les antigues cançons transmises oralment, les quals són part pròpiament de la nostra cultura i tradició musical. A més a més, aquesta iniciativa aspira a difondre i donar a conèixer músics, grups i entitats compromeses amb la preservació i la difusió del patrimoni musical tradicional de Catalunya.

Amb l'objectiu de fomentar un coneixement més ampli i profund sobre aquestes cançons populars, el Càntut treballa de valent per valorar aquesta rica herència musical que caracteritza la nostra terra. Així, es busca despertar l'interès i l'apreciació per aquest repertori autèntic i únic.

Un altre punt rellevant és l'aproximació als joves. Mitjançant el Càntut, s'intenta connectar a les noves generacions amb les nostres arrels musicals, acostant-les al repertori popular català. D'aquesta manera, pretén revitalitzar l'apreciació i la pràctica del cant a la comunitat, recordant-nos de la importància de compartir i gaudir de la música en el marc de la nostra societat.

1.3.4. Cançons d'en Joan Matamala

A la pàgina web del Càntut, hi podem trobar dos poemes musicats d'en Joan Matamala. El primer que trobem és “Als borbons” (Poema a l'Annex 2) el qual està cantat per la Conxita Batchellí, una veïna de Mata, que recorda el poema perquè la seva mare li cantava, ella havia sentit a dir que en Pedrera no sabia cantar, aleshores cridava a la mare de la Conxita, Angeleta Masdevall, perquè li cantés els seus versos amb una melodia concreta que ell decidia. L'altre poema que hi trobem és “Adéu Borbó” (Poema a l'Annex 2), la qual és cantada per en Jacint Guàrdia, probablement la recorda de les colles d'anar al bosc i durant la guerra civil.

MARC PRÀCTIC

2.1. BIOGRAFIA D'EN PEDRERA DE MATA

En Joan Matamala i Gournés, en Pedrera de Mata, va néixer el 5 d'abril de 1872 a les 10:30 del matí a Mata, a la casa vella de ca n'Ordis, una casa camí a la font de Salt Dalmau. La partida de naixement es troba registrada a la parròquia de Corts. Des del 1579 la parròquia de Sant Andreu de Mata es va unir amb la de Corts fins a l'any 1965 que se li va tornar l'autonomia. Fill de Josep Matamala (picapedrer), natural de Mata i d'Antònia Gournés, natural de Santa Seclina, Caldes de Malavella. Eren quatre germans, una noia i tres nois. Es portaven sis anys amb la seva germana gran Carme, nascuda l'any 1866, tres anys amb el seu germà gran Miquel i dos anys amb el seu germà petit, en Pere.

Figura 15: Casa vella de ca n'Ordis. Font: elaboració pròpia.

En Pedreres, va estudiar durant uns cursos al monestir de Banyoles. Volia ser capellà, en els seus escrits s'hi detecten molts mots, girs i idees que ho demostren. Es deia que molta de la seva cultura provenia del fet d'haver estudiat al seminari.

Els seus germans, Miquel i Pere, van morir molt joves. En Joan va passar a ser l'hereu i va haver de deixar els estudis de capellà per continuar l'ofici familiar de picapedrer, que ja el seu avi Martí Matamala ho era, d'aquí ve el nom familiar d'en Pedrera de Mata o d'en Pedreres.

La seva germana Carme va ser monja de clausura. El seu pare li va dir que abans de tancar-se al convent havia de veure món, i així ho van fer van viatjar per Espanya amb carro. D'aquí deduïm que la família d'en Pedrera de Mata era de ment molt oberta per l'època. Aquest fet sempre m'ho ha explicat el meu pare que el seu avi (fill d'en Pedreres) li explicava.

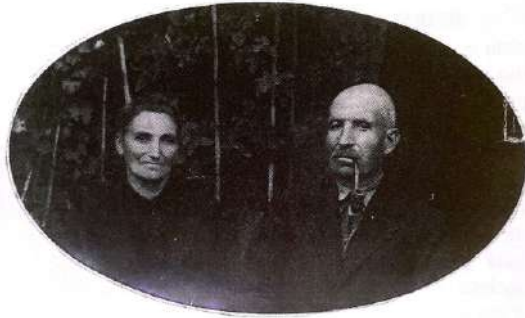

Figura 16: Joan Matamala i la seva esposa Ramona Trilla. Font: Revista de Banyoles (2000).

Es va casar el 6 de juliol de 1895 a l'església de Sant Julià de Corts, amb Ramona Trilla Agustí nascuda l'any 1870 a Sant Feliu de Carbonils, un poble d'Els Horts, nucli de població del terme municipal d'Albanyà (Alt Empordà). Van tenir cinc filles i dos fills, Àngel, Rosalia, Carme, Dolors, Concepció, Maria i en Joan, el pare de la meua àvia. L'Àngel, la Maria i la Dolors van morir quan eren molt joves.

Figura 17: Pedrera de Mata amb la seva dona i els seus fills. A la imatge de la dreta, començant per l'esquerra trobem a la Carme, al seu costat la Rosalia, i seguidament la Concepció, el petit de la dreta en Joan, la senyora asseguda és la Ramona Trilla, esposa d'en Pedrera i el que està dret en Pedrera de Mata. Font: imatges proporcionades per Glòria Trilla, descendent de la família Trilla.

Se'l recorda com un home vigorós, de mostatxo retallat, duia gorra i fumava amb pipa. Era un fumador empedreït dels de pipa. En tenia dues de preferides: una de fusta de bruc

esculpida, que era “el cap d’en Salmerón” tercer president de la I República Espanyola, l’altra pipa era un cap de gos. També se’l coneix com un home polifacètic. (Rigau, Antoni. Revisita de Banyoles)

Figura 18: La pipa del cap d’un gos. Font: elaboració pròpia.

Figura 19: La pipa del cap d’en Salmerón. Font: elaboració pròpia.

L’aspecte més rellevant de la seva biografia és la de poeta. En Pedrera de Mata es va fer cèlebre pels seus versos, molts d’ells satírics⁹. La literatura popular que ens ha arribat viva fins avui, mantinguda en la memòria d’en Joan Matamala Gournés prové dels seus versos i poemes, que explicaré més extensament a l’apartat 2.3.

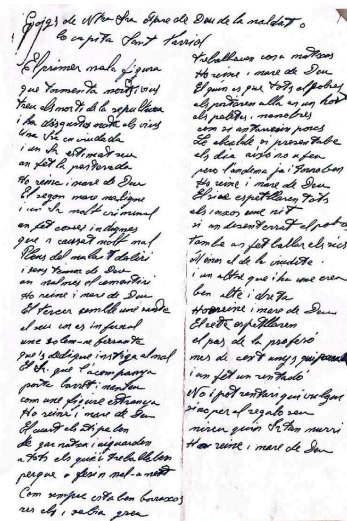

Figura 20: Poema d’en Pedrera de Mata. Goigs de Ntra Sra de la Maldat o lo capita Sant Ferriol. Font: elaboració pròpia. Es pot trobar a l’annex 2.

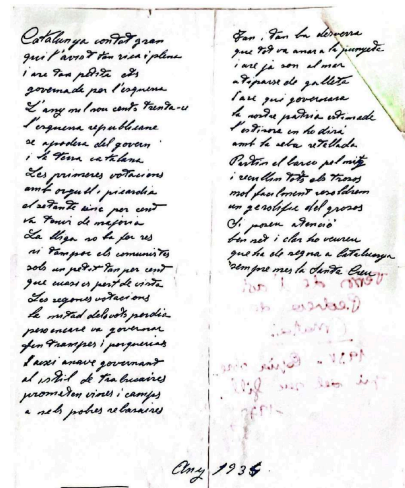

Figura 21: Poema d’en Pedrera de Mata. Títol desconegut. Font: elaboració pròpia. Es pot trobar a l’annex 2.

⁹ Ridiculitzar severament els defectes, els vicis... d’algú

Era expert picapedrer del travertí, també constructor de pous i rescloses. La meva àvia m'explicava la peculiaritat d'un dels pous que va fer, el de les Carmelites, el pou que hi ha és quadrat, perquè quan feien un pou per una persona rica o per gent amb privilegi, el feien quadrat.

Com a picapedrer, constructors de l'època, van edificar algunes cases al carrer Sant Andreu, Can Pedrera, Can Mosquera, Can Liu..., com diu el nom una d'aquestes cases va ser seva, a la façana de la casa de Can Pedrera hi havia una pedra on posava l'any de construcció, 1909. En Joan Planells, net d'en Pedrera diu en una entrevista que li fa Àngel Vergés:

«La seva dona va fer el canvi de casa, mentre ell havia anat dos o tres dies al Collell, quan va arribar va trobar la casa, de ca n'Ordis, desvalijada i que l'havien passat aquí, al carrer sant Andreu»

Figura 22: Carrer sant Andreu. Can Pedrera, Can Mosquera, Can Liu...
Font: elaboració pròpia.

Figura 23: Casa de Can Pedrera. Font: elaboració pròpia.

També va construir unes cases a la plaça de les Rodes, i ell sempre es quedava la del mig, aquesta la va donar a la fundació Magdalena Aulina, de casa nostra amb la condició que es construís una església, l'actual església de les Rodes. D'aquí se'n dedueix que era un home molt religiós i generós. La meva àvia explica al llibre d'Àngel Vergés *Pujals d'aquí, Pujals d'allà*.

“L’avi Pedreres va ser un sant home. Massa bo, perquè la gent li demanava calés i no l’hi tornaven. Va haver-hi un temperi a casa seva perquè va regalar una casa de les Rodes als de Casa Nostra perquè fessin una església per anar a missa.”

Un altre tema que he sentit a parlar a casa, però tampoc tenim cap document que ho acrediti és el d’una pesquera de l’estany, la més petita de totes, anomenada “la Mata”. A casa havia sentit a dir que l’havia fet ell, un dels motius és la llosa de la pesquera.

De les últimes coses que havia fet amb la meva àvia abans que morís va ser una caminada per l’estany, ens vam parar a davant de la pesquera “la Mata” i ella em va explicar els records que tenia d’haver-hi anat amb el seu pare quan era petita.

Figura 24: Pesquera “la Mata”. Font: elaboració pròpia.

Per tal de poder extreure molta llosa de travertí que necessitaven per edificar, tenien molts terrenys alguns seus i d’altres de llogats. En la recerca que he anat fent durant aquest temps he trobat una llibreta a on hi ha constància dels pagaments dels lloguers de terrenys d’on es treien les lloses, signats des del 1875 fins al 1941, passant per mans de quatre generacions.

Figura 25: Llibreta dels pagaments dels lloguers de terrenys de la família de Can Pedreres. Font: elaboració pròpia.

També he sentit a dir per part de la meva àvia que d’algun d’aquests terrenys havia sortit la mandíbula de Banyoles. Un treballador la va trobar i va dir “guita pedrera que he trobat” va veure que era una cosa estranya, ell la va portar al farmacèutic Alsius i no la va tornar a veure més.

Una altra de les facetes era la de saurí, buscava deus, amb la mà sota l'aixella esquerra. Caminava lentament i, quan “el cor se li disparava”, deia “aquí!”, normalment ho encertava. (Rigau, Antoni. El teixit de la Memòria)

Era un home intel·ligent, un home que sabia moure's entre la gent, que tenia ull per a fer negocis. Se li ha atribuït aquesta frase: “Jo no busco aigua, busco cèntims.”. (Graboleda, Joana. Entrevista a Àngel Vergés)

Durant 17 anys va ser jutge de Porqueres, jutge de pau i defensor de causes justes. Abans no hi havia advocats de carrera i quan hi havia un plet a un poble, buscaven un home bo per anar a defensar aquella gent, en Pedrera de Mata va ser “un home bo”.

Va intervenir en casos molt compromesos i segons les explicacions del seu fill tenia un paper de conciliador en molts dels casos que intervenia.

– *«El pare era allò que en diuen «un advocat de sequer». Ell de títols no en tenia, però d'experiència tanta com vulgueu. Ben sovint acompanyava gent al jutjat i, allà on ell posava mà, allà s'arribava a un acord».* (Rigau, Antoni. Revista de Banyoles del 1997).

Entre els “plets¹⁰” que en Pedrera guanyà, es recorda “el del gos mort”: Un pagès de Porqueres, tot caçant, matà el perdiguer d'un veí. Disgustos, discussions, papers al Jutjat... i la bèstia enterrada. En Pedrera assessorà l'inculpat i presentà uns quants testimonis que van poder jurar -en veritat- que el reclamant no tenia cap gos, des de feia anys... En resum, guanyà la qüestió per falta de proves. (Solució: la bèstia morta era una gossa). (Rigau, Antoni. Revista de Banyoles del 1997).

Va ser caporal de Somatén. Els “sometens” eren homes armats que formaven part d'organitzacions de defensa local a Catalunya durant els segles XVII, XVIII i XIX. Aquests grups de ciutadans es dedicaven a la protecció del territori i les poblacions en temps de conflicte o amenaça. El terme “somatén” es refereix tant als membres d'aquestes organitzacions com a l'acció de defensa que realitzaven. Eren una mena de guàrdia local que tenia la responsabilitat de mantenir la seguretat i defensar la comunitat.

¹⁰ Judicis

Segons Antoni M. Rigau explica al llibre *El teixit de la memòria* que en Pedrera ho devia fer bé, això de ser cabo de Somatén, ja que veiem que, l'any 1904 va ser condecorat pel rei: «S. M. se ha servido otorgarle la Medalla de Bronce, conmemorativa de la proclamación de N. S. de Montserrat, como Patrona de los Somatenes de Cataluña»

Figura 26: Joan Matamala, caporal de somatén. Font: imatges proporcionades per Glòria Trilla, descendent de Ramona Trilla, dona d'en Pedrera.

Una altra de les facetes va ser la de viatger tot i que, després de la investigació que he anat fent durant el treball, no en tinc cap document que ho acrediti, però la veu popular de la família, de la meva àvia del meu pare i de la meva tia, recorden haver sentit les anècdotes viatgeres i llegir cartes de quan ell estava a Guinea Equatorial que ho corroboren.

En Pedrera de Mata, a part de ser un gran versador i d'escriure molt bé, va ser un home bromista, un home enginyós. Quan algú li volia fer una broma ell sabia contestar-li de la manera més bona per deixar-lo amb un bon pam de nas. Tenia sortides enginyoses. Per això hi ha gent que recorda anècdotes seves. En el llibre *Pujals d'aquí, Pujals d'allà* n'hi ha varies.

N'hi ha una que és molt curiosa, que és aquella que el capellà de Mata diu, que reproduceix el miracle de la reproducció dels pans i els peixos.

Un dia el capellà de Mata, a missa, es va equivocar i va dir: “Nostre Senyor, va alimentar mil persones amb mil peixos i mil pans.” I en Pedrera de Mata va sortir i va dir: “Això també ho sabria fer jo!”. I a la missa següent, el capellà va corregir l'error i va dir “Nostre Senyor, amb dos pans i dos peixos va alimentar mil persones...”. I es va mirar en Pedrera i li va dir: “Què, Pedrera... Ho sabries fer tu, això?” I ell li va respondre: “Sí, amb els pans i peixos que em van sobrar de l'altre dia”. (Graboleda, Joana. Entrevista a Àngel Vergés)

“L’avi Pedrera va caure de l’escala i li van dir:

- Pedrera us heu fet mal?
- L’escala tothom la baixa com vol!” (Vergés, Àngel. Entrevista a Joan Planells)

“Va anar a fer un got de vi i va enganxar un home que li va dir:

- Porteu els mitjons, mestre que no els esquinçareu pas, eh!

I ell se'l queda mirant i diu:

- Mira, de la mateixa peça d’aquests mitjons en tinc uns calçotets i, de nou a nou, en tinc un forat al cul” (Graboleda, Joana. Entrevista a Conxita de Can Mosquera)

“De vegades quan el cridaven insistentment deien:

- Pedreres a on sou?

I ell contestava

- A la pell!”

“Anava a fer feines a la farinera de can Trull, ell sempre anava amb la pipa d’en Macià a la boca i li van dir:

- Pedreres està prohibit fumar.

I ell va contestar

- Una cosa és tenir la pipa a la boca i l’altra és fumar.”

“- Pedreres que aneu sense mitjons?

- Oi tant que vaig amb mitjons!
- No en porteu pas
- Sí que els porto, el que passa que els tinc a la butxaca”

“- Pedrera, Pedrera què heu perdut?

- El tap del cul que m’ha caigut” (Vergés, Àngel. Pujals d’aquí, Pujals d’allà)

“- No us ha passat pa re?

- Sí, l’altre dia portava sabates i vaig perdre els mitjons!” (Vergés, Àngel. Pujals d’aquí, Pujals d’allà)

“Treballava a Can Lluís Coromina, i es veu que feia migdiada. L’amo hi va anar i li va dir:

- Fora d’aquí, no vull pas cap pobre a casa...

I ell respongué:

- Si em pagueu el jornal ja no ho seré tant.” (Vergés, Àngel. Pujals d’aquí, Pujals d’allà)

Va morir el 7 de desembre de 1940 d’artrosi passant els dos últims anys de la seva vida del llit a la cadira. Va estar escrivint fins al final de la seva vida.

A l’entrevista de l’Àngel Vergés a en Joan Planells fa esment d’una llibreta on tenia escrits tots els poemes, aquesta llibreta no s’ha trobat mai. (Vergés, Àngel. Entrevista a Joan Planells)

Figura 27: Joan Matamala.

Font: Arxiu comarcal del Pla de l’estany.

Les històries al llarg del temps perduren, però sense haver-ho escrit només són teories. Per això és molt important documentar i escriure-ho, ja que d’aquesta manera se li dona un valor i una credibilitat.

2.2. ARBRE GENEALÒGIC DE JOAN MATAMALA

En començar el treball de recerca vaig tenir clar des d'un principi, que volia fer un arbre genealògic, d'aquesta manera es veïés la connexió d'en Joan Matamala i la meva.

Aquesta tasca em va comportar molta recerca, buscant dates de bateigs, casaments, defuncions... de tota la saga Matamala que al final han donat el seu fruit.

El primer que vaig haver de realitzar per obtenir l'arbre genealògic d'en Joan Matamala va ser anar a l'arxiu comarcal del Pla de l'estany. Allà em van ensenyar els passos per buscar aquesta informació.

Així ho vaig fer, em vaig passar moltes hores davant de l'ordinador buscant per l'arxiu diocesà de Girona, a l'apartat de la parròquia de corts amb la recerca dels seus pares, avis, germans, fills...

La part de la família de la Ramona Trilla, dona de Joan Matamala, la vaig trobar gràcies a la Glòria Trilla una descendent d'ella, que la vaig anar a visitar a Peralada.

Per realitzar l'arbre genealògic vaig fer servir la pàgina web myheritage.com.

Finalment, a l'annex 4 es poden veure els diferents escrits de bateigs, casaments, defuncions... i documents originals que vaig fer servir per obtenir l'arbre genealògic.

2.3. OBRES LITERÀRIES D'EN PEDRERA DE MATA

Del polifacètic Joan Matamala Gournés em centro en la seva obra poètica, en la literatura popular a on he emmarcat tota la part teòrica.

A partir del que hi ha escrit, he llegit, m'han explicat, i després de fer diverses entrevistes, puc dir que en Pedrera de Mata el defineixen com un poeta festiu, humorístic, crític i ridiculitzant generalment el règim polític i social d'aquell moment. Va ser un personatge pintoresc i molt popular en gran part a causa dels seus versos al compàs de les circumstàncies polítiques en general i fets locals en particular. Escrivia molts versos i ritmes per entretenir a la gent.

Era un home fidel als seus principis, al compàs dels anys i de les tombarelles polítiques canta les quaranta o exalta sense rubor als personatges de la situació que s'està vivint.

Molts d'aquests poemes van ser impresos a Banyoles, a la impremta de Can Mateu, a Can Friselda i a la impremta Trayter de Figueres. Es venien al preu de deu cèntims. Moltes de les seves obres mostren un autor republicà, catalanista i antimonàrquic. (Vergés, Àngel. Pujals d'aquí, Pujals d'allà)

La Conxita Batchellí, veïna de Mata, explica com en Pedreres demanava ajuda a la seva mare Angeleta perquè li cantés els versos dels seus poemes.

“La meva mare diu que li agradava molt cantar. I quan tenia una cosa preparada. Li deia, Angeleta, vejam vine que hem de preparar una cosa i m'ajudaràs. I cantaven la cançó. Ell deia, jo ja et posaré la lletra. I després tu cantes. I sí, sí, així ho feien. Perquè es veu que ell no en sabia pas de cantar.” (Graboleda, Joana. Entrevista a Conxita de Can Mosquera)

Molts dels seus poemes els acompanyava amb una música que ell mateix triava, tal com podem veure a algunes de les publicacions fetes (Annex 2).

Així com he dit en el marc teòric, la literatura popular solia ser composta oralment i es transmetia de generació en generació. En el cas d'en Pedrera de Mata han quedat molts

poemes escrits; tot i això, no s'ha pogut recopilar tota l'obra de literatura popular, ja que molts no han perdurat perquè no van ser documentats. Aquests poemes ara són oblidats en la memòria de qui ja no hi és, com la meva àvia que me n'havia recitat algun.

Després d'analitzar i llegir els poemes trobats, puc observar que es van escriure sense normatives ortogràfiques catalanes. En molts casos hi ha una influència ortogràfica castellana que l'atribueixo a l'educació de l'època.

2.3.1. “Tot recordant”

Entre Girona i Banyoles,
gairebé entre el mig del pla,
hi ha un poble democràtic
que per nom té Cornellà.

El nom sembla que vulgui
dir-ne poble de cornuts,
però això de portar banyes
fa molt temps que s’ha perdut.

Com que ningú en portava
les varen penjar en un pal,
plantat al mig de la plaça
que, per cert, era molt alt.

Ara no hi ha pal ni banyes
el que hi ha són cavallers,
una plaça molt bonica
i llum per a tots els carrers.

Hi ha bones carreteres
i també un carrilot,
senzillet, bo i “barato”
que tarota tant com pot.

Quan troba una pujada
sembla que tingui un mal gam,
però pels plans i baixades
va depresa com un llamp.

Dona pena i dona gràcia
contemplar aquests combois;
semblen trens de fireta
amb els que juguen els nois.

També hi ha una bona església
i un campanar molt bufó.
Molta gent que va a missa
i, Sant Pere per Patró.

També hi ha bones campanes
i un rellotge al campanar,
que a vegades marca l’hora
i es descuida de tocar.

El cementiri dins el poble
sí que hi està malament.
Però això no val la pena
perquè és mort molt poca gent.

També hi ha bones escoles
per educar als infants,
perquè tinguin cortesia
el dia que siguin grans.

Si la gent és educada
el renegar és molt greu,
ja que és la cosa més baixa
allò de cagar-se amb Déu.

També hi ha bones aigües
i no hi ha cap carrer brut.
Com que les dones són netes
tothom té molta salut.

No hi ha cap apotecari
ni tampoc cap menescal,
i el metge està alegre
perquè hi ha ben pocs malalts.

Que sigui com ha de ser
el poble de Cornellà,
i sobretot protegiu
el fuster Francesc Vilà.

Que per obres i per mobles
vos podrà servir molt bé,
tant en el ram d'ebenista
com en treballs de fuster.

Calaixera i guarda-robes
i bon llit amb somier,
que per fer el joc de la pinya
anirà d'allò més bé.

Tots els que vulgueu casar-vos
recordeu-vos d'en Quiquet,
i encarregueu-li els mobles
que seran bons i baratets.

Tindreu bones obertures
i uns mobles excel·lents,
que us duraran sens dubte
fins que siguin dolents.

Per obres, molt barat,
els mobles mig regalats,
i els podreu pagar a plaços
que no siguin gaire llargs.

Si algú de la vostra família
deixa un dia d'existir,
us farà per sols vuit duros
un bagul amb un Sant Crist.

Molt decent i sense luxe
perquè costa molts diners;
per anar a l'altre barri,
què voleu demanar més?

Val més que en lloc de gastar-vos
amb la caixa molts "calés",
li poseu a l'enterrament
quatre o cinc capellans més

I amb salut i alegria
per molts anys podem contar,
les veritats i les mentides
del poble de Cornellà

Joan Matamala
en "Pedrera de Mata"

D'aquest poema no en tenim l'any, però sabem que el va escriure un cop acabada la guerra.

Està dedicat al poble veí, Cornellà. Com es pot observar, en la primera secció del poema, l'autor ens brinda una pintoresca descripció del poble. L'havia encarregat en Francesc Vilà, àmpliament conegut com a Quiquet de can Mas quan feia de fuster, amb l'objectiu de promoure els seus serveis d'una manera enginyosa i entretinguda, utilitzant-ho com a mitjà de publicitat.

Com molt bé podem comprovar amb alguns versos com:

“Tots els que vulgueu casar-vos
recordeu-vos d'en Quiquet,
i encarregueu-li els mobles
que seran bons i baratets.”

“Per obres, molt barat,
els mobles mig regalats,
i els podreu pagar a plaços
que no siguin gaire llargs.”

2.3.2. “D’un gat a sa mare”

Un dilluns al dematí
 feia molta tramuntana
 i a un recés prenen el sol
 mig ajaçada una gata
 tot llegint un paperet
 Estava molt estofada
 i jo fent el desentès
 lo que llegia escoltava
 ja us dic jo que’m va agradar
 lo que deia aquella carta
 n’era feta d’un gatet
 molt simpàtic molt amable
 pro que ho deia sa mareta
 lo bigoti refiletant-se
 i que ho vaig comprendre jo
 al contingut de la carta
 jo mai m’hauria pensat
 que hi hagués gats amb tanta manya
 i hasta quasi me’n tinc por
 de que mai’m creieu vosaltres.
 Més com que no m’hi va res
 i si acàs com creieu, tampis
 vos diré de pe a pa
 lo que el pobre gat contava
 car me recordo molt bé
 lo que deia aquella carta
 com també la direcció
 de la gata propietària.

 Senyora mixa pelarda.
 Cornellà barri de dalt
 al forat de la teulada.

Del carrer de l’hospital:
 Vos escric aquesta carta
 Mare meva molt aymada
 no feu cas si és mal feta
 ques feta a l’esgarrapada
 des del jorn que va venir
 aquell senyor de la barba
 i agafant-me amb un grapat
 em va ficar dins la saca
 mai més vos he pogut veure
 a vos ni al germanet
 i ja enyoro mare meva
 les carícies i la llet
 quan jugava amb vostra cua
 tant que vos feia enfadar
 vos sempre m’amenaçàveu
 pro mai me vareu pegar.
 Amb aquells marramaus dolços
 Carinyosa em repreniau
 si per cas jo miolava
 a correuita veníeu
 ara aquí, sí!, ja’n faig força
 d’espatllar-me a marramiaus
 puig encara que’m corsequi
 no veniu a dim, què dius?

 Ara aquí no tinc cap mare,
 ni tampoc cap germanet
 jo no acerta refem, jo m’enyoro
 i és ben cert no’m falta res
 a la casa que m’estic

vos dic que m'estimen molt
 sempre'm tenen a falda
 i puc anar prendre el sol
 de tot lo que menjan em donen
 són molt francs aquella gent!
 Què tens miniu que no mengis?
 Si no menjo em van dient
 en Papitu és un nen maco
 i el amo li és papá
 i la mestressa li és mare
 a mi sempre'm fa jugar
 quan ell arriba d'estudi
 penja la bossa corrents
 i fa bs, bs, bs... Minitus?
 Corre, afanyat, que no vens?...
 Jo em poso amb la cua dreta
 i m'acosto cap allà
 ell ja m'agafa una bata
 i vinga ferla voltar
 al principi em costava
 d'atrapar-la d'allò més
 i és que seguia la bata
 pro ara voltava al revés.
 Si m'estima aquell Papito!
 Porto una cinta al coll
 amb un cascavell de plata
 quan me sento aquell tinc, tinc
 ja m'hi poso tot cofoi
 la cinta si n'és de maca!...
 Amb dos baguetes al coll
 amb el pèl ben llantó

i el bigoti que mel cuido
 Som un gat lo més bufó
 No us penseu que perquè ho digui
 siga meva vanitat
 que sempre he sentit que ho deia
 tanta gent com hi ha al veïnat
 ara he après d'agafar rates
 jo sí que estic content
 perquè la carn de les rates
 és una menja excel·lent
 les que són un xic petites
 jo sempre les faig jugar
 elles fugen de puntetes
 pro jo les torno atrapar
 ara no fa gaire estona
 he agafat un ratolí
 i amb la seva sang mateixa
 vos escric això d'aquí
 no vui gastar gaire tinta
 puig me l'ha hagut d'afanyar
 ja us he dit lo que volia
 ara m'he de contestar
 expressions del nen Papito
 per vos i pel germanet
 de vosaltres gat i gata
 es despedeix aquest gatet.

Minitus

Joan Matamala (Pedrera de Mata)

Any 1910

“D’un gat a sa mare”, publicat l’any 1910, és el poema més antic que tenim publicat d’en Pedrera de Mata. Aquesta obra és singular, ja que és l’única en què l’autor explora una història totalment fictícia.

El poema relata la història d’una mare gata que llegia una carta escrita pel seu fill gatet. A la carta, el gatet explicava que un home el va agafar i el va posar en una saca, des d’aleshores el gatet no ha pogut tornar a veure la seva mare i el seu germanet, explica com enyora les carícies que li feia i també quan jugaven. Ara allà a on és no té cap mare ni cap germanet, tot i això, l’estimen molt, ja que sempre el tenen a la falda. Conta què fa a la nova casa i també com va vestit. La carta del gatet culmina amb la signatura “Minitus”, deixant una empremta personal en aquest relat.

2.3.3. “Goigs de Ntra Sra de la Maldat o lo capita Sant Ferriol”

El primer mala figura
que tormenta morts i vius
treu els morts de la sepultura
i a disgustos mata als vius

Una senyora enviudada
i un senyor estimat seu
han fet la pasterada
oh reina i mare de Déu.

El segon mare maligne
i un senyor molt criminal
han fet coses indignes
que'n causen molt mal.

Plens del maleït deliri,
i sense temor de Déu,
han malmès el cementiri,
oh, reina i Mare de Déu!

El tercer sembla una santa
el seu cor és infernal
una solemne farsante
que's dedica i instiga a fer mal.

El senyor que l'acompanya,
porta barret i manton,
com una figura estranya,
oh reina i mare de Déu.

El quart els atipaven
de garnatxa i aiguardent

a tots els que hi treballaven,
perquè ho fessin malament.

Com sempre estaven borratxos
res els hi sabia greu,
treballaven com a matxos
oh reina i mare de Déu.

El quint és que tots els pobres
els portaran allà en un hort
als paletes i manobres
com si enterressin pores.

L'alcalde s'hi presentava
els dic això no ho feu
però l'endemà ja hi tornaven
oh reina i mare de Déu.

El sisè espatllaran tots
els ninxos una nit
si han desenterrat el pobre
també han fet ballar els rics.

Menos el de la viudeta
i un altre que hi ha una creu,
ben alta i dreta
oh reina i mare de Déu.

El setè espatllaran
el pas de la professó
més de cent anys que hi passava
i han fet un rentador.

No hi pot rentar-hi qui vulgui
sinó per regalo seu,
mireu quin senyor tan murri
oh reina i mare de Déu.

El vuitè casa malvada
centre de gent criminal,
han fet la canallada,
que ha causat tant de mal.

Si s'ha desavingut el poble,
a set per culpa del pecat seu
ara tornarem a unir-nos,
oh reina i mare de Déu.

El novè serveix per dir-vos
que és molt cert lo que cantem
i el mateix temps advertir-vos
que convé que units marxem.

Donarem una llisada
aquell galifardeu
de la monja renegada,
oh reina i mare de Déu.

Any 1917
Joan Matamala

Un dels primers treballs que se li coneixen, l'any 1917.

“Goigs de Ntra Sra de la Maldat o lo capita Sant Ferriol” sorgit del conflicte del cementiri de Mata. El capellà va decidir canviar el cementiri d'emplaçament. El poble assumia a contracor les ordres del capellà, però els de Can Frigola, família d'una casa pairal de Mata, es van oposar a treure el nínxol, en Pedrera va dir que si aquests no treien el nínxol ell tampoc ho faria. Així doncs, van quedar el nínxol de la família de Can Frigola amb el de la família de Can Pedreres, tal com podem veure a la imatge:

Figura 28: Fotografia que mostra els dos nínxols de Can Frigola i Can Pedreres davant de l'església de Mata.

Font: Pàgina Web. Garystockbridge617 (s.d.).

La processó té diversos passos i en Pedrera va voler fer un joc de paraules evidenciant la processó de mata en el poema, tal com podem comprovar en els versos, que comencen amb “El primer mala figura...”, “El segon, mare maligna...”, “El tercer sembla una santa...”, etc.

La processó de Mata era reconeguda pel “pas de la processó” era un corriol, entre església i rectoria, per la qual cosa s’havia de passar en fila índia justificant la dita popular: “Com la processó de Mata: un darrere l’altre” (Vergés, Àngel. Pujals d’aquí, Pujals d’allà)

El goig fa esment dels passos que té una processó, fet religiós, amb una discordança que va fer enfrontar els veïns i a les autoritats. I tot aquest desgavell provocat pel capellà.

Fent la recerca, en el llibre de l’Àngel Vergés, *Pujals d’aquí, Pujals d’allà*, vaig llegir que hi devia haver una versió primerenca, ja que havien trobat un altre full d’aquests goigs que portaven la data de l’any 1918, i que tenia certes semblances amb l’altre goig, però és que

realment sempre han sigut els mateixos goigs i mai hi ha hagut dues versions. La suposada segona versió correspon als escrits que va fer el fill d'en Pedreres abans de morir, la meua tia li va demanar que l'escriuís, ja que ell se'l sabia de memòria, com molts altres que s'han perdut en el record.

2.3.4. “Al públic”

Ha arribat el moment dat
que el poble ja no pot més
no pot suportar els martiris
que fan passar aquests ximplets.

Si hi ha algú que encara no sabi
lo que són i lo que han set
jo aquí amb quatre paraules
prompte els hi demostraré.

El primer és en Masala
que n'és un burro entonat
vol governar lo del poble
i a casa seva mireu com va.

Tant com va tenir els nois joves
mai va tenir cap calé
diu que se'ls gastava amb vicis
però això jo no ho sé.

Lo que sé en algun temps
una criada va tenir
que va sortir ben lluïda
per tot el poble es va dir.

Ara que té els nois més grans
sembla que va un xic millor
se n'hi ha comprat una casa
però no li ha pagada, no.

El segon n'hi és el sastre
que en el poble s'ha posat

si ha posat un bon borratxo
un home degenerat.

Si hi ha algú que no sabi
aquest home lo que n'és
jo aquí amb poques paraules
prompte els hi explicaré.

Hi ha uns quants dies que's va vendre
una casa a Sarrià
per comprar un tros de terra
que molt de profit li fa.

També deia que la casa
obres hi volia fer
i com que se'ls ha gastat
aixís han quedat sense fer.

Tot fent-se amb aquella gorda
que per veïna la té
també tot emborratxant-se
no li ha quedat cap diner.

La terra no s'ha comprat
les obres tampoc s'han fet
i ara la gent se'n riuen
i ell que faci el ximplet.

No és pas que no li convingui
Això de les obres també
Perquè mireu l'altre dia
quin cas vos en contaré.

L'altre dia per el poble
 hi va armar un gran burgit
 que havia perdut la mainada
 i ningú els havia vist.

Com no havien sortit de casa
 sabeu lo que va passar
 se'n varen empassar per les trapes
 i a la cort les van trobar.

El tercer és en Gironès
 que en el poble s'ha ficat
 diu que vol regenerar-lo
 amb la seva activitat.

Mireu quina activitat
 que aquesta és la pitjor
 s'ha venut lo de Bilana
 per fer algun caleror.

Ell seguim mercats i festes
 molt tranquil·let el veureu
 com no té sang de persona
 es passeja a tot arreu.

De tot lo que li està passant
 com que n'és pel seu mal de cap
 tonto serà el que la planyi
 això vos dic la veritat

El que planyo és la seva dona
 i la mainadeta també
 que fan llastima de veure'ls
 del modo que van pel carrer.

Lo qu'és d'aquest no parlo més
 perquè és massa vergonyós
 i com que ja ho sap tothom
 lo qu'és animal i capgròs.

El quart que si posar
 aquest és poc més viu
 com que no té consciència
 ell va fent sempre l'ull viu.

Tant com hi hagi pels camps
 i llenya pels llenyers
 i nits fosques que vinguen
 qu'ell no patirà i res més.

I aquest toca algun article
 que'l que li dongui per fer
 és un ximple l'únic canalla
 i no vos en dic més

Dels dos últims no en vull parlar
 només una mica a l'engròs
 en són uns llepa culs de Geli
 uns presumits i uns badocs.

Aquí he dit poca cosa
 no dic la meitat del qu'és
 però com que molts ja ho sabeu
 no necessito dir més.

Joan Matamala "Pedrera de Mata"

1922

A l'hivern del 1922 en Joan Matamala va escriure aquest poema i van ser repartits per Santa Llogaia. (Tal com diu darrere al full. Annex 2).

Parla despectivament de quatre personatges que podem suposar que eren del poble. A partir d'aquí, es pot deduir que en Pedrera de Mata s'expressava sense retenir-se, exposant els seus pensaments de manera franca.

2.3.5. “Als borbons”

Alerta catalans
 i tingueu consciència
 que tot s’arreglarà
 amb temps i paciència;
 ara ja tenim fora
 aquell malvat tirà
 que es deia Alfons tretze
 mai més no podrà tornà.

Més de dos cents trenta anys
 han governat a Espanya
 aquests malvats Borbons
 gent de mala calanya
 han enganyat al poble
 amb la religió
 i sempre han anat contra
 de Cristo nostre Senyor.

Aquests malvats Borbons
 eren una canalla
 que sols ha protegit
 tota la clericalla;
 menys Carles tercer
 que era un bon cristià
 i encara els jesuïtes
 també els va desterrar.

I tu Alfons tretzè
 que et deies rei catòlic
 i eres més dolent
 que un moro diabòlic;

sempre estaves a missa
 en mig de capellans
 i ens robaves els quartos
 a nosaltres catalans.

Et deies cristià
 i encara no t’espanta
 perquè et vares casar
 amb una protestanta;
 malaguanyada bomba
 que et va tirà en Morral
 quan tu i la teva dona
 no et fessin els funerals.

Digues malvat Borbó
 que lo que pretenies
 quan amb ton rigor
 Catalunya oprimies;
 Reconsagrant-la amb pagues
 i per més enredar
 encara ens obligaves
 a parlar castellà.

Vares donar el poder
 a Primo de Rivera
 que era més dolent
 que en Sevals de La Pera;
 ai pobre Catalunya
 set anys va fer patir
 d'aquella dictadura
 mal record podem tenir.

Dels deutes que has deixat
encara hi ha memòria
que no s'esborrarà
mai més en nostra història;
Barcelona i Sevilla
et poden dar raó
dels deutes que ara tenen
de l'exposició.

Nostres valents soldats
quan al Rif garrejaven
eren martiritzats
amb la fam que passaven;
tu sempre et diverties
sens cuidar-te de res
aixís te rebentessis
o bé un llamp que't matés.

Vas afusellar en Galàn
sense llei ni justícia
tan sols per desfogar
la ràbia i la malícia;
era un Sant Diumenge
i ara et poden dir
que a més de ésser un lladre
també ets un assassí.

En el dotze d'abril
el poble es despertava
i amb gran despreniment
contra tu votava;
per l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià
perquè ens deslliuessen
de tu que ets un tirà.

I l'endemà passat
cap a França fugies
ja havies acabat
les teves pilleries;
deixant-ne la família
ben clar és demostrat
que a més de ser un lladre
també eres molt covard.

No tornis pas mai més
que't feríem la tussa
perquè ets més dolent
que pas el moro Mussa;
les teves malifetes
mai més tenen perdó
no volem assessinos
a la nostra nació.

JOAN MATAMALA
(Pedrera de Mata)

“Als borbons” fa especial referència al rei Alfons XIII. Fa una clara i forta crítica negativa cap a la seva persona esmentant moments històrics. A més de la crítica, expressa clarament el desig del fet que no torni de l'exili.

Alfons XIII Va ser el rei d'Espanya des del 1902, amb tan sols setze anys, fins a la proclamació de la Segona República Espanyola el 1931. Va ser un període d'importants canvis i esdeveniments a Espanya, incloent-hi les guerres civils i les tensions polítiques.

Durant aquest regnat, hi va haver l'Exposició Universal de **Barcelona** de 1888, i l'Exposició Iberoamericana de **Sevilla** de 1929. Ambdós si va fer molta inversió.

El regnat d'Alfons XIII d'Espanya va estar marcat per diversos esdeveniments, entre ells, l'interès i la implicació d'Espanya a la regió del **Rif** al nord del Marroc. Aquesta implicació va durar de 1909 i 1927 i va estar relacionada amb els conflictes colonials i les tensions amb les tribus rifenyes. El conflicte del Rif va ser una campanya molt costosa i complicada per a Espanya i va contribuir a la creixent insatisfacció política i social a l'interior del país.

El primer rei borbó d'Espanya va ser Felip V, que va començar el seu regnat l'any 1700. Els Borbons han estat una dinastia important en la història d'Espanya, amb diversos reis que han governat el país . **Més de 230 anys** fins a la 2a república . **Carles III**, d'Espanya , va ser un monarca borbó que va regnar a Espanya des de 1759 fins a la seva mort l'any 1788. Va ser un rei il·lustrat que va dur a terme diverses reformes polítiques i econòmiques al país. Entre les seves realitzacions destacades es troben les reformes agràries, la promoció de les ciències i les arts, i el seu suport a l'expedició de l'explorador James Cook. Durant el regnat de Carles III, va tenir lloc una **expulsió massiva dels jesuïtes** de l'Imperi Espanyol.

L'esposa d'Alfons XIII d'Espanya va ser Victoria Eugènia de Battenberg, també coneguda com la reina Victòria Eugènia. Va ser una princesa britànica, neta de la reina Victòria del Regne Unit i filla de la princesa Alice i del príncep Lluís de Battenberg. Per tant, era de família **Protestant**.

En Mateu **Morral** Roca va ser un anarquista català que va guanyar notorietat per l'atemptat que va cometre el 31 de maig de 1906 contra el rei Alfons XIII d'Espanya i la seva esposa. L'atemptat va tenir lloc a Madrid.

Després de l'atemptat, Morral va fugir i va romandre en la clandestinitat durant alguns dies abans de ser capturat per les autoritats. Va ser jutjat i executat.

La dictadura de **Primo de Rivera** es refereix al període de govern autoritari a Espanya sota el general Miguel Primo de Rivera. Aquesta dictadura va tenir lloc des de 1923 fins a 1930. Primo de Rivera va arribar al poder mitjançant un cop d'estat militar i va governar amb poders excepcionals, dissolent el parlament i restringint les llibertats civils. Durant el seu mandat, va intentar dur a terme una sèrie de reformes, però també va enfrontar crítiques i oposició. Finalment, el 1930, a causa de la creixent pressió i descontentament, Primo de Rivera va renunciar i es va exiliar. La seva dictadura va ser un episodi important en la història política d'Espanya i va precedir la Segona República Espanyola i la Guerra Civil Espanyola.

Els seus líders, com **Fermín Galán** i Àngel García Hernández, van ser arrestats i posteriorment executats, amb un judici ràpid i dubtós. Tot i que la sublevació de Jaca no va tenir èxit en el seu objectiu immediat, va contribuir al procés de desestabilització política que finalment va portar a l'establiment de la Segona República Espanyola el 1931.

El **12 d'abril de 1931** es van celebrar eleccions municipals a tot el país, i els resultats van ser decisius en el procés de canvi polític. Les eleccions van donar com a resultat una victòria aclaparadora per a les forces republicanes i socialistes, i es van produir importants manifestacions i revoltes populars a favor de la República a moltes ciutats espanyoles, incloent-hi Madrid.

L'endemà passat, El rei Alfons XIII va decidir abandonar Espanya després de veure la situació i la pressió popular, i això va marcar la fi de la monarquia borbònica a Espanya. El 14 d'abril de 1931, es va proclamar la Segona República Espanyola, posant fi a 44 anys de monarquia. Aquest esdeveniment va ser un punt d'inflexió en la història d'Espanya i va donar pas a una nova etapa política i social al país.

Niceto **Alcala-Zamora** Va ser el primer president de la Segona República que va ocupar aquest càrrec.

Manuel **Azaña** segon president de la Segona República Espanyola.

Va ser president de la República Espanyola en dues ocasions: la primera vegada des de 1931 fins a 1933 i la segona vegada des de 1936 fins a 1939.

Francesc **Macià** i Llussà va ser un destacat polític republicà, conegut per la seva influència en la història de Catalunya i d'Espanya. Va ser el primer president de la Generalitat de Catalunya després de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya el 1932.

2.3.6. “Quan les dones tindran vot”

Una cançó vull cantar
per poder-nos alegrar;
les dones catalanes,
visca la divina llei,
no volem mai més cap rei
que som republicanes.

Quan les dones tindrem vot
serem mestresses de tot
i serem ben amigues,
quan hi hagi votacions
perderan els pantalons,
guanyaran les faldilles.

Com que les dones som més
el món anirà al revés
que ja durava massa,
no teníem llibertat,
els homes que han governat
no hi tenien pas traça.

Quan serem en el govern
no hi haurà mai més infern,
tot serà pau i glòria,
de nostre ben governà
sempre més en parlarà
el llibre de la història.

Donarem la llibertat
que els homes ens han negat
dient que erem tossudes

i així es veurà ben clà
que del poble català
serem ben conegudes.

Farem tancar les presons,
destruirem els canons,
sabres i baionetes;
volem pau i unió
i també instrucció
per les criaturetes.

Cuidarem els nostres fills
apartant-los dels perills
com Nostre Senyor mana,
perquè sàpiga tothom
que sabem governà el món
les dones catalanes.

No volem homes taüls,
perdularis ni ganduls,
ni volem cap bagarro,
tots els farem treballar,
i el que no vulgui llaurar
li farem tirar el carro.

Si no volen treballar
ja podem assegurar
que correrà l'estaca,
no els hi donarem menjar
i sempre els farem anar
escurats de butxaca.

No volem blasfemadors,
borratxos ni jugadors
ni cap cul de taverna,
els volem ben educats
i que siguin ben parlats
quan la dona governa.

Així els estimarem
i les dones serem
dels homes respectades,
ells podran anar al cafè
i divertir-se molt bé
de les seves suades.

Anant de cara al progrés
estalviarem diners,
pujarà la pesseta,
nostra indústria florirà,
el comerç prosperarà
i tindrem la casa neta.

Formarem els tribunals
per castigar els criminals
segons llei i justícia,
les dones governaran,
les causes es fallaran
sense ràbia i malícia.

Les dones per fer-ho bé
totes han de tenir fe,
virtut i valentia,
i així podrem lograr

que el poble català
tingui l'autonomia.

Les que porten el Sant Crist
penjat al damunt del pit
seran les davanteres,
la creu santa del Senyor
totes l'hem de portar al cor
per ésser vertaderes.

Respectant la Santa Creu
i seguint la llei de Déu
totes irem a l'hora,
també hem de respectar
l'Azaña i en Macià
i l'Alcalà Zamora.

Oh verge de Montserrat
patrona del principat,
morena de la serra,
feu que tots els catalans
siguem bons republicans
i no tinguem mai guerra.

Tinguem molta devoció
a Sant Jordi nostre patró
que la bandera empunya,
bandera de color blanc
amb quatre barres de sang
és la de Catalunya.

JOAN MATAMALA
(PEDRERA DE MATA)

L'any 1931 en Pedrera de Mata va escriure el poema "Quan les dones tindran vot".

Les dones no van poder votar a Espanya aquell any, ja que el dret que la segona república va aprovar no va poder entrar en vigor. Una de les primeres accions d'aquesta nova república va ser la concessió del dret de vot a les dones. Fins aleshores, les dones no tenien aquest dret a causa de les lleis i les restriccions socials i polítiques que limitaven la seva participació en la vida pública i política. La Segona República va suposar un canvi significatiu en aquest sentit, reconeixent el dret de les dones a votar i a participar activament en els afers públics del país.

Aquest poema fa una gran alabança a les dones. Dona molta importància al fet històric que puguin votar per primera vegada. En els versos que escriu els dona molta confiança suposant que aquest fet provocarà un canvi del tot positiu a la societat.

2.3.7. “Credo dels Apòstols” i “Credo dels Monàrquics”

CREDO DELS APOSTOLS

Crec en un Déu pare
de totpoderós
del Cel i la terra
sou el criador.

I en Jesús fill vostre
Déu omnipotent
rei i senyor nostre
creiem fermament.

Concebut per obra
de l'Esperit Sant
crec aquest misteri
que és el més gran.

De Maria Verge
nasqué una nit
en son jaç de palla
essent Déu infinit.

Pati per nosaltres
passió i mort
per donar-nos proves
de son gran amor.

En una creu dura
va esser-ne clavat
complint la sentència
que feu Pons-Pilat.

CREDO DELS MONÀRQUICS

Crec que monarquia
és un govern bo
per anar endarrere
una nació.

Crec que n'Alfons tretze
va ser un bon rei
de tot es cuidava
menys de la llei.

Concebut per obra
ningú sap de qui
sols la seva mare
perquè el va tenir.

A l'advers de Crist
nasqué en un palau
en mig de riqueses
amb cara de pau.

Al cap de pocs dies
el van batejar
posant-li Alfonso
que és nom castellà.

De petit ja era
entremaliat
i anar creixent-ne
sense fer-ne bondat.

Per donar-nos proves
d'un amor immens
per lliurar els profetes
devallà als inferns.

I al tercer dia
va ressuscitar
d'entre els morts amb gràcia
no es pot pas dubtar.

Per voluntat pròpia
se'n pujà al cel
i seu a la dreta
de son Pare Etern.

D'allí ha de venir
al món altre cop
per a judicar-ne
als vius i als morts.

També crec de veres
en l'Esperit Sant
i la mare Església
catòlica i gran.

En la dels Apòstols
romana també
i està governada
per Pius onzè.

Crec dels Sants i Santes
la comunió

El disset de maig
de mil nou-cents dos
varen coronar-lo
per Rei poderós.

Per compte d'espines
com Nostre Senyor
a ell li posaren
la corona d'or.

Per governar Espanya
va treballar molt
puix la seva feina
era prendre el sol.

Anar a cacera
i beure xampany
burlant-se d'Espanya
per vint-i-nou anys.

A la matinada
del dotze d'abril
ell va despertar-se
content i tranquil.

I al vespre al saber-se
el resultat dels vots
va dir: Llapicera
ja hem fet atots.

Fugim cap a França
com un criminal

i dels pecats nostres
la remissió.

perquè aquí Espanya
hi prendria mal.

Crec que la carn nostra
ressuscitarà
i la vida eterna
mai acabarà.

Vint milions de duros
ell se'n va emportar
i al revés de Crist
mai més tornarà.

Tal com Déu ho mana
creiem fermament
a honra i glòria vostra
per a sempre. Amén.

Amb la república
creiem de debò
que serà salvada
nostra Nació.

JOAN MATAMALA

(Pedrera de Mata)

En el “Credo dels Apòstols” fa una versió molt personal del “Credo”, que és una confessió de fe o una afirmació de les creences fonamentals d’una religió o sistema de creences. A través d’aquest poema, ens mostra una vegada més la seva fe cristiana.

D’altra banda, en el “Credo dels Monàrquics” fa una versió del credo amb un to paròdic, en què satiritza la monarquia i, com reitera sovint, expressa el desig de la idea republicana.

Parla de l’**Alfons XIII**, qui en Pedrera també l’anomena Llapicera, com he esmentat al poema “Als borbons”, va ser el rei d’Espanya. Tal com diu al poema, va ser coronat el **disset de maig de mil nou-cents dos** fins a l’any 1931, **vint-i-nou anys** després.

El **dotze d’abril** de 1931, després de celebrar les eleccions municipals a tot al país, **Alfons XIII** va marxar a l’exili perquè es va proclamar la Segona República Espanyola.

2.3.8. “La nit del 6 d’octubre”

Aquella nit del 6 d’octubre
del poble de Cornellà,
si ningú vos l’ha explicada
jo ara vos la vull explicar.

Una colla molt addictes
a n’el partit republicar
se n’anaren a Girona
a veure la cosa com està.

I els hi diuen a Girona
ja cal que marxeu ravent,
i quan arribeu al poble
apodereu-vos de l’Ajuntament!

Els compliren amb modèstia
lo que els hi varen manar,
i a l’arribar al poble
de l’Ajuntament es varen apoderar.

Sens passar la més petita
quan arribà que es feu clar,
els hi donaven la nova
de que es tenien que retirar.

Se n’anaren a la Secretaria
sens esperar ni un moment,
i els hi digueren -Aquí teniu les vares
que nosaltres ja ens retirem.

Al tenir que retirar-se
en Pei com és tan bo,

al secretari i als que hi havia
quasi els hi va demanar perdó.

Li contestà el secretari
-Pei, sempre t’estimaré
perquè podia passar molta cosa
i aquí no ha passat res.

Com que el secretari i la seva pandilla
al poble sempre han governat,
en feren fer tancar quatre
perquè no eren del seu costat.

Sempre hi posa quatre ximplers
dintre de l’Ajuntament,
mentre això no se li estronqui
ell no anirà mai malament.

Com que té tan bones paraules
aquell porc del pop ruquer,
els hi entaula una conversa
i ja no se’n saben desfer.

No va fer més que dir al Jutge
-Aquests se’ls ha de tancar,
i si pot ésser abans de quatre dies
els hem de fer afusellar.

Com que el Jutge n’és molt pobre
pobre de coneixement,
li diu: -Sembla que convindria
que això ho firmés altra gent.

Ell va estendre la denúncia
i hi posà lo que li va semblar,
com que hi havia moltes mentides
el Jutge el nas va arrufar.

Eren només quatre imbècils
aconsellats pel pop ruquer,
i les raons que tenien
per volguer firmar primer.

Va firmar-la el secretari
l'alcalde amb cara de civil,
i després diuen també en Xeixa
i aquell que fa d'agutzil.

Tots els que varen assistir-hi
també volien firmar,
i els hi va dir el secretari
-Ja n'hi ha prou amb les que hi ha.

Va consentir-hi en "Casanova",
en "Bicicleta" de Sords; també
de Cors aquell d'en "Pan-duro"
i de Pujal "l'Hereu fuster".

Jutge o sagal a la declaració
no van tenir inconvenient en fer constar,
que havien repartit un camió d'armes
a la plaça de Cornellà.

La denúncia va a Girona
i el jutjat la va tramitant,
i diu -Aquí deuen haver-hi moltes
mentides
no pot ésser que sigui tant.

Va arribar el dia de la sentència
que va produir molts de planys,
però a ells va semblar-los-hi
que de presidi hi havia pocs anys.

Com que la raó fa com l'oli
sempre belluga pel cim
les persones honrades opinaren
que allò fora un gran crim.

Amb tots aquests romanços
sigui amb llei o sense llei,
qui paga més les conseqüències
ha sigut un pobre Pei.

En Quim d'en Mas és cert que deia
al portal d'en Pla amb quatre companys,
-Els hi han donat molt poca pena
havien de tancar-los per sis anys!

I ara dono fi en aquest relat
que tants disgustos ha donat,
per culpa d'aquella colla
que més amunt hem anomenat.

“La nit del 6 d’octubre”. Es tracta d’un poema revelador. S’hi descriu la trama de rancúnies i revenges que van desencadenar la revolta de 1934 a Cornellà de Terri.

Es va produir un moment crucial durant el qual el president de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, va proclamar l’Estat Català de la República Federal Espanyola. Aquesta proclamació va desencadenar una rebel·lió que malgrat les seves esperances inicials, va ser un autèntic fracàs i que a Cornellà, com en tants altres pobles de Catalunya, va tenir els seus protagonistes. En aquell moment, algunes persones d’esquerreres van prendre el control de l’Ajuntament de Cornellà. No obstant això, les conseqüències d’aquest acte van ser immediates i dràstiques: aquells qui van participar en aquesta acció van ser detinguts i empresonats.

Molt probablement el seu poema més colpidor.

Gràcies als seus versos, ens permeten reconstruir el ressò d’aquella revolta i, més concretament, l’espiral de ressentiments i represàlies que va desencadenar aquell fet.

2.3.9. Títol desconegut

Catalunya contat gran
qui l'ha vist tan rica i plena
i ara tan petita ets
governada per l'esquerra.

L'any mil nou-cents trenta-u
l'esquerra republicana
s'apodera del govern
i la Terra catalana.

Les primeres votacions
amb orgull i picardia
al setembre cinc per cent
va tenir la majoria.

La lliga no fa res
ni tampoc els comunistes
sols un petit tant per cent
que massa es perd de vista.

Les segones votacions
la mitat dels vots perdia
però encara va governar
fent trampes i porqueries.

I així anava governant
a l'estil de trabucaires
prometen vinyes i camps
en els pobres rabassaires.

Tan i tant la desverra
que tot va anar a la punyeta
i ara ja són al mar
atipar-se de galleta.

I ara qui governarà
la nostra pàtria estimada
l'estisora ens ho dirà
amb la seva retallada.

Partint el barco pel mig
i recullin tots els trossos
molt fàcilment resoldrem
un jeroglífic dels grossos.

Li poseu atenció
ben net i clar ho veureu
que ha de regnar a Catalunya
sempre més la Santa Creu.

JOAN MATAMALA

(Pedrera de Mata)

Any 1934

D'aquest poema no disposem el títol, però és evident que s'hi fa una crítica a Esquerra republicana, que l'any 1931 va iniciar el seu govern a Catalunya. En aquests versos, s'expressa una profunda decepció pel maneig del poder per part d'aquest partit una vegada van accedir al govern.

Fa referència a la Lliga Regionalista, que era el partit catalanista dominat a Catalunya des del seu establiment el 1901. A més, tracten els comunistes com a representants del món obrer.

I així anava governant
a l'estil de trabucaires
prometen vinyes i camps
en els pobres rabassaires.

Aquests versos, també fan menció a una política implementada per ERC durant el període de la Generalitat Republicana: la Llei de Contractes de Conreu. A través d'aquesta llei, es va a buscar millorar les condicions dels acords i l'adquisició de terres per part dels rabassaires, que eren els treballadors agrícoles de la vinya.

Pel que sembla en aquest poema, és probable que hagi estat escrit després dels esdeveniments d'octubre de 1934. Aquesta referència al fet que tot el govern de Lluís Companys va ser empresonat arran dels esdeveniments coneguts com a Fets d'Octubre. En aquest moment, Catalunya va quedar sense un govern funcional, ja que la Generalitat va ser sotmesa a la intervenció del govern central. Això pot ser la raó per la qual el poema menciona "ara qui governarà" i "l'estisora ens ho dirà", ja que la incertesa sobre el futur governador o la direcció que prendria la situació era una preocupació evident.

I ara qui governarà	Partint el barco pel mig	Li poseu atenció
la nostra pàtria estimada	i recullin tots els trossos	ben net i clar ho veureu
l'estisora ens ho dirà	molt fàcilment resoldrem	que ha de regnar a Catalunya
amb la seva retallada.	un jeroglífic dels grossos.	sempre més la Santa Creu.

Aquests versos descriuen el moment difícil d'aquell moment polític comparant amb un joc de papiroflèxia que fent un barco i retallant les puntes en surt una creu.

2.3.10. “Goigs en llahor dels borbons que durant cent trenta anys han desgovernat Espanya”

Amb llibertat i alegria
per molts anys poguem cantà
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

Nou Borbons hi ha hagut Espanya
Vuit n'hi ha hagut de dolents
s'han perdut les colònies
per ser ells tan mala gent;
de nació tan potentia
poca cosa en quedajà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El primer, fou un rei lladre,
Felip quint el gran masell
és el nom que més li quadre
sembla fet exprès per ell;
les llibertats catalanes
sense escrúpol va robar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El segon, Lluís primer,
va ser un rei original
sols va governar deu mesos
sense fer ni bé ni mal;
va morir de la verola
i el seu regnat acabà,
visca l'Alcalà Zamora

l'Azaña i en Macià.

El tercer, Ferran sisè,
que no era carn ni peix
més burro que cap sabata
tal com la història el coneix,
va lliurar moltes batalles
i mai cap en va guanyar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El quart, en Carles tercer,
va ser un rei de primera,
d'allò si que se'n pot dir
monarquia vertadera;
era noble, just i savi
i també bon cristià,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El quint, fou un rei canalla
que's deia Carles quart,
va perdre tota l'esquadra
al combat de Trafalgar;
va abdicar la corona
quan son fill li va manar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El sisè, en Ferran sèptim,

ha estat el rei més malvat,
i per vergonya d'Espanya
es feia dir el desdixat;
amb la guerra dels francesos
molta gent va fer matar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El setè, Isabel segona,
quina reina vam tenir,
governats per una dona
Espanya que va patir;
per les seves malifetes
en Prim la va destronar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El vuitè, n'era Alfons dotze,
per motiu el massa fart,
sols va ésser un estripa dones
i morí enverinat
deixant la reina prenyada
per acabar-nos d'adobà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

El nové, en Llapicera,
ningú sap de qui és fill,
valent com una gallina
i covart com un conill;
quan va veure mala cara
molt de pressa va guillar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

Tota aquesta dinastia
maleïda dels Borbons
han causat més mal a Espanya
qu'una nit de llamps i trons:
i ara que'ls tenim fora
ni mai més puguen tornar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

Amb salut i alegria
per molts anys puguem cantar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià.

JOAN MATAMALA

Pedrer de Mata

Els “Goigs en llahor dels borbons que durant cent trenta anys han desgovernat Espanya”, fa un repàs i crítica negativa ràpida de la dinastia dels borbons i exalta a tres personatges republicans. Repassa sense miraments la nissaga dels borbons i més concretament la trajectòria del seu darrer representant fins aleshores, l'Alfons XIII.

Al final de cada vers exalta als personatges Alcalà Zamora, Azaña i Macià:

Alcalà Zamora va ser el primer president de la Segona República que va ocupar aquest càrrec.

Manuel **Azaña** el segon president de la Segona República Espanyola.

Francesc **Macià** i Llussà va ser el primer president de la Generalitat de Catalunya després de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya el 1932.

Nou Borbons hi ha hagut Espanya:

El primer, Felip quint. Va regnar per primera vegada l'any 1700, després de la guerra de Successió, un conflicte que va enfrontar les faccions partidàries de diferents candidats al tron després de la mort de Carles II sense descendència.

El segon, Lluís primer. El regnat de Lluís I d'Espanya va ser extremadament curt, ja que va començar el 15 de gener de 1724 i va acabar amb la seva mort el 31 d'agost del mateix any, sols va governar deu mesos. Aquesta mort prematura va ser atribuïda a la verola.

El tercer, Ferran sisè, també conegut com a Ferran VI de Castella, va ser rei d'Espanya des de 1746 fins a 1759.

El quart, en Carles tercer. Va regnar com a rei d'Espanya des del 1759 fins a la seva mort el 1788. Durant el seu regnat, Carles III va implementar diverses reformes significatives, principalment centrades en l'administració, l'economia i les arts. L'únic rei bo segons en Pedrera de Mata.

El quint, Carles quart, va ser rei d'Espanya des del 14 de desembre de 1788 fins a la seva abdicació el 19 de març de 1808. Durant el seu regnat, Espanya va viure importants trastorns socials i polítics.

El sisè, en Ferran setè, ha estat el rei més malvat, i per vergonya d'Espanya amb la guerra dels francesos molta gent va fer matar,

El setè, Isabel segona, El regnat d'Isabel II va ser marcat per una sèrie de conflictes polítics i socials, així com per la inestabilitat i la intervenció estrangera. Va ser una època de turbulències polítiques. Isabel II va ser finalment exiliada d'Espanya l'any 1868, marcant la fi de la seva regència.

El vuitè, n'era Alfons dotze, Va ser proclamat rei per primera vegada el 29 de desembre de 1874, després del període conegut com la Restauració, que va posar fi al govern de la Primera República Espanyola i va restaurar la monarquia borbònica a Espanya. Alfons XII va tenir dos fills, un dels quals va ser Alfons XIII, que va succeir-lo al tron després de la seva mort el 1885.

El novè, en Llapicera. En Pedrera de Mata es referia a Alfons XIII dient-li Llapicera. El seu regnat va ser marcat per una època d'inestabilitat política, conflictes socials i tensions internacionals, incloent-hi la Primera Guerra Mundial. Finalment, va ser forçat a abdicar com a resultat de la Segona República Espanyola, que va ser proclamada el 14 d'abril de 1931. Després de l'abdicació, va viure a l'exili.

2.3.11. “Visca la república”

Catalans despertem-nos
 alcem nostra bandera
 que en Primo de Rivera
 ens va fer reconar;
 deixem estar les armes
 prenem les paperetes
 i contra o favor de les dretes
 anem tots a volar.

Per l'Alcalà Zamora
 en Macià i Azaña
 perquè al rei d'Espanya
 que és un gandul i vil
 li manarem la pressa
 que fugí cap a França
 i guardi recordança
 del catorze d'Abril.

Visca la República
 fora la monarquia
 volem pau i alegria
 justícia i llibertat;
 volem per nostra Espanya
 dies de pau i glòria
 i no volem memòria
 d'aquell Borbó malvat.

Volem que Catalunya
 sempre més siga lliure
 que puguem cantar i riure

Despiértate España
 izando la bandera
 porque a Llapisera
 hemos de destronar;
 abandonad las armas
 coged candidaturas
 cesen las amarguras
 y todos a votar.

Por Alcalá Zamora
 por Macià y Azaña
 y que el Rey de España
 que es tirano y vil
 le daremos puntilla
 para que huya a Francia
 y guarde resonancia
 del catorce de abril.

Viva la República,
 fuera la monarquía
 queremos armonía
 justicia y razón;
 queremos por España
 días de paz y gloria
 no queremos memoria
 del malvado Borbón.

Que goce Cataluña
 de paz y de justicia
 que no quede malicia

amb tota llibertat;
 el comerç i l'indústria
 que puguin prosperar-ne
 i així podrem pagar-ne
 els deutes que ha deixat.

No volem mai més guerra,
 volem autonomia
 no volem monarquia
 ni volem mai més rei;
 volem bones escoles
 també biblioteques
 i que les baionetes
 se les mengi el rovei.

Que siga respectada
 de Crist la doctrina
 la santa Creu Divina
 i Déu nostre senyor;
 i els que vulgan corona
 tanquem-los a les quadres
 i no volem més lladres
 a la nostra nació.

de todo el que pasó;
 que tenga libertades
 dentro de su recinto
 que el rey Felipe quinto
 infame les robó.

No queremos más guerra
 si no paz y armonía,
 viva la autonomía
 queremos instrucción
 vengan buenas escuelas
 también bibliotecas,
 y que las bayonetas
 se pudran a un rincón.

Que sea respetada
 la Santa Cruz Divina
 de Cristo la doctrina
 y su religión;
 no queremos coronas
 ni queremos Borbones
 y mueran los ladrones
 de nuestra nación.

Joan Matamala
 Pedrera de Mata

“Visca la república”, convida la gent a votar per una república i per la llibertat del poble català. De manera constant, com en altres poemes, va contra la monarquia i els borbons.

A la part dreta del poema, ofereix una traducció al castellà del mateix poema que ha escrit en català a la part esquerra. Segurament es fa amb la finalitat d'arribar a un públic més ampli. També torna a fer referència a la religió i educació com a puntals del benestar de la societat.

Al primer vers fa referència a Primo de Rivera. Miguel Primo de Rivera prengué les regnes del govern mitjançant un cop d'estat militar, exercint el poder amb una autoritat excepcional, dissolent el parlament i restringint les llibertats civils. Durant el seu mandat, va intentar dur a terme una sèrie de reformes, però també va enfrontar crítiques i oposició. Finalment, el 1930, a causa de la creixent pressió i descontentament, Primo de Rivera va renunciar i es va exiliar. La seva dictadura va ser un episodi important en la història política d'Espanya i va precedir la Segona República Espanyola i la Guerra Civil Espanyola.

Un altre cop ens parla dels tres personatges republicans Niceto Alcalà Zamora, Francesc Macià i Manuel Azaña.

2.3.12. “Adéu Borbó”

Tots els republicans
i bons catalans
escolteu la súplica:
Que vagi sempre més
de cara el progrés
la nostra República.

Respectarem la llei,
no volem més rei
ni cap menjadora,
volem per governar
a n'en Macià
i l'Alcalà- Zamora.

Alfons t'hem destronat
massa que hem tardat
i encara t'estranya,
eres un rei malvat
i tu has portat
la ruïna a Espanya.

Ja no et tenim per res
ni et volem mai més
perquè ets un canalla,
tu i els teus taüls
que sou uns ganduls
a dormir la palla.

Aquests malvats borbons
eren els matons
que'ns acovardien,

enemics de la pau
fent el poble esclau
ells se divertien.

Si algú deia veritat
era afusellat
de nit o de dia,
si tenia raó
cap a la presó
i allà s'hi podria.

Se sent un gran remò
que ve d'Aragó,
un crit que no's cansa,
dia i nit van cridant
la sang d'en Galàn
demana venjança.

Tots els bons catalans
t'estem esperant
i estarem molt promptes,
si vols ja pots venir
l'esperem aquí
i passarem comptes.

No crec que vinguis pas
ja no en fem cas
que ets un trapella
i et rebríem bé
com ho vàrem fer
al port de Marsella.

Tu estaràs tranquil	i restituí
perquè ets un vil	si acàs vols salvar-te.
que tens molta manga,	Si no ho fas pas aixís
en altres nacions	ets un infeliç
gastant-te els milions	i a l'infern t'espera
que has robat a Espanya.	el teu amic coral
	aquell animal
Com que'ns els has robat	Primo de Rivera.
estàs en pecat	
i has de confessar-te,	JOAN MATAMALA
te n'has de penedir	(PEDRERA DE MATA)

El poema “Adéu Borbó”, es troba emmarcat en el període de la Segona República Espanyola (1931-1939), un temps d'exaltació política i canvis a Espanya.

Exalta als que governen, Alcalà Zamora, Macià i Azaña, i torna a criticar a Alfons XIII, l'exmonarca d'Espanya, i Primo de Rivera, el dictador anterior a la Segona República. Descrits al Poema “Als borbons”.

Se sent un gran remó
 que ve d'Aragó,
 un crit que no's cansa,
 dia i nit van cridant
 la sang d'en Galán
 demana venjança.

En aquesta estrofa fa referència a l'afusellament del capità Fermín Galán que, juntament amb altres capitans de l'exèrcit, varen intentar a Jaca (Aragó) un cop d'estat contra el Rei Alfons XIII i la Dictadura el mes de desembre de 1930. Els republicans d'arreu d'Espanya van convertir en Fermín Galán un màrtir de la República. Tal com es desprèn en aquest paràgraf.

2.3.13. “El poble de Pujarnol

Catalunya té molts pobles
i també té Pujarnol
que és un poblet de muntanya
que a la nit no hi toca el sol.

Els veïns tots son pagesos
però molt espavilats
i els dimecres a Banyoles
no falten mai a mercat;
A vendre garrins o cabres
gallines o bé conills
comprar roba i espardenyes
per ells o pels seus fills.

Després tota la setmana
cap al camp a treballar
esperant el Sant Diumenge
per poder-ne descansar.

Abans anaven a Missa
quan hi havia capellans
i resaven el rosari
cada vespre xics i grans.

Ara com que no hi ha llana
perquè ha vingut el progrés
il·lustrant ciutat i vil·les
i fins els pobles de pagès.

S’han transformat de tal moda
els savis i els ignorants

que el món sembla un manicomi
però un manicomi gran.

Tothom xerra i disputa
i es barallen molt sovint
la raó està per terra
i visca el segle XX.

Tot cridant visca la Rússia!
i la revolució!
tothom patirà gana
sense més remissió.

Dintre poc si això dura
no hi haurà res per menjar
ni patates, ni mongetes,
ni cigrons, ni bacallà,
ni pa, ni carn, ni arengades,
ni farina, ni arròs,
ni roba per vestir-nos,
ni tabac pels fumadors.

Perquè amb aquesta guerra:
el crit de la llibertat,
no hi haurà més rics ni pobres
tothom quedarà pelat.

Pel que és de monedes
mai n’havia vist tantes
però son uns papers tristos
ningú els estima per res.

Amb aquesta gran moneda
ningú ens darà pa ni vi

i sols per fregar el “trasero”
dintre de poc podrà servit.

JOAN MATAMALA

“Pedrera de Mata”

28 de novembre de 1937

El poema titulat “Poble de Pujarnol”, està escrit en temps de Guerra Civil Espanyola. Comença descrivint la vida camperola dels habitants de Pujarnol, mostrant la seva rutina quotidiana. El poema avança per mostrar com aquesta pau i estabilitat són sacsejades per la guerra que els envolta.

A mesura que acaba el poema, es fa una predicció sobre l’empobriment que aquest conflicte causarà.

2.3.14. "Els set pecats capitals de la Monarquia" i "Les set virtuds que ha de tenir la República."

ELS SET PECATS CAPITALS DE LA MONARQUIA

Supèrbia

La supèrbia és el pecat més gran que la monarquia amb orgull i picardia han tingut tots els Borbons, menys en Carles tercer que era savi just i noble, els altres vuit i quina cobla! d'orgullosos i bribons.

Luxúria

El pecar de la luxúria sense dir-ne res de mal és el pecat capital que els Borbons amb més anhel de Felip quint a l'Alfons tretze aquí Espanya han protegit i aquest últim que ha fugit era amic de la Raquel.

Gola

Per ell satisfer la Gola pensant-se ésser feliç els pobres soldats del Rif s'estaven morint de fam, ell sempre estava de "juerga" fent-ne banquetes de primera i amb en Primo de Rivera s'atipaven de xampany.

Avarícia

El pecat de l'avarícia menys un l'han tingut tots, han sigut uns lladregots de la nostra nació, han malmès honres i vides van robar els béns del clero i l'últim en Llapissera fugí ric el gran bribó.

Ira

La ira i la venjança l'han practicada de sobres perquè encara hi ha proves que el més crudel i bergant ha sigut n'Alfons tretze que sense llei ni justícia sols per sa ràbia i malícia va fer afusellar en Galàn.

Enveja

Per l'enveja que tenia Catalunya endogalava i als seus fills els privava de parlar en català. Però tot ve que s'acaba, un dia al port de Marsella un noble fill de Castella els morros l'hi va espinjà.

Peresa

També tenia peresa tant com el poble badava, quan vegé que s'acabava llavors ja no en va tenir, abandona la família, omple ben bé la cartera i traspasant la frontera com un lladre va fugir.

LES SET VIRTUDS QUE HA DE TENIR LA REPÚBLICA

Contra supèrbia humilitat

Contra el pecat de supèrbia
la virud d'humilitat
que l'humil és exaltat
i agrada molt a Déu,
com a bons republicans
per salvar la nostra Espanya
Macià, Zamora i Azanya,
esperem que complireu.

Contra luxúria castedat

Per contra de la luxúria
privant la trata de blanques
aquestes cases "non santes"
que són l'esqué del pecat
apartant-nos nit i dia
de cabarets i burdells
tant els joves com els vells
guardarem la castedat.

Contra gola abstinència

Practiquem l'abstinència
i reprimint-nos la gola
la República Espanyola
no farà com els borbons
mentres el poble dejunava
ells bons àpats es crusprien
i quasi sempre en sortien
completament borratxons.

Contra avarícia liberalitat

Sigueu sempre lliberals
que el pecat de l'avarícia
no és llei ni és justícia,
els pobres han de menjar,
feu-nos moltes carreteres,
protegiu l'agricultura
i sobretot la cultura
per destruir el blasfemar.

Contra ira paciència

Tinguem molta paciència
esperant l'autonomia
que amb virtud, fe i valentia
ens portarà en Macià
i per comptes de venjança,
quan tinguem la llibertat
sigui sempre respectat
l'idioma castellà.

Contra enveja caritat

En comptes de tenir enveja
estimem-nos com Déu mana
i la terra catalana
gaudirà de llibertat
és la joia més preuada,
els obrers que tinguin feina
els pagesos mans a l'eina
i els pobres caritat.

Contra peresa diligència

Republicans diligència
i no tingueu mai peresa,
no us espanti la pobresa
que tots hem de treballar;
els diputats a les Corts
discuteixen nit i dia
portaran l'autonomia
a n'el poble català.

JOAN MATAMALA
(Pedrera de Mata)

En Joan Matamala va centrar-se a desgranar “Els set pecats capitals de la Monarquia” i a contrastar-los amb “Les set virtuts que ha de tenir la República”. Cada pecat, com ara la supèrbia, luxúria, gola, avarícia, ira, enveja i peresa, el relaciona amb el que ha fet la monarquia en governar. Per contra, quan parla de la república, busca una solució a cada un d’aquests pecats i en diu virtuts.

2.4.15. Poema del rellotge de sol

Ai mussol,
que no veus que soc un rellotge de sol?
Quan és núvol no dic res,
però quan fa sol
amb la sombra de ma broca
a tothom dic l'hora q'és.

Aquest poema el recordo de quan la meva àvia me'l recitava quan era petita.

A la façana del portal de Can Pedreres, hi tenien un rellotge de sol, el que es fa esment en el poema. Just al costat del rellotge, es trobava una pedra en la qual estava escrit aquest poema.

2.4. REALITZAR UNA PÀGINA WEB AMB LES OBRES D'EN PEDRERA DE MATA

Per últim, em complau compartir la pàgina web que he desenvolupat amb la finalitat de proporcionar a tothom interessat una visió exhaustiva de la vida i obra d'en Pedrera de Mata. Aquesta plataforma es divideix en dues seccions principals: una biografia detallada d'en Joan Matamala i una exploració aprofundida de la seva obra poètica, amb anàlisis històriques detallats de cadascun dels seus poemes.

Enllaç pàgina web: <https://graboleda13.wixsite.com/my-site-1>

CONCLUSIONS

L'objectiu principal de la recerca ha estat elaborar la biografia d'en Pedrera de Mata, recopilar la seva obra literària i emmarcar-la dins la literatura popular. Per tal de poder elaborar-la el primer pas que vaig fer va ser realitzar diverses entrevistes. A la primera vaig entrevistar a l'Àngel Vergés, autor del llibre *Pujals d'aquí, Pujals d'allà* on dedica un capítol a en Pedrera de Mata. La segona entrevista va ser a la Conxita Batchellí, de Can Mosquera, una veïna de Can Pedreres. Les entrevistes em van ser de gran ajuda com a punt de partida per anar redactant la biografia.

La part teòrica l'he basada en la literatura popular, ja que els poemes d'en Pedrera tenen un pes molt important del meu treball. Com que molts dels seus poemes es van musicar, vaig voler fer una referència al Càntut, ja que aquest projecte ha recollit alguna de les obres d'en Pedrera. Per poder treure informació ho he complementat amb l'entrevista al seu fundador, l'Albert Massip. Totes les entrevistes que he fet es poden trobar a l'annex 1.

Per tal que tota aquesta informació biogràfica quedés completada i contrastada em vaig documentar a l'arxiu a partir de moltes revistes, llibres, articles que parlaven d'ell i d'anècdotes que alguns familiars encara expliquen. També vaig visitar la casa pairal, a Can Pedreres, on encara viuen descendents i hi vaig poder trobar diferents objectes i documents personals, com les pipes que utilitzava, el llibret de lloguers de terrenys, tiratge de poemes impresos... Aquests documents es poden trobar a l'annex 3.

Alguns dels articles d'en Pedrera de Mata estaven escrits pel cronista de Banyoles Antoni M. Rigau i Rigau que ja és mort. Em vaig posar en contacte amb el seu fill Anton M., per si tenia informació d'en Pedrera de Mata. Una de les troballes més inesperades i també emotiva del treball ha estat haver conegut l'Angèlica Serra, una treballadora seva, que és una besneta d'en Pedrera de Mata, d'origen veneçolà, ja que a banda de facilitar-me materials desconeguts fins al moment, ha estat un retrobament familiar inesperat.

Una altra de les sorpreses positives ha estat que durant el període de realització d'aquest treball de recerca biogràfica, de sobte, a partir d'un amic del meu pare ens van fer arribar unes fotos d'en Joan Matamala de part de la branca familiar Trilla, dona d'en Pedrera de Mata. Aquesta família feia temps que buscava algú de "Can Pedreres de Mata" per poder

lliurar aquestes fotos. No puc justificar aquesta troballa, ja que no hagués sabut a on trobar-la. Han sigut els astres?, no hi ha resposta. La il·lusió d'aquest fet va fer que ens trobéssim una tarda d'estiu a Mollet de Peralada, a on viuen, parlant de la nostra relació familiar i la coincidència d'aquest lliurament de fotos en aquest precís moment de la realització del TdR, centrada en la vida i obra d'en Joan Matamala.

L'altre objectiu principal de la meva recerca ha estat recollir i analitzar les temàtiques dels poemes d'en Pedrera de Mata. He conegut i analitzat les obres literàries del meu rebesavi, aconseguint l'objectiu que m'havia proposat. Llegint i analitzant cada poema els he pogut contextualitzar històricament. He obtingut la informació llegint per internet i consultant els fets històrics i esdeveniments de les èpoques que esmenten els diferents poemes. En els seus poemes s'hi troba una gran càrrega religiosa i republicana alhora, religiosa pels seus estudis com a capellà i republicana heretada de la seva família. Per tant, he pogut assolir l'objectiu de relacionar el pes que va exercir la seva infantesa i adolescència en les seves produccions literàries.

Per realitzar l'arbre genealògic d'en Joan Matamala, vaig anar a l'arxiu comarcal del Pla de l'Estany i em van assessorar de com fer-ho. Amb l'aplicació myheritage.com vaig realitzar l'arbre. Ha estat una feina meticulosa i a vegades feixuga, però alhora gratificant, ja que vaig poder trobar i recuperar per a la meva família documentació fins al besavi del meu rebesavi.

Per centralitzar tota la informació aconseguida de la part pràctica, he realitzat una pàgina web reunint, ordenant i catalogant tota la seva vida i obra digitalment, perquè no quedi en l'oblit un personatge com ell.

Finalment, per aconseguir la màxima difusió i reconeixement de la seva obra, a part de la pàgina web, m'he posat en contacte amb la Fundació Irla, és una fundació inscrita i constituïda el 1997 per tal de retre homenatge a la figura del president Josep Irla i Bosch i sobretot al seu pensament i acció política. Vaig creure convenient preguntar si estaven interessats amb l'obra d'en Joan Matamala, ja que quan analitzava els poemes creia que tenien un contingut polític que seria de gran interès per ells. La resposta va ser positiva i els hi vaig enviar uns quants poemes, aquesta és una de les parts del meu treball que encara no hi ha hagut tancament.

Tota aquesta informació la vull fer arribar a l'ajuntament de Porqueres per tal que tinguin coneixement d'en Pedrera de Mata i fins i tot fer-los-hi una proposta d'utilitzar el seu nom com a nom d'algun nou carrer de Mata.

Aquest treball ha estat un procés llarg, dur, difícil, de molta investigació i recerca, però alhora molt emocionant i gratificant. Emocionant per les troballes, converses i entrevistes que he anat fent i gratificant pel resultat final de poder deixar constància i haver recopilat la vida i obra d'en Joan Matamala.

Una persona viurà mentre se la recordi.

WEBGRAFIA

Adéu Borbó. (s.d.). Càntut. Recuperat, el 16 de gener de 2023, de <https://www.cantut.cat/canconer/cancons/item/1166-adeu-borbo>

Als borbons. (2016, juliol). Càntut. Recuperat, el 16 de gener de 2023, de <https://www.cantut.cat/canconer/cancons/item/1144-als-borbons>

Any Cançoner Popular de Catalunya. (s.d.). Departament de Cultura. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2022/anycanconerpopular/inici/index.html>

Artur Blasco. (2023, juliol 4). Dansàneu. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://www.dansaneu.cat/artista/artur-blasco/>

Biografia Jaume Arnella. (s.d.). Escriptors.cat. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://www.escriptors.cat/autors/arnellaj/biografia>

Caçador de cançons. (s.d.). pamsa.cat. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://www.pamsa.cat/wp-content/uploads/2021/04/41013-Ca%C3%A7adors-de-can%C3%A7ons.pdf>

Cançó del Caga Tió. (2021, octubre 23). denadal.cat. Recuperat, el 18 d'agost de 2023, de <https://denadal.cat/canco-caga-tio-tio-de-nadal/>

Cançoner Popular. (s.d.). Univers Patxot. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://universpatxot.diba.cat/ca/gallery/canconer-popular>

Cançons populars i tradicionals a l'escola. (s.d.). Departament d'Educació. Recuperat, el 13 d'agost de 2023, de https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/cancons-populars-tradicionals-escola/cancons_populars_tradicionals_lescola.pdf

Del Rey, L. (2022, octubre 2). *Senyoreta Marieta de l'ull viu*. YouTube. Recuperat, el 18 d'agost de 2023, de <https://hipertetxub.wordpress.com/qualsevol-nit-pot-sortir-el-sol/blancaneus/pulgarcito/els-tres-porquets/acerca-de/snoopy/secretari-emili/simbad/ali-baba/gulliver/jaimito/donya-urraga/carpanta/barba-azul/frankestein/home-llop/compte-dracula/tarzan/mona-xi>

Dictadura de Primo de Rivera. (s.d.). Congreso de los Diputados. Recuperat, el 15 de juliol de 2023, de <https://www.congreso.es/ca/cem/primoriv>

Espinosa, Maria. (s.d.). *El sufragi femení durant la Segona República Espanyola*. Wikipedia. Recuperat, el 12 de setembre de 2023, de https://es.wikipedia.org/wiki/El_sufragio_femenino_durante_la_Segunda_Rep%C3%BAblica_espa%C3%B1ola

El meu avi. (s.d.). Viquipèdia. Recuperat, el 18 d'agost de 2023, de https://ca.wikipedia.org/wiki/El_meu_avi

Flores, L. (s.d.). *Literatura oral, literatura popular, literatura tradicional*. ISBN: 84-96479-43-9 JOSÉ MANUEL PEDROSA josem.pedrosa@uah.es. Recuperat, el 19 d'abril de 2023, de https://biblio.colsan.edu.mx/arch/especi/lit_tra_005.pdf

Folksons.cat. (s.d.). Folksons.cat. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://www.enderrock.cat/folksons/artista/3872/artur/blasco>

Font del gat. (2009, març 28). Bdebarna. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de http://www.bdebarna.net/mapa.php?mapa_id=60&historia=2341

Guerra Civil Española. (s.d.). don Quijote. Recuperat, el 15 de juliol de 2023, de <https://www.donquijote.org/es/cultura-espanola/historia/guerra-civil/>

L'Arxiu Digital Lomax. (s.d.). Lomax Digital Archive. Recuperat, l'11 de juliol de 2023, de <https://archive.culturalequity.org/>

L'heroi que va obrir camí a la música popular. (2021, maig 18). CCMA. Recuperat, el 19 d'abril de 2023, de <https://www.ccma.cat/catradio/alcarta/els-experts/alan-lomax-lheroi-que-va-obrir-cami-a-la-musica-popular/audio/1101804/>

L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. (2021, març 31). YouTube. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de https://youtu.be/OPL_VBcBDSs

L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i el pare Josep Massot i Muntaner. (s.d.). Biblioteca Virtual. Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://bibliotecavirtual.diba.cat/cultura-popular/canconer-popular-de-catalunya-i-josep-massot-i-muntaner>

Lletra de beurem una boteta. (s.d.). Recuperat, el 19 d'agost de 2023, de <https://www.viasona.cat/grup/jaume-arnella/cancons-de-taverna/beurem-una-boteta>.

La cançó tradicional. (s.d.). Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Recuperat, el 19 d'abril de 2023, de https://www.cervantesvirtual.com/portales/al_tall/la_canco_tradicional/

La literatura popular catalana. (2012, febrer 12). Departament.cat. Recuperat, el 20 d'abril de 2023, de <http://departamentcat.blogspot.com/2012/02/la-literatura-popular-catalana.html>

La Literatura Popular Fins Al segle XX. (s.d.). Scribd. Recuperat, el 19 d'abril de 2023, de <https://www.scribd.com/doc/11564578/48-Tema-48-La-literatura-popular-fins-al-segle-XX>

La literatura popular i tradicional (2017). RinconCastellano. Recuperat, el 19 d'abril de 2023, de <http://www.rinconcastellano.com/edadmedia/poesiapopular.html#>

La Primera Guerra Mundial. (s.d.). Comunidad de Madrid. Recuperat, el 13 de juliol de 2023, de http://www.madrid.org/cs/Satellite?cid=1354327485567&idSeccion=1354326765322&language=es&pagename=PortalLector%2FPage%2FPLEC_contenidoFinalNavegable

La Renaixença. (2011, febrer 4). Ciències Socials en Xarxa. Recuperat, el 16 de juliol de 2023, de <https://cienciessocialsenxarxa.sapiens.cat/2011/02/04/la-renaixenca-larticulacio-duna-nova-cultura-catalanista/>

La restauració borbònica. (s.d.). buxaweb. Recuperat, el 15 de juliol de 2023, de <http://www.buxaweb.com/historia/temes/escat/restauracio.htm>

La Segona Guerra Mundial. (s.d.). buxaweb. Recuperat, el 14 de juliol de 2023, de <http://www.buxaweb.com/historia/temes/contemp/segonaguerramundial.htm>

Mancomunitat de Catalunya. (s.d.). Enciclopèdia.cat. Recuperat, el 16 de juliol de 2023, de <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/mancomunitat-de-catalunya>

Proclamació de l'Estat Català de 1934. (s.d.). Wikipedia. Recuperat, el 12 de setembre de 2023, de https://es.wikipedia.org/wiki/Proclamaci%C3%B3n_del_Estado_Catal%C3%A1n_de_1934

BIBLIOGRAFIA

Barberà, Pallàs i Puig. (2022). *La poesia popular: goigs i nadales, romanços i corrandes*. Llengua catalana i Literatura 1 (p. 208 i pp. 212-213). Barcelona: Casals.

Bosch i Cuenca, Pere. (s.d.). Patrimoni Història. *Les Garrotxes*.

Coll i Blanch, J. (s.d.). *Revista de Banyoles*.

Portella i Comas, Jaume. (1985). En Pedrera de Mata. *Revista Cornellà de Terri*, 28-31.

Quan les dones tindran vot. (2000, maig). *Revista de Banyoles*.

Rigau i Rigau, Antoni. M. (2001). Joan Matamala i Gournes (Pedrera de Mata). *El teixit de la Memòria* (pp. 812-814). Jordi Galofré.

Rigau i Rigau, Antoni. M. (1997). *Revista de Banyoles*.

Vergés i Gifra, Àngel. (2015). En Pedrera de Mata. *Pujals d'aquí, Pujals d'allà* (pp. 208-221). Àngel Vergés i Gifra.

ÍNDEX D'IMATGES

Figura 1: Literatura popular. Estructura i estil. Font: Pàgina web. Una mà de lletres (2018).

<https://unamadellletres.wordpress.com/2018/07/16/literatura-popular-estructura-i-estil/>

Recuperat, el 19 d'agost de 2023.

Figura 2: Dibuix d'havaneres. Font: Pàgina web. Ajuntament Alcarràs (2017).

<https://www.alcarras.cat/esdeveniments/havaneres> Recuperat, el 18 d'agost de 2023.

Figura 3: Ballant sardanes. Font: Pàgina web. Viquipèdia (2007).

https://es.wikipedia.org/wiki/Baixant_de_la_Font_del_Gat Recuperat, el 18 d'agost de 2023.

Figura 4: Dibuix dels goigs. Font: Pàgina web. Els pòdcasts de FICTA (2023).

<https://podcast.ficta.cat/paperets/els-goigs-un-genere-viu-que-ve-de-lluny/> Recuperat, el 18

d'agost de 2023.

Figura 5: Partitura de la cançó *Caga tió*. Font: Pàgina web. Generalitat de Catalunya (s.d.).

https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/cancon-s-populars-tradicionals-escola/cancons_populars_tradicionals_lescola.pdf Recuperat, el 18

d'agost de 2023.

Figura 6: La Font del Gat, a principis del segle XX. Font: Pàgina web. Blog historiadebarcelona.org (2016).

<http://pladebarcelona.cat/2016/10/20/baixant-de-la-font-del-grat/> Recuperat, el 19 d'agost de 2023.

Figura 7: Partitura de la cançó *Baixant de la font del gat*. Font: Pàgina web. Canciones populares de Europa (s.d.). http://www.xtec.cat/monografics/rtec/europa/085es/lletra_esp.htm

Recuperat, el 18 d'agost de 2023.

Figura 8: Partitura de la cançó *El meu avi*. Font: Pàgina web. Desolvidar blog (2018).

<http://patximendiburu.blogspot.com/2018/07/el-meu-avi-o-como-destrozar-una-habanera.htm>

l Recuperat, el 18 d'agost de 2023.

Figura 9: Imatge del goig de *La Mare de Déu de Montserrat*. Font: Pàgina web. Blogspot (s.d.). https://1.bp.blogspot.com/-IqeRALpPdT8/XAfd-5h0vSI/AAAAAAAAABI7c/dPPFTNDyfAIQIyqV_ZjB-6oewfxwxOWiACLcBGAs/s1600/montserrat.jpg Recuperat, el 18 d'agost de 2023.

Figura 10: Alan Lomax. Font: Pàgina web. Blue Ridge Music Hall of Fame (2016). <https://wilkesheritagemuseum.com/hall-of-fame/previous-years/2016/alan-lomax> Recuperat, el 19 d'agost de 2023.

Figura 11: Joan Tomàs i Lluís Millet recollint cançons d'un cantaire després de llaurar. L'Empordà 1927. Font: Pàgina web. Gencat.cat (s.d.). <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2022/anycanconerpopular/inici/index.html> Recuperat, el 19 d'agost de 2023.

Figura 12: L'etnòleg Joan Amades en una de les missions. Font: Pàgina web. Gencat.cat (s.d.). <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2022/anycanconerpopular/inici/index.html> Recuperat, el 19 d'agost de 2023.

Figura 13: Càntut. Font: Pàgina web. Gaudir de la Cultura (2020). <https://gaudirlacultura.com/2020/05/12/cantut-cancons-de-tradicio-oral/> Recuperat, el 16 d'agost de 2023.

Figura 14: Cartell Càntut 2019. Font: Pàgina web. Càntut (2019). <https://cantut.cat/festival/edicions-anteriors> Recuperat, el 16 d'agost de 2023.

Figura 15: Casa vella de ca n'Ordis. Font: elaboració pròpia.

Figura 16: Joan Matamala i la seva esposa Ramona Trilla. Font: Revista de Banyoles (2000).

Figura 17: Pedrera de Mata amb la seva dona i els seus fills, Rosalia, Carme, Concepció i Joan. Font: imatges proporcionades per Glòria Trilla, descendent de Ramona Trilla, dona d'en Pedrera.

Figura 18: La pipa del cap d'un gos. Font: elaboració pròpia.

Figura 19: La pipa del cap d'en Salmerón. Font: elaboració pròpia.

Figura 20: Poema d'en Pedrera de Mata. Goigs de Ntra Sra de la Maldat o lo capita Sant Ferriol. Font: elaboració pròpia.

Figura 21: Poema d'en Pedrera de Mata. Títol desconegut. Font: elaboració pròpia

Figura 22: Carrer sant Andreu. Can Pedrera, Can Mosquera, Can Liu... Font: elaboració pròpia.

Figura 23: Casa de Can Pedrera. Font: elaboració pròpia.

Figura 24: Pesquera "la Mata". Font: elaboració pròpia.

Figura 25: Llibreta dels pagaments dels lloguers de terrenys de la família de Can Pedreres. Font: elaboració pròpia.

Figura 26: Joan Matamala, caporal de somatén. Font: imatges proporcionades per Glòria Trilla, descendent de Ramona Trilla, dona d'en Pedrera.

Figura 27: Joan Matamala. Font: Arxiu comarcal del Pla de l'estany.

Figura 28: Fotografia que mostra els dos nínxols de Can Frigola i Can Pedreres davant de l'església de Mata. Font: Pàgina Web. Garystockbridge617 (s.d.). <https://garystockbridge617.getarchive.net/amp/media/esglesia-de-mata-669c6b> Recuperat, el 26 d'agost de 2023.

ANNEXOS

ANNEX 1. Entrevistes

ENTREVISTA A ALBERT MASSIP. Fundador del Càntut

Com va sorgir la idea del Càntut?

Mira, jo sempre he sigut una persona que havia estat vinculada amb temes de música, però sempre venia de mons del cant coral, de la música punky i de coses d'aquestes. A mi la música tradicional m'era bastant igual.

Però sí que és veritat que a casa meva han sigut gent que la part de la cultura popular s'ha viscut, el fet de valorar el nom de les cases, els noms de les coses, les paraules banyolines...

I entenc que suposo que tot això queda a dintre, me'n recordo de quan vaig anar a Irlanda d'entrar allà amb un pub i veure que la gent començava a cantar cançons tradicionals. Però tothom desfasat, amb cantar cançons tradicionals.

I dius, com és que això, a la meva realitat de Banyoles o de Catalunya, tot això no existeix?

Què tenim nosaltres de cançons tradicionals? I a partir d'aquesta motivació vaig començar a fer recerca i anar a entrevistar gent gran a veure si sabien cançons. Primer m'interessaven molt les cançons de taverna, cançons més de beure, cançons porques, cançons d'aquestes que diguis, de "desfase". Però clar, vaig anar a entrevistar la meva àvia, i la meva àvia, tot aquest tema, no li anava gaire, és molt de missa, i per tant va dir jo et cantaré cançons que sàpiga.

Quan vas entrevistar gent gran, vas estar-hi molta estona. Si vols treure informació amb poc temps no pots. I clar, va començar a sortir la tira de cançons, de cap... Jo el que veig és que, quan entrevistes una persona gran, vas veient diferents capes de cançons que venen de diferents moments històrics.

El que recorden més són les cançons de la seva infantesa, adolescència i joventut, que és un període de la vida que és quan tu t'empapes més de cançons i de música.

I, per tant, la idea va ser això, vaig començar a entrevistar la meua àvia, vaig entrevistar gent que portava un bar d'aquí Banyoles. Vaig començar a fer tot això.

I el que tenia molt clar és que no volia que tota aquesta informació, totes aquestes cançons, les tingués jo a casa o fes un llibre. Jo no volia fer cap llibre i vaig fer un blog a internet.

I vaig penjar tota la informació allà i a mesura que anava tenint contactes amb gent d'aquest món, em van dir que hi havia també un home que als anys 80 se'n va anar a gravar a diferents pobles, a gent gran. M'hi vaig posar en contacte i em van passar gravacions, eren cintes de cassets dels anys 70, 80 que vaig anar digitalitzant, vaig anar classificant i vaig posar tot cap a internet.

Clar, a partir d'aquí, molta gent em deia, això que fas és brutal és una cosa molt nova, i jo deia, no, el que és nou és penjar-ho a internet, però recollir cançons és una cosa que s'ha fet des del segle XIX, quan la gent es va començar a interessar per la literatura popular.

Arriba un moment que vaig a parlar amb en Jaume Arnella i em diu: tot això que fas no serveix per res, si aquestes cançons no es canten, no serviran de res. I va ser quan em vaig ajuntar amb l'empresa d'Alter Sinergies, i vaig dir-li som-hi, anem a muntar una cosa molt més amb cara i ulls, anem a muntar un festival, anem a muntar unes produccions així més atemporals que vagin lligant aquestes cançons amb coses que es poden fer durant l'any, i mentrestant aquest arxiu que tenim, doncs l'anem ampliant i l'anem professionalitzant, vam crear una nova web i a fer una cosa una mica més grossa.

Com resumiries el Càntut?

El Càntut ara mateix són tres branques, això que et deia, un arxiu audiovisual, que és aquest primer blog que vaig començar jo, en aquest moment tenim 1.800 cançons recollides a les comarques de Girona. I no només com a caçador de cançons, hi soc jo, sinó molta gent diversa que ha anat estirant, ha anat a fer entrevistes..., per tant, tenim una mica de tot.

Després tenim un festival que es du a terme a Cassà de la Selva, el mes de novembre, i el que fem és, bàsicament, el fet de provocar que la gent canti, és el que es viu més en el festival.

Una de les teories que es diu, de per què aquestes cançons s'han perdut en el temps, és perquè s'han deixat de cantar. Per tant, nosaltres provoquem espais perquè la gent canti, però en general qualsevol cosa. I a partir d'aquí ja surten automàticament, totes aquestes cançons.

I la tercera branca, que són aquestes produccions atemporals, que en diguem, que són des de discos, a exposicions, tallers per mestres..., diferents coses que són fora del festival.

Seria el resum, més o menys, de tres potes.

Amb quanta gent has hagut de treballar?

És constant. L'equip del Càntut, ara som unes 6, 7 persones, de les quals, si dediquen professionalment 3 o 4.

Però clar, constantment hi ha interaccions amb la tira de gent. És a dir, si comptem els caçadors de cançons, ara mateix n'hi ha, penso que són cap a 100, diria.

Quantes cançons i quantes persones hi ha registrades?

Tenim un noi dedicat que està estudiant a Alemanya i que és un musicòleg que es dedica a anar entrant cançons noves que jo li vaig passar i a anar posant-hi qualitats. A totes les cançons hi posa partitura i en va entrant de noves.

En aquests moments hi ha 104 caçadors de cançons, 317 persones que canten, 1.050 partitures i de cançons 1.682, te n'havia dit 1.800 perquè en tenim en esborrany, ens falten dades per acabar de publicar-les.

El Càntut som situats a Banyoles, però el festival el fem a Cassà de la Selva, perquè volíem un poble més petit, que hi hagués molt de teixit associatiu, molts equipaments, molts edificis públics i també que quan es fes un festival en el poble es notés.

Com es trien les cançons que es cantaran pel festival?

No les triem. Nosaltres triem els grups que ja sabem que tenen cançons de tradició oral. Veiem que hi ha una sèrie de grups, normalment catalans, de tant en tant agafem algun de fora, algun espanyol o algun estranger. I veiem què fan de repertori. Quan ens arriben propostes els diguem que ens passin el repertori que canten, no en fem prou amb saber que és tal nom.

Volem tradició oral, volem cançons que han anat passant de pares a fills en el temps i que s'han mantingut a través de l'oralitat.

El problema és que abans, es cantava molt més que ara. Ara, si agafem qualsevol persona, els dius, canta'm una cançó que recordis. Ui, quina vergonya. Ui, jo no sé cantar. Ui, no sé què. No ets cantant, però és que és igual, és a dir, jo no t'estic demanant que facis un concert. Jo no t'estic demanant que pugis en un escenari. T'estic demanant que facis una cosa que és un mitjà de comunicació humana que hem tingut tota la vida als humans i que en els últims temps, s'ha convertit en una cosa lligada a l'espectacle, que això està molt bé. Però nosaltres estem parlant de la música, de la gent, de les cançons que passaven de pares a fills i ningú, quan cantaven el seu fill, el fill li deia, no cantis que tu no ets un cantant professional. La gent cantava treballant, treballant al camp. La gent cantava a qualsevol moment de la vida. I aquesta part tan important que és el fet de cantar l'hem perdut.

Per tant, el que intentem reivindicar des del Càntut és que les cançons van lligades al fet de cantar, i el fet de cantar és súper, superimportant a escala humana, per comunicar-se amb les persones.

Cada vegada hi ha menys gent que canti cançons. “No, jo no canto. Ui, però la meva mare sí que cantava. Ui, i la meva àvia encara més...” I quan més recules en el temps, t'adones que el fet de cantar era una cosa supernormal i que es feia per tot.

Saps qui és en Joan Matamala Gournés, o també conegut com a Pedrera de Mata? (Vaig descobrir que hi havia alguns poemes seus musicats a la pàgina web)

En parlàvem a casa meva fa molts anys, i deien que era un home que era molt eloqüent, però tampoc jo no sabia massa qui era fins que no vaig començar a investigar coses.

Entrevistant a la Conxita Batchellí em va fer arribar el dossier amb alguns dels seus poemes guardats i amb aquest dossier vaig veure que coincidien cançons que jo havia recollit, o que m'havien passat, amb cançons que havia recollit ell o que havia escrit ell, i allà vaig lligar caps.

ENTREVISTA A ÀNGEL VERGÉS. Mestre de Primària i escriptor**Quan vas començar a fer llibres?**

De petit sempre m'agradava fer redaccions i participar en concursos. I ja de ben jove vaig animar-me a escriure i a publicar articles a la *Revista de Banyoles*. L'any 1993 vaig participar en el dotzè premi del Certàmen Literari per a Joves, fase Catalunya. L'organitzava el Departament de Joventut de la Generalitat de Catalunya. En aquella convocatòria vaig guanyar un accèssit amb un conte: "Rèquiem d'hivern". Vaig haver d'anar a recollir el premi a Barcelona, al Palau de la Generalitat, i em vaig sentir molt reconegut pel premi. L'any següent, a la trezena convocatòria, vaig tornar-hi a participar. Vaig escriure un conte més llarg i ambiciós i vaig guanyar aquesta vegada el segon premi. Eren uns premis oberts a tots els joves de Catalunya menors de vint-i-cinc anys. Jo vaig presentar un conte, "Taula de dol", en el qual hi havia moltes dites i refranys del Pla de l'Estany recollits en un llibret per mossèn Miquel Plana. Aquell conte tenia també moltes anècdotes i històries que la meva àvia carbonera m'havia comentat. Em vaig inventar personatges i vaig escriure una trama inspirada en aquells àpats de dol que feien antigament les famílies quan es trobaven al voltant d'una taula després del funeral.

L'any 2006 vaig publicar una guia *El drac de Banyoles. Itineraris, història i tradició al voltant de l'estany*, treball que va guanyar el premi Joan Amades de Cultura Popular dins dels Premis Literaris Ciutat de Tarragona. A Tarragona em van reconèixer la tasca recollectora i el treball de recerca fet en arxius i biblioteques. I també el treball de camp. Va ser un treball molt elogiat pel jurat. El llibre tenia dibuixos del meu amic Jordi Garcia i va donar a conèixer a Banyoles llegendes oblidades com ara la llegenda del Castell Enfonsat. Va ser una guia molt elogiada pel jurat del premi i això em va animar a continuar amb altres projectes.

Quina motivació et va portar a fer-los?

Jo dono molt de valor a fer recerca i a recuperar històries de l'oblit. Hi dedico molt de temps i esforç. És a dir, m'hi passo moltes hores. A vegades podria anar a passejar i em quedo a treballar a casa, a transcriure converses, o podria fer un viatge i mira, em quedo a casa fent unes transcripcions. La gent sovint no té idea de l'esforç que em demana tot això, però jo ho faig perquè, a banda que m'apassiona, valoro moltíssim tot aquest material recuperat de la

tradicció oral. Durant les vacances recullo històries i vaig a fer entrevistar. Llavors transcripció les gravacions i poso en valor tot aquest material. Em faig amic d'avis i àvies que sovint no s'han sentit escoltats. Senzillament, dedico part del meu temps a escoltar-los i això ells m'ho agraeixen de tot cor.

Quants llibres has publicat?

Si comptem els que he editat, els que n'he tingut cura literària i els que he escrit puc dir que n'hi ha ben bé una desena.

Per quina raó vas començar a escriure sobre en Pedrera de Mata?

Quan vaig entrevistar en Joan Giró, l'*Oceller* de Pujals dels Cavallers, en Pedrera de Mata apareixia en moltes anècdotes i cançons. Llavors vaig veure que podia dedicar-li un capítol del llibre. Era protagonista de moltes anècdotes i era un home que se'n van explicar moltes històries. Era un home enginyós a l'hora d'expressar-se i a l'hora de dialogar amb una altra persona.

En Pedrera de Mata, a banda de ser un gran versador i d'escriure molt bé, penso que va ser un home bromista, un home enginyós. Quan algú li volia fer una broma ell sabia contestar-li de la manera més bona per deixar-lo amb un bon pam de nas. Tenia sortides enginyoses. Per això hi ha gent que recorda anècdotes seves. En el llibre *Pujals d'aquí, Pujals d'allà* n'hi ha varies.

N'hi ha una que és molt curiosa, que és aquella que el capellà de Mata diu, que explica el miracle dels pans i dels peixos.

Un dia el capellà de Mata, a missa, es va equivocar i va dir: "Nostre Senyor, va alimentar mil persones amb mil peixos i mil pans." I en Pedrera de Mata va sortir i va dir: "Això també ho sabria fer jo!". I a la missa següent, el capellà va corregir l'error i va dir "Nostre Senyor, amb dos pans i dos peixos va alimentar mil persones...". I es va mirar en Pedrera i li va dir: "Què, Pedrera... Ho sabries fer tu, això?" I ell li va respondre: "Sí, amb els pans i peixos que em van sobrar de l'altre dia".

Aquesta anècdota ja s'explicava antigament. La tinc documentada en un llibre d'anècdotes italianes del Renaixement. Els temes bíblics són universals i llavors aquesta anècdota ja es contava a diferents llocs. La universalitat és una de les característiques de la tradició oral. Aquesta història se li va atribuir a en Pedrera de Mata perquè ell era enginyós i tenia sortides molt bones.

Com has descobert en Pedrera de Mata?

Per les entrevistes que he anat fent al llarg del temps, amb l'oralitat, “ara t'explicaré una d'en Pedrera...”. Llavors sortien anècdotes d'en Pedrera, com les de mossèn *Sabata*, mossèn *Gamarús...*, malnoms de l'últim rector de Rocacorba, capellà del qual se n'expliquen també un munt d'històries. Actualment, he constatat que la gent ja no explica gairebé rondalles ni llegendes, però sí acudits i anècdotes de personatges populars com en Pedrera de Mata.

Amb el teu coneixement com definires en Pedrera de Mata?

Un home intel·ligent, un home que sabia moure's entre la gent, que tenia ull per a fer negocis. Se li ha atribuït aquesta frase: “Jo no busco aigua, busco cèntims.”

Era emprenedor, un saurí experimentat... Tenia una habilitat molt gran per fer rimes, versar i entretenir la gent.

Les seves anècdotes s'haurien d'ubicar només a la zona de Banyoles. Quan surts de la capital del Pla de l'Estany veus que es perd el seu rastre i la gent desconeix la seva figura. Penso que va ser un personatge que es va moure i que va fer vida ciutadana a Banyoles, a Mata... No estava avorrit aquest home. Era un home molt inquiet. Era un personatge que no mereix ser oblidat. Gràcies per la feina que fas, Joana.

ENTREVISTA A CONXITA DE CAN MOSQUERA. Veïna del poble, amiga de la família

Vas conèixer el fill d'en Pedrera de Mata, com era?

El fill? Doncs sí, era un noi bé..., molt obert, molt carinyós, ens havíem tingut moltes xerrades, vaja, que ens coneixia molt, molt, sí, sí. La gent d'abans era molt amiga.

Jo m'hi feia un fart d'anar a Can Pedreres, quasi que hi vivia.

A través del fill d'en Pedrera de Mata, quines històries, anècdotes... saps?

D'en Pedrera... en ser una de... "Va anar a fer un got de vi i va enganxar un home que li va dir: "porteu els mitjons, mestre que no els esquinçareu pas, eh!", i ell se'l queda mirant i diu: mira, de la mateixa peça d'aquests mitjons en tinc uns calçotets i, de nou a nou, en tinc un forat al cul"

La meva mare diu que li agradava molt cantar. I quan tenia una cosa preparada. Li deia, Angeleta, vejам vine que hem de preparar una cosa i m'ajudaràs. I cantaven la cançó. Ell deia, jo ja et posaré la lletra. I després tu cantes. I sí, sí, així ho feien. Perquè es veu que ell no en sabia pas de cantar.

Com era la família de Can Pedreres?

Trempats. Sí, gent molt oberta i molt bona gent. Era una casa coneguda. I tenia camps per Cornellà, tenia molts de terreny també. Ja, també me'n recordo.

Si amb bicicleta hi havíem anat.

Com vas conèixer les cançons que recites a Càntut, les vas sentir, les senties de la teva mare o de la família de Can Pedreres?

Sí, sí, de la meva mare i la tia Pepa i tot. Em va venir a trobar L'Albert Massip. I inclús en vaig cantar una o dues.

La mare en sabia moltes de cançons d'en Pedrera.

“La cara del Lleficera, ningú sap de qui és fill.
Valent com un dimoni i covard com un conill.”
Això encara la meva mare, ho deia.

“Més de 230 anys aneu governat a Espanya
i aquests Burgits, Borbons, gent de mala calanya.
N'heu enganyat el poble amb la religió
i heu anat sempre contra de Nostro Senyor.”
Això sempre m'ha quedat.

Tot i que no vas conèixer mai en Pedrera de Mata com el definiries amb el coneixement que tens d'ell?

Home, havia de ser un home bastant trempat.

I no, no sé com podria dir com era, perquè és molt fumut que no el conegués. Però aquí a casa sí que quan se'n deien algunes també deien que era un home... Jo m'imagino que li agradava dir coses que feia riure.

Consideres que és un personatge oblidat de Mata?

Segons quina gent, potser sí, però els que més els hem conegut a la família i hem sentit parlar d'aquest home, no és pas d'oblidat.

Però moltes coses no s'han escrit. S'ha perdut molt, s'ha perdut molt.

ANNEX 2. Poemes originals

TOT RECORDANT

TOT RECORDANT

Entre Girona i Banyoles,
gairebé entre el mig del pla,
hi ha un poble democràtic
que per nom té Cornellà.

El nom sembla que vulgui
dir-ne poble de cornuts,
però això de portar banyes
fa molt temps que s'ha perdut.

Com que ningú en portava
les varen penjar en un pal,
plantat al mig de la plaça
que per cert era molt alt.

Ara no hi ha pal ni banyes
el que hi ha són cavallers,
una plaça molt bonica
i llum per a tots els carrers.

Hi ha bones carreteres
i també un carrilot,
senzillet, bé i "barato"
que tarota tant com pot.

Quan troba una pujada
sembla que tingui un mal gam,
però pels plans i baixades
va depressa com un llam.

Dóna pena i dóna gràcia
contemplar aquests combois;
semblen trens de fireta
amb els que juguen els nois.

També hi ha una bona església
i un campanar molt bufó.
Molta gent que va a missa
i, Sant Pere per Patró.

També hi ha bones campanes
i un rellotge al campanar,
que a vegades marca l'hora
i es descuida de tocar.

El cementiri dins el poble
sí que hi està malament.
Però això no val la pena
perquè es mort molt poca gent.

També hi ha bones escoles
per educar als infants,
perquè tinguin cortesia
el dia que siguin grans.

Si la gent és educada
el renegar és molt greu,
ja que és la cosa més baixa
allò de cagar-se amb Déu.

També hi ha bones aigües

i no hi ha cap carrer brut.
Com que les dones són netes
tothom té molta salut.

No hi ha cap apotecari
ni tampoc cap menescal,
i el metge està al.ladre
perquè hi ha ben pocs malats.

Que sigui com ha d'ésser
el poble de Cornellà,
i sobretot protegiu
el fuster Francesc Vilà.

Que per obres i per mobles
vos podrà servir molt bé,
tant en el ram d'ebanista
com en treballs de fuster.

Calaixera i guardarrobes
i bon llit amb somier,
que per fer el joc de la pinya
anirà d'allò més bé.

Tots els que vulgueu casar-vos
recordeu-vos d'en Quiquet,
i encarregueu-li els mobles
que seran bons i baratets.

Tindreu bones obertures
i uns mobles excel.lents,

que us duraran sens dubte
fins que siguin dolents.

Per obres, molt barat,
els mobles mig regalats,
i els podreu pagar a plaços
que no siguin gaire llargs.

Si algú de la vostra família
deixa un dia d'existir,
us farà per sols vuit duros
un bagul amb un Sant Crist.

Molt decent i sense luxe
Perquè costa molts diners,
per anar a l'altre barri,
¿què voleu demanar més?

Val més que en lloc de gastar-vos
amb la caixa molts "oalés",
li poseu a l'enterrament
quatre o cinc capellans més.

I amb salut i al·legria
per molts anys podem contar,
les veritats i les mentides
del poble de Cornellà.

Joan Matamala,
en "Pedrera de Mata"

D'UN GAT A SA MARE

D'UN GAT A SA MARE

*I
Un dilluns al de matí
Feya molta tramontana
Y a un recés prenen el sol
Mitj ajasada una gata
Tot llegint un paperet
Estaba molt estofada
Y jo fen el desentes*

*Lo que llegia escoltava
Ja us dich jo que'm va agrada
Lo que deya aquella carta
N'era feta de un gatet
Molt simpatic molt amable
Pro que ho deya sa mareta
Lo bigoti refilantse
Y que ho vaig comprendre jo*

*Al coningut de la carta
Jo may m'hauria pensat
Que hi hagués gats ab tanta maña
Y hasta cuasi men tinch por
De que mai'm creyeu vosaltres.
Mes com que no mi va res
Y si acàs com Creyeu, tampis
Vos dirè de pe a pà*

38 REVISTA DE BANYOLES

*Lo que el pobre gat contava
Car me recordo molt bé
Lo que deya aquella carta
Com també la direcció
de la gata propietària.*

*Señora mixa pelarda.
Cornella barri de Dal
Al forat de la teulada.
Del carré del Hospital:
Vos escrich aquesta carta
Mare meva molt aymada
No feu cas si es mal feta
Ques feta a la esgarrapada
Desde el jorn que va venir
Aquell seño de la barba
Y agafantme ab un grapat
Me va ficar dins la saca
May més vos he pogut veure
A vos ni al germanet
Y ja aïoro mare meva
Las caricias y la llet
Cuan jugaba ab vostra cua
Tan que vos feya enfadá
Vos sempre me amenasavau
Pro mai me vareu pegá.
Ab aquells marramaus dolsos
Cariñosa em repreniau
Si per cas jo miolava
A corre cuita veniau
Ara aquí ¡si! ja'n faix forsa
De esgatllarme à marramiaus
Puig encara que'm corsequi
No veniu a dim ¿que dius?*

*Ara aquí no tinch cap mare,
Ni tampoc cap germanet*

*Jo no acerta refem, jo mañoro
Y es ben cert nom falta res
A la casa que mestich
Vos dich que m'estimen molt
Sempre'm tenen a la falda
Y puch aná prendre el Sol
De tot lo que menjan em donen
¡Son mol franchs aquella gen!
¿Que tens miniu que no mengis?
Si no menjo em van dient
En Papitu es un nen maco
Y el amo li és papá
Y la mestresa li es mare
A mi sempre'm fa jugá
Cuan ell arriba de estudi
Penja la bosa correns
Y fa bs, bs, bs... Minitus?
Corre, afanyat, que no bens?...
Jó em poso ab la cua dreta
Y m'acostio cap allá
Ell ja m'agafa una bata
Y vinga ferla voltá
Al principi em costaba
D'atraparla d'allò més
Y es que seguia la bata
Pro ara voltava al revés.
¡Si m'estima aquell Papito!*

*Porto una cinta al coll
Ab un cascabell de plata
Cuan me sento aquell tinch, tinch
Ja mi poso tot cofoy
La cinta si nes de maca!...
Ab dos vaguetas al coll
Ab el pel ben lletó
Y el bigoti que mel cuido
Som un gai lo més bufó*

*No hus penseu que perque ho digui
Siga meva vanitat
Que sempre he sentit que ho deya
Tanta gen com hi ha al veinat
Ara he après d'agafà ratas
Jó si que estich conten
Perque la carn de las ratas
Es una menja exelent
Las que son un xich petitas
Jo sempre les faig jugá
Elles fugen de puntetas
Pro jo las torno atrapà
Are no fa gaire estona
He agafat un ratoll
Y ab la seva sang mateixa
Vos escrich aixó d'aquí
No vuy gastá gaire tinta
Puig m'he l'agut d'afanya
Ja hus he dit lo que volia
Ara m'he de contestá
Espresions del nen Papito
Per vos y pel germanet
De vosaltras gat y gata
Es despedeix aquest gatet.*

Minitus

*Joan Matamama (Pedrera de Mata)
Any 1910*

ARXIU Josep Blanch i Coll

OBSERVACIÓ: S'ha mantingut el text i l'ortografia de l'original de l'autor, donat l'antiguitat de l'escrit.

GOIGS DE NOSTRA SENYORA DE LA MALDAT O LO CAPITA SANT FERRIOL

Goigs de Ntra Sra Epura de Deu de la maldat.
Lo capita Sant Ferriol

El primer mala figura
que tormentia mort i vius
treu el mort de la sepultura
i ha disquedes mort als vius
una sra en vuidada
i un Sr estimat seu
an fet la parterada
Ho reine i mare de Deu
El segon mare maligne
i un Sr molt criminal
an fet coses indignes
que n'cauress molt mal
Pleus del malat d'aliri
i seyx temer de Deu
an nalmes el cementiri
Ho reine i mare de Deu
El tercer sembla una randa
el seu cor es infernal
une solem-ne ferraude
que's dedique instiga al mal
El Sr. que l'acompanya
porta carret i nantou
com una figure estranya
Ho reine i mare de Deu
El quart el dipe ten
de gar natxa i aiguarden
a tots els que i treballen
perque o fesi n mal-a mort
Com sempre esta ben baraxos
res els i sabia gran

Traballaven cosa matxos
Ho reine i mare de Deu
El quin es que tots el pobres
els portaven alla en un bot
els palides i manobres
com si an fuesin porcs
Le abalale oi presentabe
els dia això no a fen
pero l'andema ja i fono ben
Ho reine i mare de Deu
El sixe espetllaren tots
els i nox una nit
si an desenterrat el pot de
Tambe an fet ballar els rics
Al oner el de la vuidade
i un altre que i ha una creu
ben alte i dre ta
Ho reine i mare de Deu
El sette espetllaren
el pas de la profeso
mes de cert uny, qui poma
i un fet un rentado
No i pot rentari qui vulgui
sino per el regalo seu
nieren quin Sr ten murri
Ho reine i mare de Deu

El nou de casa malvada
 centro de gen criminal
 on un fet la cama llada
 que a causa't don de mal
 Si se aderavint el poble
 a set per culpa del pecat seu
 ne tornarem uniros
 Ho veine i mare de Deu

El nove serveix per dirvos
 que's molt vert lo que contem
 i el mateix temps a bertinoves
 que con be unis manxen
 donarem una etirada
 a quell galifarden
 de la monje renegade
 Ho veine i mare de Deu

Any 1917

JOAN GRABOLEDA I CAMÓS

AL PÚBLIC

AL PÚBLIC

Ha arribat el moment dir
que el poble ja no pot més
no pot suportar els maritris
que l'han passat aquests simplans.

Si hi ha algú que encara no s'abill
lo que són i lo que han set
jo aquí amb quatre paraules
prompte els hi demostraré.

El primer es en Magalga
que n'és un burro anfonat
vol governar lo del poble
i a casa seva mireu com va.
Tan bon va teni els nois joves
mai va ont cap colé
digué se la gasista amb viciis
peró aixó jo no ho sé.
Lo que se an algun iemo
una criada va tenir
que va surtir ben l'inda
per lo el poble es va dir.

Ara que se els nois mes grans
sembra que va un de millo
se n'ha comprat una cave
peró no l'ha pagada no.

El segon n'és el sorn
que teni el poble s'ha posat
si ha posat un bon porralxo
un home degenerat.

Si hi ha algú que no s'abill
aqués home lo que n'és
jo aquí amb poques paraules
prompte els hi explicaré.

Hi ha un quans dies que s'va vendre
una casa a Sarriá

per comprar un tros de terra
que molí de profit li fa.

També deia que la casa
obrés hi volia fé.

I com que se se no gasia
aixó han quedat sense fé.

Tot fent-se amb aquella garda
que per veina ja ja.

També tot emborrassant-se
no l'ha quedat cap d'ine.

La terra no s'ha comprat
les obres tampoc s'han fet.

Tant la gent se n'ha en
ell que assa el ximple.

No es pas que no li convingué
aixó de les obres també.

El altre dia per el poble
hi va armar un gran burell
que habla perdut la maldada
i ningú els havia vist.

Com no havien sorrit de casa
saben lo que va passat
sen varen empassar per les trapas
i a la cort les van trobar.

El tercer es en Girones
que en el poble s'ha ficat

digué que vol regenerarlo
amb la seva actiuitat.

Miran quina actiuitat
que aqués es la plilo

s'ha venut lo de Bilara
per fer algun caleroi.

El segon mercats i festes
molt tranquil el veureu

com no te sanc de persona
es passela a tot arreu.

De tot lo que li está passant
com que n'és per set moligar

totio però el que li planya
aixó vos dice la volar.

El que planyo es la seva dona
i la maldadera també

que fan l'assima de ventals
del modo que van pel carré.

Lo qui es d'aquél no parlo mes
perqué es massa vergonyos

i com que ja ho sab tot hom
lo qui es animal cap gros.

El quart que al posat
aquél es por mes viu

com que no té consciencia
ell va rent sempre el viu.

Tan com hi hagi pels camps
i llenya per els llenyers.

Unis fosques que vingan
quí ell no patia i res mes.

I aquél toca algun article
que li que li dongué per fé

es un ximple i un capell.

Una von en d'el no mes.

Delat el d'ultima no n'vill parlar
per que un d'el no mes.

Per que un d'el no mes de vell
un d'el no mes i un d'el no mes.

Ara hi ha d'el no mes
no d'el no mes i un d'el no mes.

La fotocòpia no ha recollit
la nota manuscrita del
Dr. J. Geli, de Santa Llogaia,
que' es aquí mi ha deixat
l'original - Diu així:
«Fet per Pedrera de Mata
i excampals arreu de
sta Llogaia a l'hivern
de 1922» ♂

ALS BORBONS

ALS BORBONS

(Música de les mosques de S. Narcís)

Alerta catalans
i tingueu consciència
que tot s'arreglarà
amb temps i paciència;
ara ja tenim fora
aquell malvat lirà
que es deia Alfons tretze
mai més no podrà tornà.

Més de dos cents trenia anys
han governat a Espanya
aquests malvats Borbons
gent de mala calanya
han enganyat al poble
amb la religió
i sempre han anat contra
de Cristo nostre Senyor.

Aquests malvats Borbons
eren una canalla
que sols ha protegit
tota la clericalia;
menys Carles tercè
que era un bon cristià
i encara els jesuïtes
també els va destarrà.

I tu Alfons tretzè
que et deies rei catòlic
i eres més dolent
que un moro diabòlic;
sempre estaves a missa
en mig de capellans
i ens robaves els quartos
a nosaltres catalans.

Et deies cristià
i encara no t'espanta
perquè et vares casar
amb una protestanta;
malaguanyada bomba
que et va firà en Mòrral
quan tu i la teva dona
no et fessin els funerals.

Digues malvat Borbó
que lo que pretendies
quan amb ton rigor
Catalunya oprimies;
reconsagrànt-la amb pagues
i per més enredar
encara ens obligaves
a parlar castellà.

Vares donar el poder
a Primo de Rivera
que era més dolent
que en Sevals de La Pera;

ai pobre Catalunya
set anys va fer patir
de aquella dictadura
mal record podem tenir.

Dels deutes que has deixat
encara hi ha memòria
que no s'esborrarà
mai més en nostra història;
Barcelona i Sevilla
et poden dar raó
dels deutes que ara tenen
de la exposició.

Nosres valents soldats
quan al Rif garrejaven
eren marfiritzats
amb la fam que passaven;
tu sempre et diverties
sens cuidar-te de res
aixís te rabentessís
o bé un llamp que't malés.

Vas fusellar en Galàn
sense llei ni justícia
tan sols per desfogar
la ràbia i la malícia;
era un Sant Diumenge
i ara et poden dir
que a més de ésser un lladre
també ets un assassí.

En el dotze d'Abril
el poble es despertava
i amb gran desprendiment
contra tu volava;
per l'Alcalà Zamora
l'Azaña i en Macià
perquè ens deslliuressen
de tu que ets un lirà.

I l'endemà passat
cap a França fugies
ja havies acabat
les teves pilleries;
deixant-ne la família
ben clar es demostrat
que a més de ser un lladre
també eres molt covard.

No tornis pas mai més
que't fariem la tussa
perquè ets més dolent
que pas el moro Mussa;
les teves malifetes
mai més lenen perdó
no volem assassins
a la nostra nació.

JOAN MATAMALA.
(Pedrera de Mala.)

Per la venda: Joan Blanch, Plaça Turers, 6 - Banyoles.

imo. Trayter, Figueras

QUAN LES DONES TINDRAN VOT

Quan les dones tindran vot

Programa:

(Música de «Els Contrabandistes»)

Una cançó vull cantar
per poder-nos alegrar;
les dones catalanes,
visca la divina llei,
no volem mai més cap rei
que som republicanes.

Quan les dones tindrem vot
serem mestresses de tot
i serem ben amigues,
quan hi hagi votacions
perderan els pantalons,
guanyaran les faldilles.

Com que les dones som més
el món anirà al revés
que ja durava massa,
no teniem llibertat,
els homes que han governat
no hi tenien pas traça.

Quan serem en el govern
no hi haurà mai més infern,
tot serà pau i glòria,
de nostre ben governà
sempre més en parlarà
el llibre de l'història.

Donarem la llibertat
que els homes ens han negat
dient que erem toçudes
i així es veurà ben clà
que del poble català
serem ben conegudes.

Farem tancar les presons,
destruirem els canons,
sabres i baionetes;
volem pau i unió
i també instrucció
per les criatures.

Cuidarem els nostres fills
apartant-los dels perills
com Nostre Senyor mana,
perquè sàpiga tothom
que sabem governà el món
les dones catalanes.

No volem homes tauls,
perdularis ni ganduls,
ni volem cap bagarro,
tots els farem treballà,
i el que no vulgui llaurà
li farem tirar el carro.

Si no volen treballar
ja podem assegurar
que correrà l'estaca,
no els hi donarem menjar
i sempre els farem anar
escurats de butxaca.

No volem blasfemadors,
borratxos ni jugadors
ni cap cul de taberna,
els volem ben educats
i que siguin ben parlats
quan la dona governa.

Així els estimarem
i les dones serem
dels homes respectades,
ells podran anar al cafè
i divertir-se molt bé
de les seves suades.

Anant de cara al progrés
estalviarem diners,
pujarà la pesseta,
nostra indústria florirà,
el comerç prosperarà
i tindrem la casa neta.

Formarem els tribunals
per castigà els criminals
segons llei i justícia,
les dones governaran,
les causes es fallaran
sense ràbia i malícia.

Les dones per fer-ho bé
rotes han de tenir fè,
virtut i valentia,
i així podrem logrà
que el poble català
tingui l'autonomia.

Les que porten el Sant Crist
penjat al damunt del pit
seran les davanteres,
la creu santa del Senyor
totes l'hem de portà al cor
per ésser vertaderes.

Respectant la Santa Creu
i seguint la llei de Déu
totes irem a l'hora,
també hem de respectà
l'Azaña i en Macià
i l'Alcalá Zamora.

Oh verge de Montserrat
patrona del principat,
morena de la serra,
feu que tots els catalans
siguem bons republicans
i no tinguem mai guerra.

Tinguem molta devoció
a Sant Jordi nostre patró
que la bandera empunya,
bandera de color blanc
amb quatre barres de sang
és la de Catalunya,

JOAN MATAMALA (PEDRERA DE MATA).

Preu 10 cèntims.

MP. P. NATEU - BANYOLES

CREDO DELS APÒSTOLS I CREDO DELS MONÀRQUICS

CREDO DELS APÒSTOLS **CREDO DELS MONÀRQUICS**

Crec en un Déu pare
de totpoderós
del Cel i la terra
sou el criador.

I en Jesús fill vostre
Déu omnipotent
rei i senyor nostre
creiem fermament.

Concebut per obra
de l'Esperit Sant
crec aquest misteri
que és el més gran.

De Maria Verge
nasqué una nit
en son jaç de palla
essent Déu infinit.

Patí per nosaltres
passió i mort
per donar-nos proves
de son gran amor.

En una creu dura
va esser-ne clavat
complint la sentència
que féu Pons-Pilat.

Per donar-nos proves
d'un amor immens
per lliurar els profetes
devallà als inferns.

I al tercer dia
va ressucilar
d'entre els morts amb gràcia
no es pot pas dubtar.

Per voluntat pròpia
se'n pujà al cel
i se'u a la dreta
de son Pare Etern.

D'allí ha de venir
al món altre cop
per a judicar-ne
als vius i als morts.

També crec de veres
en l'Esperit Sant
i la mare Església
catòlica i gran.

En la dels Apòstols
romana també
i eslà governada
per Pius onzè.

Crec dels Sants i Santes
la comunió
i dels pecats nostres
la remissió.

Crec que la carn nostra
ressucilarà
i la vida eterna
mai acabarà.

Tal com Déu ho mana
creiem fermament
a honra i glòria vostra
per a sempre. Amén.

Crec que monarquia
és un govern bo
per anar endarrera
una nació.

Crec que n'Alfons tretze
va ser un bon rei
de tot es cuidaba
menys de la llei.

Concebut per obra
ningú sap de qui
sols la seva mare
perquè el va tenir.

A l'advers de Crist
nasqué en un palau
en mig de riqueses
amb cara de pau.

Al cap de pocs dies
el van balejar
posant-li Alfonso
que és nom castella.

Dè petit ja era
entremaliat
i anà creixent-ne
sense fer-ne bondat.

El disset de maig
de mil nou cents dos
varen coronar-lo
per Rei poderós.

Per compte d'espines
com Nostre Senyor
a ell li posaren
la corona d'or.

Per governà Espanya
va treballar molt
puix la seva feina
era prendre el sol.

Anar a cacera
i veure xampany
burlant-se d'Espanya
per vint-i-nou anys.

A la matinada
del dotze d'abril
ell va despertar-se
content i tranquil.

I al vespre al saber-se
el resultat dels vots
va dir: Llapicera
ja hem fet atots.

Fugim cap a França
com un criminal
perquè aquí Espanya
hi prendria mal.

Vint milions de duros
ell se'n va emportà
i al revés de Crist
mai més tornarà.

Amb la república
creiem de debò
que serà salvada
nostra Nació.

JOAN MATAMALA
(Pedrera de Mata).

PREU: 10 CÉNTIMS.

Imo. Prugter

TÍTOL DESCONEGUT

Catalunya contat gran
 qui l'avora tan viva i plena
 i ara tan petita els
 governada per l'esquena
 L'any mil nou cents trenta-u
 l'esquena republicana
 se apropiera del govern
 i la terra catalana
 Les primeres votacions
 amb orgull i picardia
 el restant així per cent
 va tenir de majoria
 La lliga no la far res
 ni tan poc els comunistes
 sols un petit tan per cent
 que mai es perd de vista
 Les segones votacions
 la mitat dels vots perdia
 però encara va governar
 fent trampes i porquerias
 I així anava governant
 al costat de traïdors
 prometen viures i camps
 a nets pobres rebaranes

Fan, Fan la desventura
 que tot va anar a la puçgada
 i ara ja són al mar
 a separar-se de galleta
 l'aire qui governara
 la nostra patria estimada
 l'ordinaria en ho dirà
 amb la seva retellada
 Partim el barco pel mitjà
 i recullim tots els trosos
 mol fàcilment resoldrem
 un genolífic del grosos
 Si poseu atenció
 ben net i clar ho veureu
 que ha de regnar a Catalunya

sempre més la Santa Creu

(redacted)

(redacted)

(redacted)

(redacted)

(redacted)

Any 1935

GOIGS EN LLAHOR DELS BORBONS QUE DURANT CENT TRENTA ANYS HAN DESGOVERNAT ESPANYA

Goigs en llahor dels Borbons que durant cents trenta anys han desgovernat Esp

R. I. P.

Amb llibertat i alegria
per molts anys poguem cantà
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

Nou Borbons hi ha hagut Espanya
vui ni ha hagut de dolents
s'han perdut les colònies
per ser ells tan mala gent;
de nació tan potentia
poca cosa en queda ja,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El primer, fou un rei lladre,
Felip quint el gran masell
és el nom que més li quadre
sembla fet exprès per ell;
les llibertats catalanes
sense escripòl va robà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El segon, Lluís primer,
va ser un rei original
sols va governar deu mesos
sense fer ni bé ni mal;
va morir de la verola
i el seu regnat acabà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El tercer, Ferran sisè,
que no era carn ni peix
més burro que cap sabala
tal com l'història el coneix,
va lliurar moltes batalles
i mai cap en va guanyar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El quart, en Carles tercè,
va ser un rei de primera,
d'allò si que se'n pot dir
monarquia veritadera;
era noble, just i savi
i també bon cristià,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El quint, fou un rei canalla
que's deia Carles quart,
va perdre tota l'esquadra
al combat de Trafalgar;
va abdicar la corona
quan son fill li va mandà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El sisè, en Ferran séplim,
ha estat el rei més malvat,
i per vergonya d'Espanya
es, feia dir el desdixat;
amb la guerra dels francesos
molla gent va fer malà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El setè, Isabel segona,
quina reina vam tenir,
governats per una dona
Espanya que va patí;
per les seves malifetes
en Prim la va destronar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El vuitè, n'era Alfons dotze,
per moliu el massa farí,
sols va ésser un estripa dones
i morí enverenat
deixant la reina prenyada
per acabar-nos d'adobà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

El novè, en Llapicera,
ningú sap de qui és fill,
valent com una gallina
i covart com un conill;
quan va veure mala cara
molt depressa va guillà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

Tota aquesta dinastia
maldada dels Borbons
han causat més mal a Espanya
qu'una nit de llamps i trons:
i ara que'ls tenim fora
ni mai més puguen tornar,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

Amb salut i alegria
per molts anys poguem cantà,
visca l'Alcalà Zamora
l'Azafra i en Macià.

JOAN MATAMALA.

Pedrera de Mata.

PREU: 10 CTS

VISCA LA REPÚBLICA

Visca la República!!**Cançó de pau i d'amor.-Música: Himne de Riego**

Catalans despertem-nos
alçem nosra bandera
que en Primo de Rivera
ens va fer reconar;
deixem estar les armes
prenem les paperetes
i contra o favor de les dretes
anem tots a votar.

Per l'Alcalá Zamora
en Macià i Azaña
perquè al rei d'Espanya
que es un gandul i vil
li manarem la pressa
que fugí cap a França
i guardi recordança
del catorze d'Abril.

Visca la República
fora la monarquia
volem pau i alegria
justícia i llibertat;
volem per nostre Espauya
dies de pau i glòria
i no volem memòria
d'aquell Borbó malvat.

Volem que Catalunya
sempre més siga lliure
que poguem cantar i riure
amb tota llibertat;
el comerç i l'indústria
que puguin prosperar-ne
i així podrem pagar-ne
els deutes que ha deixat.

No volem mai més guerra,
volem autonomia
no volem monarquia
ni volem mai més rei;
volem bones escoles
també biblioteques
i que les bayonetes
se les mengi el rovei.

Que siga respectada
dé Crist la doctrina
la santa Creu Divina
i Deu nostre senyor;
i els que vulgan corona
lanquem-los a les quadres
i no volem més lladres
a la nostra nació.

Despiértate España
izando la bandera
porque a Llapisera
hemos de destronar;
abandonad las armas
coged candidaturas
cesen las amarguras
y todos a votar.

Por Alcalá Zamora
por Macià y Azaña
y que el Rey de España
que es tirano y vil
le daremos puntilla
para que huya a Francia
y guarde resonancia
del catorze de Abril.

Viva la República
fuera la monarquía
queremos harmonía
justicia y razón;
queremos por España
días de paz y gloria
no queremos memoria
del malvado Borbón.

Que goce Cataluña
de paz y de justicia
que no quede malicia
de todo el que pasó;
que tenga libertades
dentro de su recinto
que el rey Felipe quinto
infame les robó.

No queremos más guerra
sino paz y harmonía,
viva la autonomía
queremos instrucción
vengan buenas escuelas
también bibliotecas,
y que las bayonetes
se pudran a un rincón.

Que sea respetada
la Santa Cruz Divina
de Cristo la doctrina
y su religión;
no queremos coronas
ni queremos Borbones
y mueran los ladrones
de nuestra nación.

JOAN MATAMALA.
(Pedrera de Maia.)

Per la venda: Joan Blanch, Plaça Turers, 6 - Banyoles.

Imp. Trager, Figueras

ADÉU BORBÓ

ADÉU BORBÓ

Polka

Tots els republicans
i bons catalans
escolteu la súplica:
Que vagi sempre més
de cara el progrés
la nostra República.

Respectarem la llei,
no volem més rei
ni cap menjadora,
volem per governà
a n'en Macià
i l'Alcalà Zamora.

Alfons t'havem destronat
massa que hem tardat
i encara t'estranya,
eres un rei malvat
i tu has portat
la ruïna a Espanya.

Ja no et tenim per res
ni et volem mai més
perquè ets un canalla,
tu i els teus tauls
que sou uns ganduls
a dormí la palla.

Aquests malvats borbons
eren els matons
que'ns acovardien,
enemics de la pau
fent el poble esclau
ells se divertien.

Si algú deia veritat
era afusellat
de nit o de dia,
si tenia raó
cap a la presó
i allà s'hi podria.

Se sent un gran remó
que ve d'Aragó,
un crit que no's cansa,
dia i nit van cridant
la sang d'en Galàn
demana venjança.

Tots els bons catalans
l'estem esperant
i estarem molt promptes,
si vols ja pots venir
l'esperem aquí
i passarem comptes.

No crec que vinguis pas
ja no en fem càs
que ets un trapella
i et rebriem bé
com ho varem fer
el port de Marsella.

Tu estaràs tranquil
perquè ets un vil
que tens molta manga,
en altres nacions
gastant-te els milions
que has robat a Espanya.

Com que'ns els has robat
estàs en pecat
i has de confessar-te,
te n'has de penedir
i restituir
si acàs vols salvar-te.

Si no ho fas pas aixís
ets un infeliç
i a l'infern t'espera
el teu amic coral
aquell animal
Primo de Rivera.

JOAN MATAMALA

(PEDRERA DE MATA)

Preu 10 cts.

ELS SET PECATS CAPITALS DE LA MONARQUIA I LES SET VIRTUTS QUE HA DE TENIR LA REPÚBLICA

Els set pecats capitals de la Monarquia

Supèrvia

La supèrvia és el pecat més gran que la monarquia amb orgull i picardia han tingut tots els Borbons, menys en Carles tercer que era savi just i noble, els altres vuit i quina cobla d'orgullosos i bribons.

Luxúria

El pecar de la luxúria sense dir-ne res de mal és el pecat capital que els Borbons amb més anhel de Felip quint a l'Alfons tretze aquí Espanya han protegit i aquest últim que ha fugit era amic de la Raquel.

Gola

Per ell satisfer la Gola pensant-se ésser felix els pobres soldats del Rif s'estaven morint de fam, ell sempre estava de "juerga" fent-ne banquets de primera i amb en Primo de Rivera s'atipaven de xampany.

Avarícia

El pecat de l'avarícia menys un l'han tingut tots, han sigut uns lladregots de la nostra nació, han malmès honres i vides van robar els bens del clero i l'últim en Llapissera fugí ric el gran bribó.

Ira

La ira i la venjança l'han practicada de sobres perquè encara hi ha proves que el més crudel i bergant ha sigut n'Alfons tretze que sense llei ni justícia sols per sa ràbia i malícia va fer fusellà en Galàn.

Enveja

Per l'enveja que tenia Catalunya endogalava i als seus fills els privava de parlar en català. Però tot ve que s'acaba, un dia al port de Marsella un noble fill de Castella els morros l'hi va espanyà.

Peresa

També tenia peresa tant com el poble badava, quan vegé que s'acabava llavors ja no en va tenir, abandona la família, ompla ben bé la cartera i traspasant la frontera com un lladre va fugí.

Les set Virtuts que ha de tenir la República

Contra supèrvia humilitat

Contra el pecat de supèrvia la virud d'humilitat que l'humil és exaltat i agrada molt a Déu, com a bons republicans per salvar la nostra Espanya Macià, Zamora i Azanya, esperem que complireu.

Contra luxúria castedat

Per contra de la luxúria privant la trata de blanques aquestes cases "non santes" que són l'esqué del pecat apartant-nos nit i dia de cabarets i burdells tant els joves com els vells guardarem la castedat.

Contra gola abstinència

Practiquem l'abstinència i reprimint-nos la gola la República Espanyola no farà com els borbons mentres el poble dejunava ells bons àpats es cruspien i quasi sempre en sortien completament borratxons.

Contra avarícia liberalitat

Sigueu sempre liberals que el pecat de l'avarícia no és llei ni és justícia, els pobres han de menjar, feu-nos moltes carreteres, protegiu l'agricultura i sobretot la cultura per destruí el blasfemar.

Contra ira paciència

Tinguem molta paciència esperant l'autonomia que amb virtud, fe i valentia ens portarà en Macià i per comptes de venjança, quan tinguem la llibertat sigui sempre respectat l'idioma castellà.

Contra enveja caritat

En comptes de tenir enveja estimem-nos com Déu mana i la terra catalana gaudirà de llibertat és la joia més preuada, els obrers que tinguin feina els pagesos mans a l'eina i els pobres caritat.

Contra peresa diligència

Republicans diligència i no tingueu mai peresa, no us espanti la pobresa que tots hem de treballar, els diputats a les Corts discuteixen nit i dia portaran l'autonomia a n'el poble català.

Preu 10 cèntims.

JOAN MATAMALA (Pedrera de Mata)

ANNEX 3. Documents històrics personals d'en Pedrera de Mata

1 Carta de la filla de Joan Matamala a la seva germana monja.

+

J. M. J.

J. Carme Matamala en
Mata

Mi querida sobrina: recibí la
tuya esperada carta del 3 del corriente
la que deseaba contestarte por
tu santa parona para darte los
dias pero no me fue posible porque
ademas de ser la Virgen del carne
fiesta mayor del santo instituto
tambien lo es de las enfermas de
este santo hospital y por el mucho
trabajo que tenia no te pude escribir
recibe la buena voluntad.

En cuoto lo que me dices que te en-
comiende a Dios para que ciertes la
vocacion ya lo hago lo que te conwie-
ne hacer es consultarlo mucho con
Dios y con su madre Inna que
sin duda te ablaran al corazon no
hagas el sordo si el Señor te ha-

ma parece que titobas en ^{estas} de
 ser monja o hermana solo te diré
 mines bien en que si inclina tu com-
 ron si en la claustra mucho reti-
 so y oracion esta es vida de monja
 si mueve el amor de Dios en
 obras de caridad al proximo reco-
 jimiento interior abnegacion y
 oracion esta es vida de hermana
 consulelo con tu confesor siga
 su consejo y no teme el entrar
 en la casa del señr y unirse con
 el divino ~~Sujeto~~ Jesus que es el mas
 hermano de los hombres.

te doy las gracias de la estam-
 pa de Nuestra Señora de monse-
 nate y me gozo de tu dicha

Muchas memorias a tu padre
 y a tu madre a mis hermanos
 nos Pedro y Juan y de mi familia
 y tu recibiras el afeto que siempre
 te profesa tu tia hermana Maria

Matamala de S^{ra} Dorotea

Cadix 25 de Julio de 1884

2 Carta del cosí d'en Joan Matamala des de la província Espanyola de Fernando Póo , situada al golf de Guinea. La capital és Sta Isabel de Fernando Póo.

La Vigatana de Fernando Póo
 Sociedad mercantil anónima - Barcelona

Sr Isabel 1 de Octubre de 1920

Sr. D. Juan Matamala
 Mata

Apresiado primo, El día 23 llegamos a esta
 de Fernando Póo tube una travesía muy buena
 nada de mareo mejor así no se podía desear
 estoy muy bueno y tengo apetito para comer
 lo mismo deseo para vosotros a D. J.
 Con la llegada del ciudad de cabes se en-
 tero la colonia que tenían 10 deportados
 volubiriques pronto se excitaron los animos
 y el mismo día la Camara Agrícola convocó
 reunion extraordinaria que fue muy numerosa
 se izo una manifestación de protesta para no
 dejarlos desembarcar aun que fuese necesario
 tomar las armas presentados ante el Gobernador
 nos prometio que no desembarcarian y serian
 devueltos a España. te mando una revista que te
 podras enterar mejor sea el art. (manifestación de oy)
 Sin mas por oy expresiones a tu esposa y toda
 la familia n Mundo y toda la familia Pabana
 y tu recibiras el cariño de tu primo

Nassiso Gurnés

3 Carta del cosí d'en Joan Matamala des de la província Espanyola de Fernando Póo , situada al golf de Guinea. La capital és Sta Isabel de Fernando Póo.

La Vigatana de Fernando Póo
 Sociedad Mercantil Anonima
 Plaza Sta. Ana, 9. 1.º - Barcelona
 Sta Isabel 20 de Mayo de 1979

Sr. D. Juan Matamala
 Mata

Apresiado primo; Desearia que al recibir la presente os hallase con buena salud como la mia es muy buena a D. J. primo a la llegada de a Fernando Póo te escribi una carta a la que no he recibido con testamón no se si la recibistes o no, espero que al recibir la presente me contestarais pues deseo saber si estais buenos o malos.

Yo por aqui voy siguiendo mandando negres esto es lo mas dificil, del comprender el lenguaje de esta gente si ellos quieren no les entiendes de ninguna manera son una jente que si te pueden robar algo para comen lo hacen pero tienen mucho respeto a los blancos si ven que estas en peligro de alguna cosa te avisau enseguida, son muy algazanes pero los das algun garrotazo y se ponen a trabajar muy contentos. Pirmo los platanos ya me gustan tu que te gustan tanto si vieres los platanos que tenemos aqui te admirarais ay vesimo que hace ocho arrobas y son mas grandes y buenos que los que binen a España

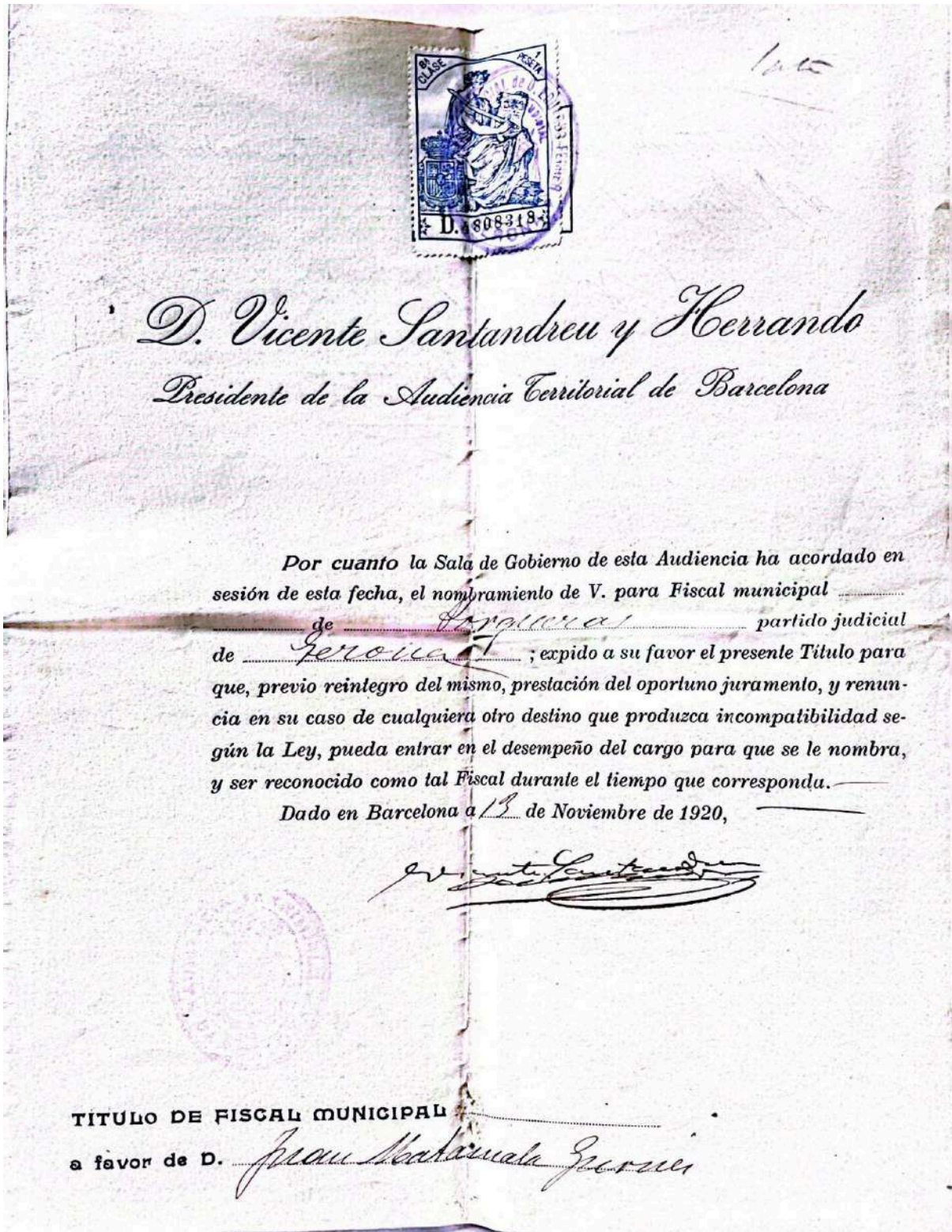
y su valor es muy poco solo vale un vesimo
una peseta tambien tenemos piñas, papayas, ocates,
naranjos que todo esto es fruta buena.

Lo que es muy caro es la comida nosotros por
eso como lo paga la casa ningun daño hace pero
uno que tenga de pagarsele a lo meno nesecita 35 ó
40 \$ al mes

Dir mas por oy expresiones a tu esposa Ramona
a tus hijas e hijo y aquel que me llevo con el
carrat de Figueras y tu las nesicivas de tu primo
que no te olvida

Horacio Guzmán

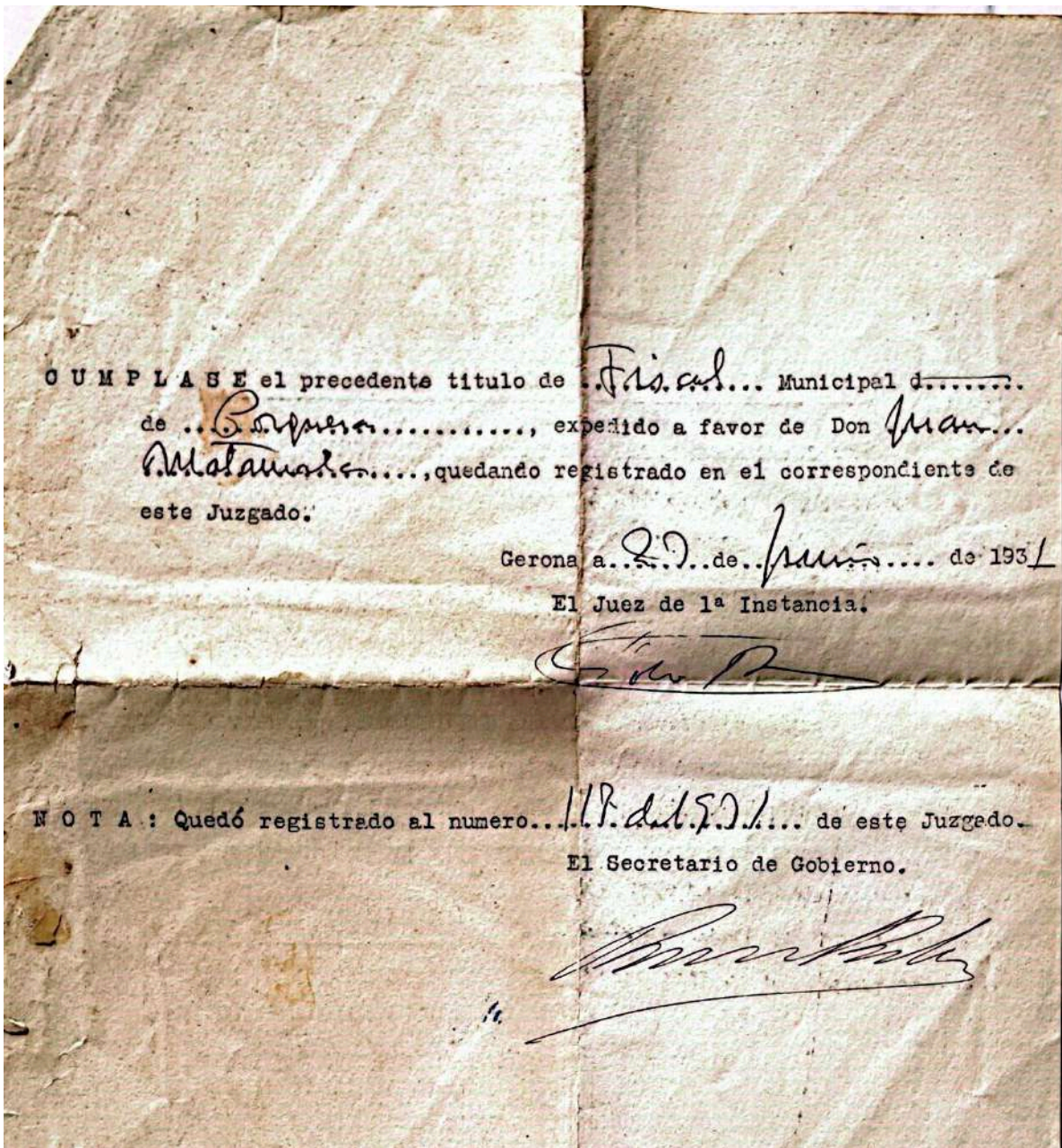
4 Títol de fiscal municipal a favor de Joan Matamala Gournés expedit pel president de l'audiència territorial de Barcelona. D. Vicente Santandreu y Herrando.

Reintegrado debidamente y respaldado por
el A. Juez de 1.ª instancia
Gerona 11 de Diciembre de 1920
H. Hoffmann

5 Títol de fiscal municipal de Porqueres

CUMPLASE el precedente titulo de *Fiscal*... Municipal d.....
de *Barquera*....., expedido a favor de Don *Juan*...
Matamoras....., quedando registrado en el correspondiente de
este Juzgado.

Gerona a *29* de *Junio*... de 193*1*
El Juez de 1ª Instancia.

[Handwritten signature]

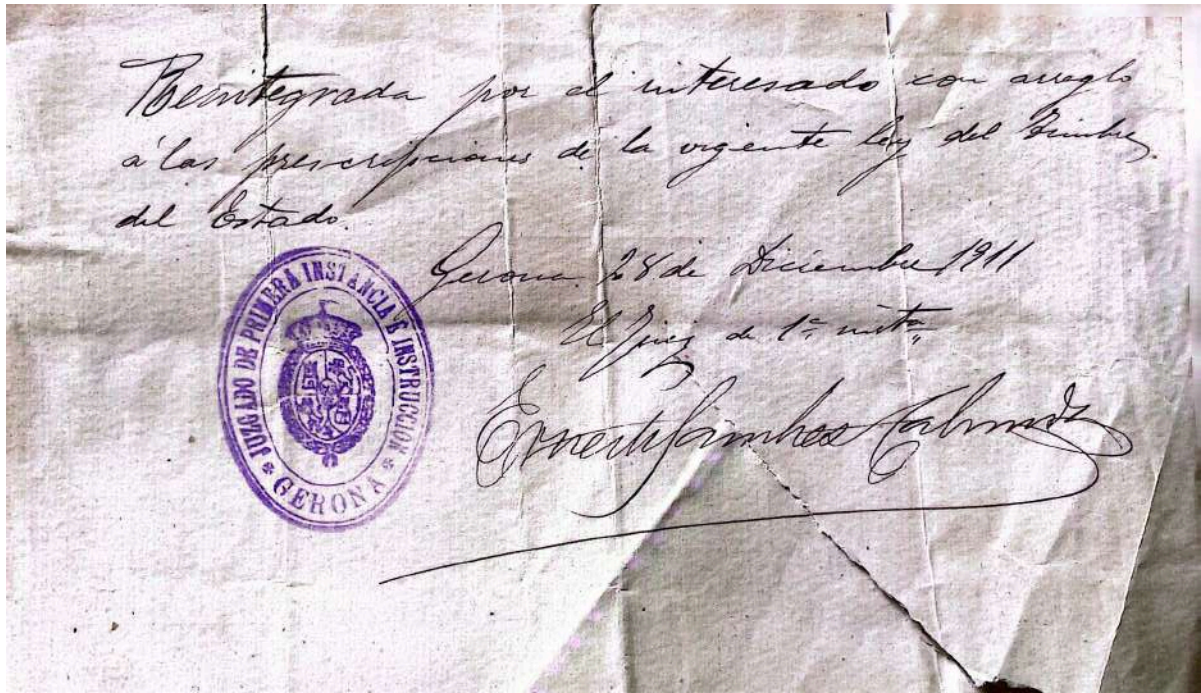
NOTA: Quedó registrado al numero... *118 del 501*... de este Juzgado.

El Secretario de Gobierno.

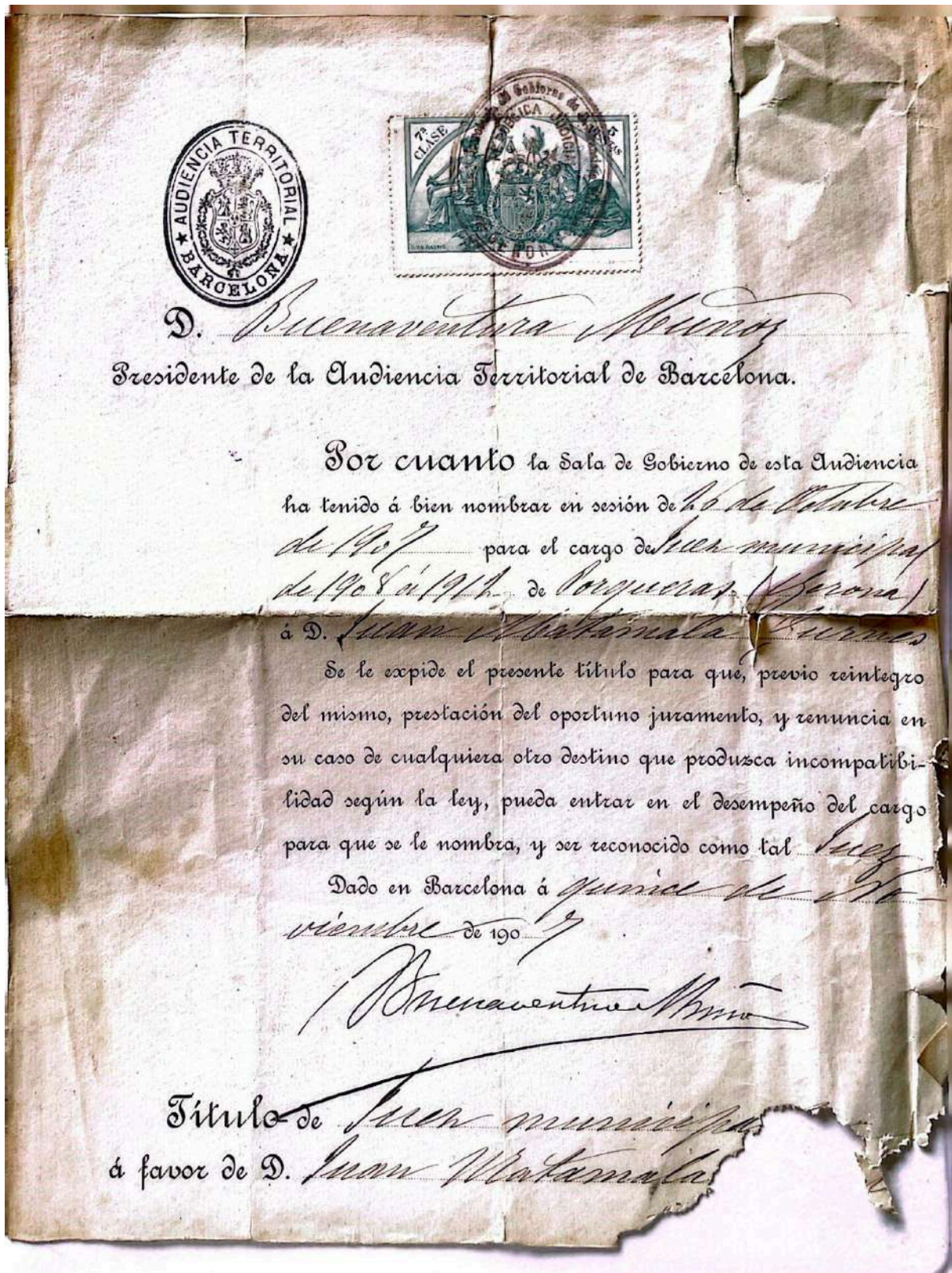
[Handwritten signature]

6 Títol de jutge municipal de Joan Matamala.

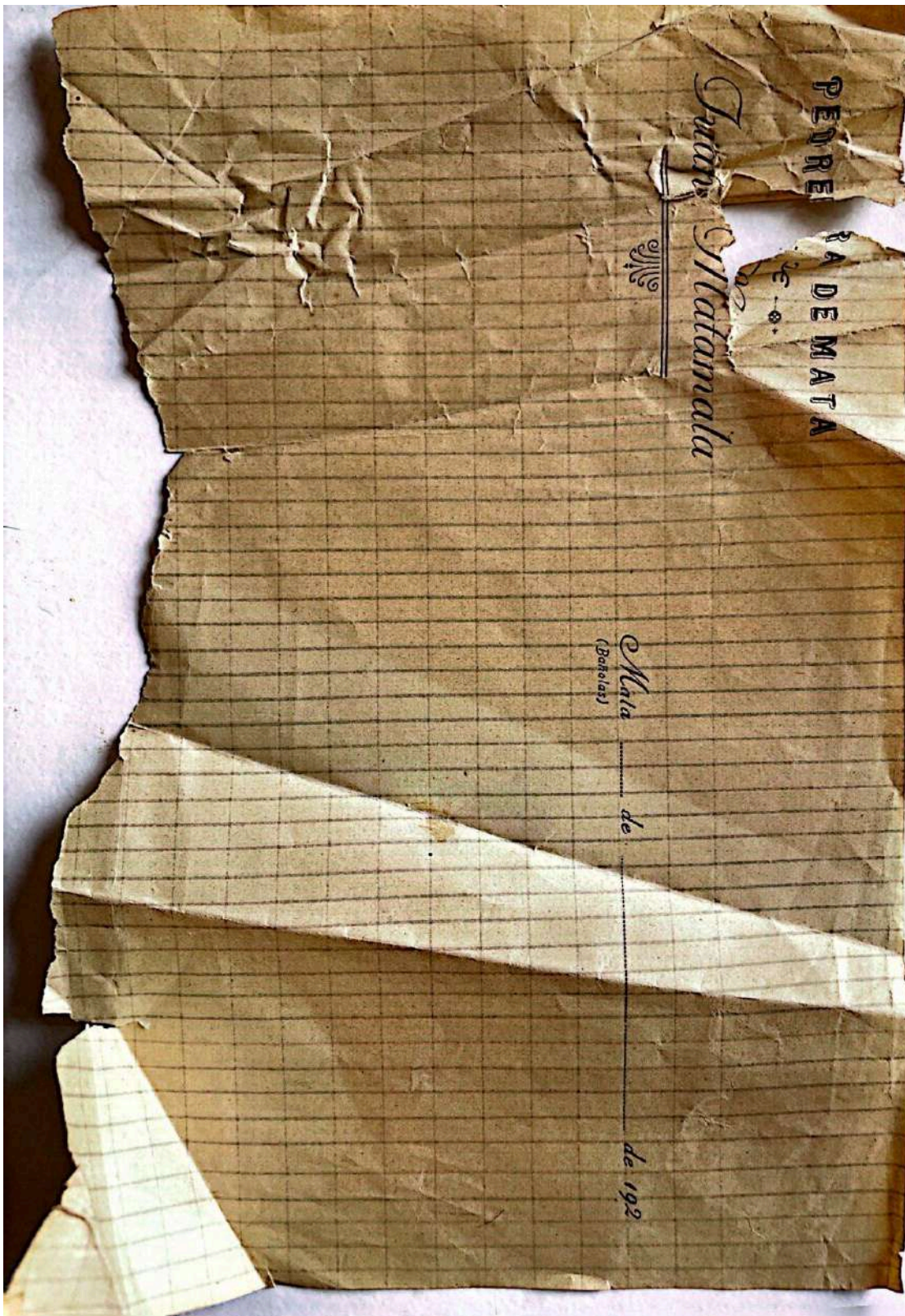

7 Certificació de jutge municipal.

9 Paper d'en Pedrera de Mata per fer factures o albarans de la seva empresa.

10 Factura d'en Pedrera de Mata per una obra.

Joan Matamala	
Pedrera de Mata	
BANYOLES	
Una jornal a com Bera que ve esser de 9 hores	9
Missa diada de lleurar a Manegues	8
8 hores de 7e jorn	10
Transportar els reims de la vinya	5
3 carros de lloses a Banyoles	5
Una diada de lleurar per sembrar	16
3 carros de lloses d'acasa fora a cal S. Jord	4
Ajudar a carregar el camió	1
Total	<u>58 pts</u>
Rebut d'unes de Juny de 1933	100 pts
Recobrat 5 hores a plus	5
Total	<u>105</u>
	105 pts
	- 58
	<u>47</u>
Restan a favor des Lluis	47 pts

11 Carta del Sr. rovira de sant miquel Campmajor, que li demana metxa i dinamita.

Sr. Miquel de Campmajor 20-11-29
 Sr. D. Juan Matauola
 molt de meu y amic: Heu acabat la metxa y dinamita per tant espero que avuy us teneu si pot ésser ve portar en a casa si es expordauer, ja que hi va un mator nostra y ell mateix la portaria a casa, en cas de que no poguessi enviar dema per el correu; si pot ésser millor avuy, us

Teal, encare que sépiei que era una empresa
la a Bañoles mentre l'envia acompany,
jo no pua pas vindre, car tinc de
a casa nova

Se repetico de vos ates y d.

M. Casany

J. Rovira

12 Contracte entre el Sr. Josep Barba Porret i Joan Matamala per fer un pou.

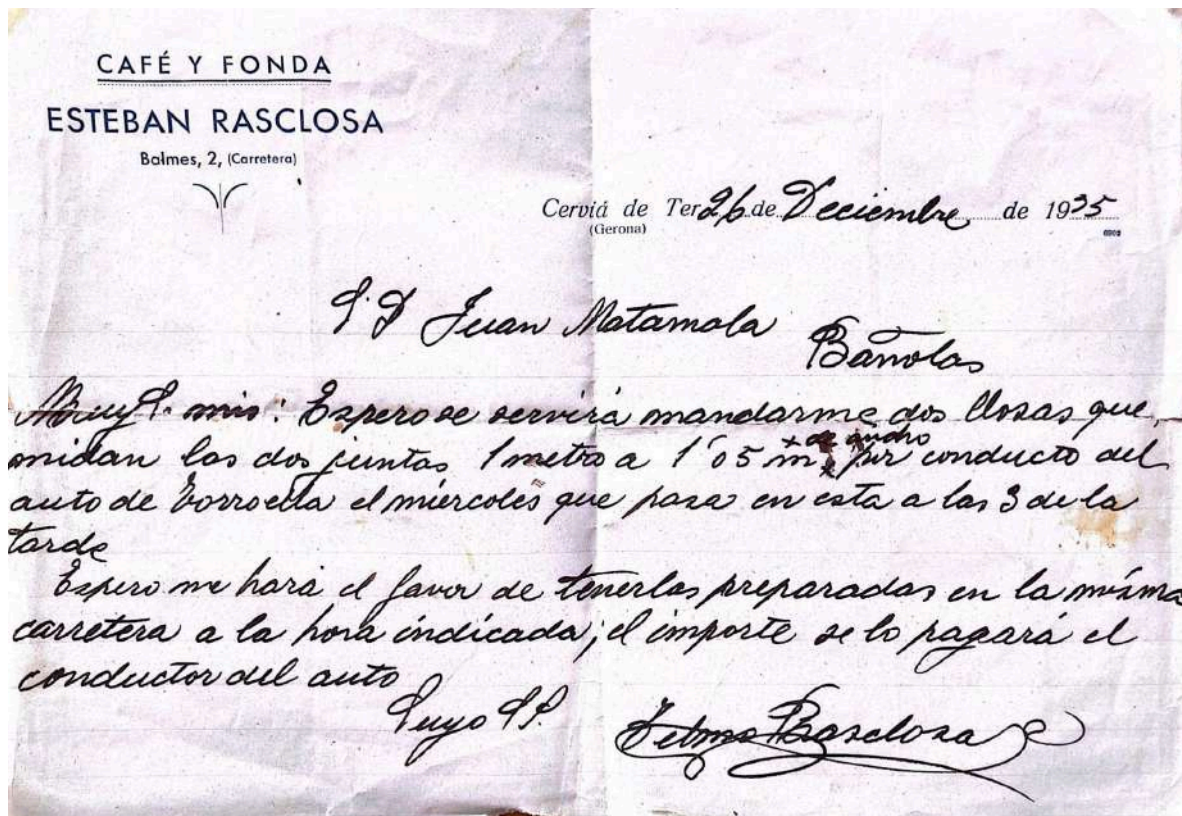
En el pueblo de Serriá a 15 de Mayo de 1927 entre Don José Barba Porret vecino de Barcelona y propietario del manso Cadevall de Serriá y D. Juan Matamala Gournes cantero y vecino de Porqueras se ha convenido la construcción de un pozo en la finca del primero y punto previamente fijado por el precio alzado de 1000 pesetas bajo los pactos y condiciones siguientes:

- 1ª. Matamala profundizará el pozo y revestirá sus paredes con ladrillos ligados con cemento rápido del país en todas las partes que sea conveniente desde el nivel del suelo hasta encontrar el agua en cantidad suficiente a las necesidades de los mansos Cadevall y Canova, todo a su cargo incluso accidentes de trabajo por el precio indicado.
- 2ª. Si no se encontrase agua el Sr. Barba nada deberá abonar al Sr. Matamala por los trabajos y gastos hechos por éste.
El pozo será de forma cilíndrica con una anchura mínima de 1,15 metros y se construirá en el plazo de tres meses viniendo obligado Matamala a tapiarla en caso de no encontrar agua abdicándose de nada pedir ni reclamar.
- 3ª. El Sr. Barba por medio su colono D. José Juanola facilitará albergue y calefacción a los obreros mientras duren los trabajos del pozo y una vez terminado con agua aceptará el pozo y pagará las 1000 pesetas pactadas dentro el plazo de diez días.
- 4ª. En caso de discordia será juzgada por el Juzg Municipal de Serriá a cuya jurisdicción se someten los contratantes.

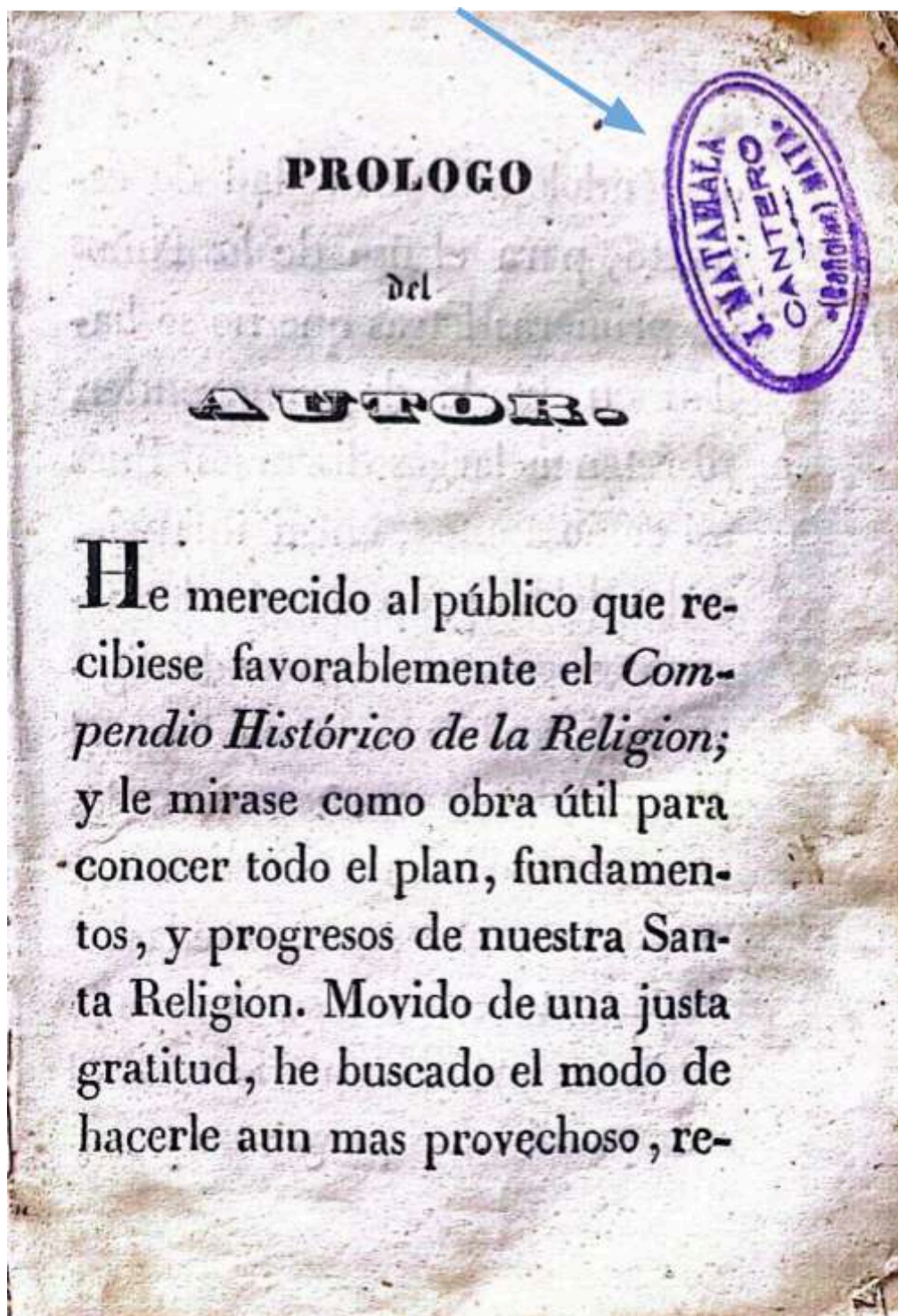
Y para que conste firman el presente por duplicado y a un solo efecto.

J. Barba Porret *Juan Matamala*

13 Carta de petició per unes lloses d'un client.

14 Segell que posava als seus llibres.

15 Acta de naixement de Joan Matamala Trilla, fill d'en Pedrera de Mata.

CERTIFICACION EN EXTRACTO DE ACTA DE NACIMIENTO

Sección 1.ª

Tomo 13

Pág. _____

Folio (r) 16

Esta certificación sólo da fe del hecho del nacimiento, de su fecha y lugar y del sexo del inscrito.

Serie A D Nº 564842.

Registro civil de Forqueras

Provincia de Gerona

Juan Matamala Trilla
(Nombre y dos apellidos del nacido)

hijo de Juan Matamala y de Ramona Trilla
(Nombre)

nació en Forqueras

el día catorce de Junio
(En letra)

de mil novecientos nueve
(En letra)

(Para notas y otras indicaciones) (2)

CERTIFICA: Según consta del folio registral reseñado al margen, el Encargado

D. Hermenegildo Monells Teixidor

Forqueras a 12 de septiembre de 1961.

(Firma del Secretario) (Firma del Encargado)

Importe de la certificación:

Ley de timbre (art. 71) (en pólizas) ...	2,00 ptas.
Tasas (Decretos de 18-6-59, art. 4, y artículo 37, tarifa 1.ª) ...	27,00 "
Busca (art. 40, tarifa 1.ª) ...	"
Urgencia (art. 41, tarifa 1.ª) ...	5,00 "
Impreso	5,00 "
TOTAL

(1) Se consignará el folio y no la página si se certifica de Libros ajustados al modelo anterior a la Ley vigente del Registro Civil; en otro caso se consignará sólo la página.

(2) Se inutilizará con una raya de tinta el espacio sobrante.

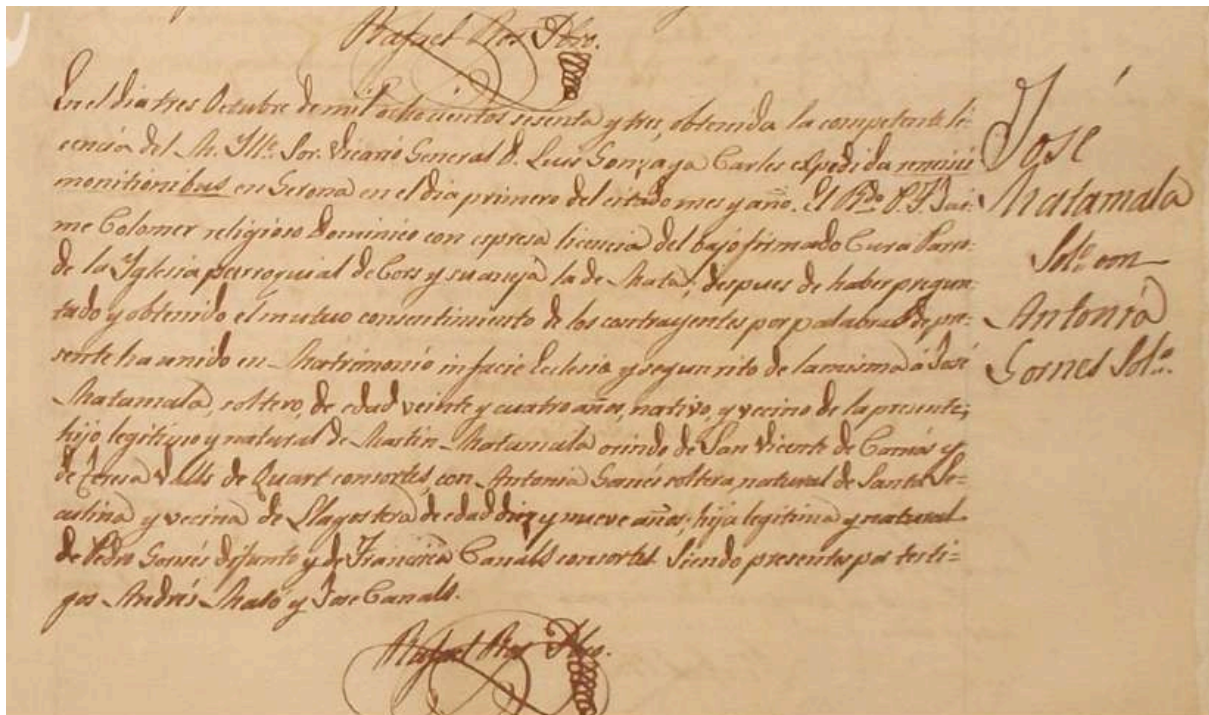
MODELO OFICIAL, de acuerdo con lo dispuesto en la Ley del Registro Civil de 8 de junio de 1957 y Reglamento para su aplicación de 14 de noviembre de 1958.

ESPECILICER, S. A.—CANARIAS, 38, MADRID

ANNEX 4. Informació arbre genealògic

Els pares d'en Joan Matamala Gournés es van casar el 3 d'octubre de 1873. En Josep Matamala que va néixer el 1849 i l'Antònia Gournés que va néixer el 1854. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 3 1 **M3** Libro tercero de Matrimonios de la parroquia de Cors y Mata (1852 - 1992)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=43574#previous-page> a la pàgina 26 (22/8/2023)

La informació d'en Joan Matamala l'he tret de l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basilece de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> pàgina 96

A los seis Abit de mil ochocientos setenta y dos, el infrascripto Vicario,
 nombre de la parroquia de Cors y Mata Obispado y Provincia de Gerona,
 hebreo solemnemente en las puertas de este pueblo de la Iglesia de Mata
 a Juan, el paraiso, Vicente nacido el día antes a las diez y media de
 la mañana, hijo legitimo de Jose Matamala natural de esta de Mata
 y de Antonia Gornés natural de Sta Coloma. Abuelas paternas; Mar-
 tina Matamala natural de St Vicente de Camós y Josefa Valls natural
 de Besort. Abuelas maternas; Petrona Gornés natural de Sagastona
 y Francisca Canals natural de Casà de la Selva. Padrinos, Juan
 Matamala y Josefa Vinolas de Gornés.
 Vicario Vidal Pbro Leonora

Casament de Joan Matamala i Ramona Trilla. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 3 1 M3 Libro tercero de Matrimonios de la parroquia de Cors y Mata (1852 - 1992)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=43574#previous-page> a la pàgina 26 (22/8/2023)

La mort de l'Antònia Gournés, mare d'en Pedrera de Mata va ser l'1 de setembre de 1899. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a “CAT ADG 3/84 1 4 1 **04** Libro cuarto de Defunciones de la Parroquia de Cors y Mata (1852 - 1948)”

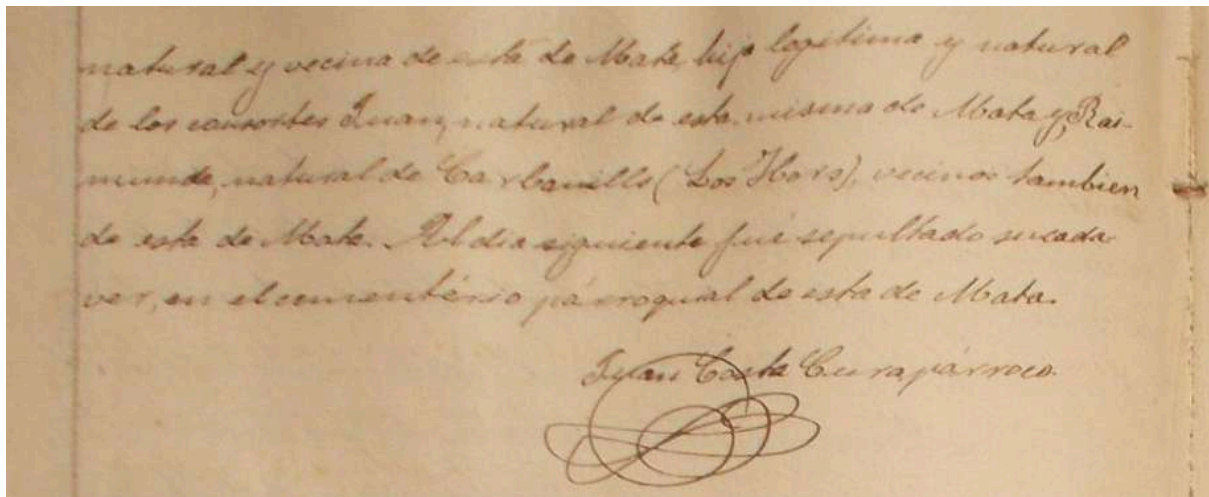
<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40816#previous-page> a la pàgina 102 (22/8/2023)

En el día primero del mes de Septiembre del año mil noventa y nueve, en el cementerio de la Iglesia de San Gornés, Antónies de Mata, vecino a la parroquia de Cors, diócesis y provincia de Girona, falleció de la enfermedad que lleva el nombre de Antonia Gournés, natural de San Gornés y vecina de Mata, esposa de José Coronas Curas, hijo legítimo de los consortes difuntos, Pedro Gornés, natural de Vilabertran y Antonia Coronas, natural de Casa de la Solva. No consta que haya otorgado testamento. Recibió los Santos Sacramentos acostumbrados. Falleció el día anterior, a la edad de cuarenta y seis años, habiendo dejado un hijo varón llamado Juan José Coronas Curas párroco.

MORT DE LA FILLA D'EN PEDRERA DE MATA. La mort de la Maria Matamala i Trilla, filla d'en Pedrera de Mata va ser el 13 de desembre de 1904, tenia un mes i dies. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a “CAT ADG 3/84 1 4 1 **04** Libro cuarto de Defunciones de la Parroquia de Cors y Mata (1852 - 1948)”

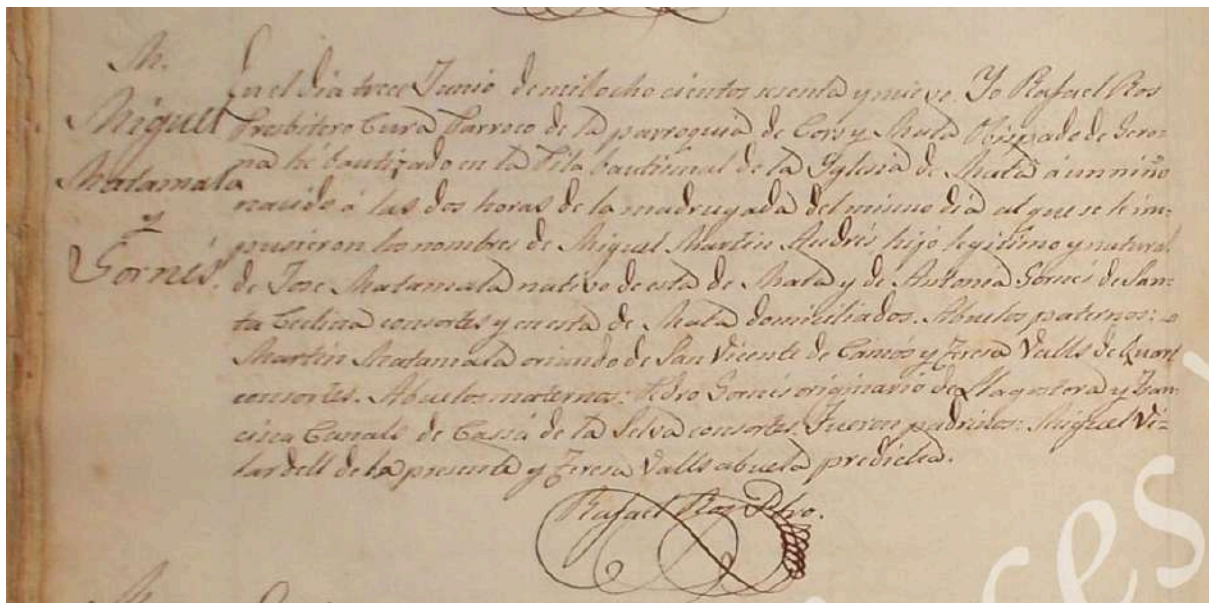
<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40816#previous-page> Pàg. 115 (22/8/2023)

En el día trece del mes de Diciembre del año mil novecientos y cuatro, en esta parroquia de Cors y Mata, diócesis y provincia de Girona, murió en esta de Mata, a las tres horas de su mañana, Maria Matamala y Trilla, de edad un mes y días.

GERMÀ D'EN PEDRERA DE MATA. MIQUEL. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basílica de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 89 (24/8/2023)

GERMÀ D'EN PEDRERA DE MATA. PERE. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basílica de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 116 (24/8/2023)

A los tres de Noviembre de mil ochocientos setenta y cuatro,
 el infrascripto Cura de la Parroquia de Cors y Mata Obis-
 pada y Provincia de Gerona, he bautizado solemnemente en
 las fuentes bautismales de la Iglesia de Mata supragenera-
 de Cors a Pedro, Vicente, Pasc, nacido el mismo día a las
 diez de la mañana, hijo legitimo de Pasc Matamala natural
 de dicho Mata y de Antonia Gomez natural de el P. Seclina
 vecinos de Mata. Abuelos paternos, Martin Matamala na-
 tural de S. Vicente de Camas y Juana Valls natural de Sant.
 Abuelos maternos, Pedro Gomez natural de Sagastora
 y Juana Casals natural de Casi de la Selva. Padrinos,
 Pedro Matamala y Maria Garcia de Matamala.
 Vicente Vidal Pbro. Curato

M.
 Matamala y
 Gomez Pedro

1874

NAIXEMENT DEL FILL D'EN PEDRERA DE MATA. ÀNGEL. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 B5 Libro quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basile de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 179 (24/8/2023)

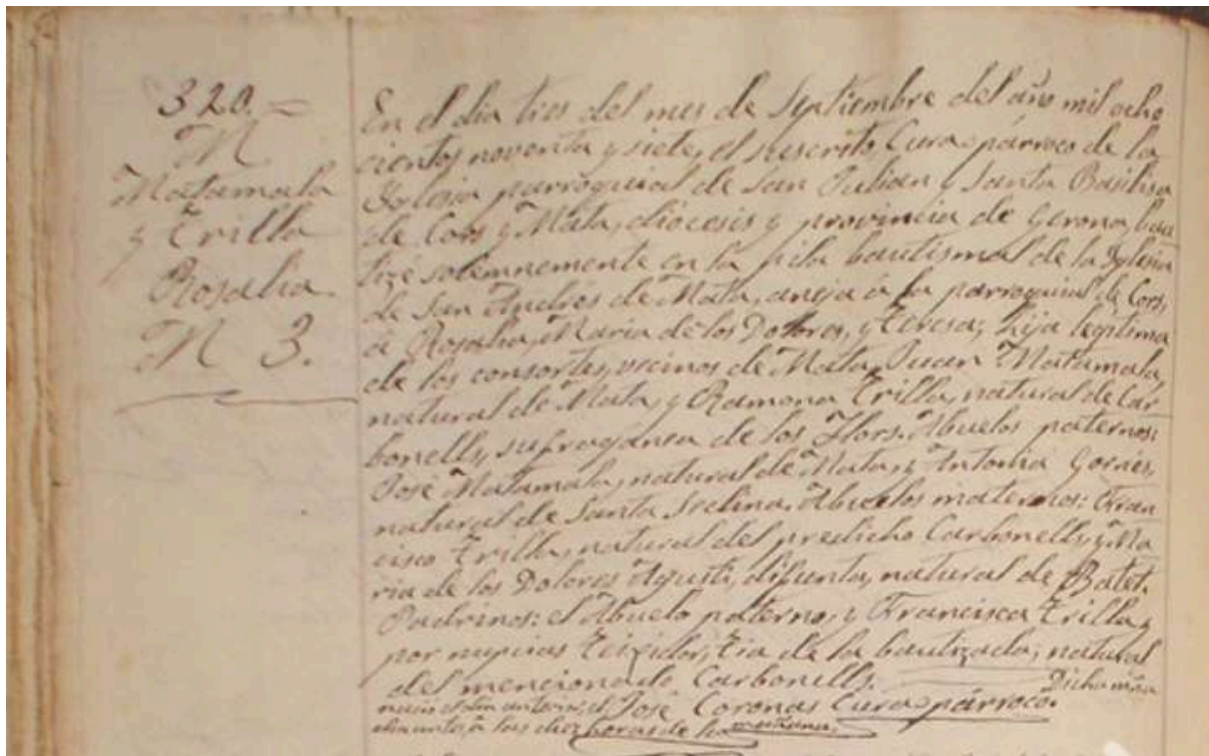
En el día doce del mes de Abril del año mil ochocientos noventa
 y seis, el suscrito, cura párroco de la Iglesia parroquial de
 San Julián y Santa Basilia de Cors y Mata, diócesis y provin-
 cia de Gerona, bautizó solemnemente en la pila bautismal
 de la Iglesia de San Andrés de Mata, anexa a la parroquial
 de Cors, a Ángel Francisco y José, nacido dos días antes, a las
 ocho horas de la mañana, hijo legítimo de los consortes, veci-
 nos de Mata, Juan Matamala, natural de Mata, y Bernarda
 Erilla, natural de Carbonell de la parroquia de los Horts.
 Abuelos paternos: José Matamala, natural de Mata, y Antonia
 Gornés, natural de Santa Seclina. Abuelos maternos:
 Francisco Erilla, natural del predicho Carbonell, y
 Meria de los Dolores Agustí, difunta, natural de Batet.
 Padrinos: el predicho Abuelo materno, y la Abuela
 paterna.

M.
 Matamala Erilla
 Ángel.
 J. F.

José Coronas Cura párroco.

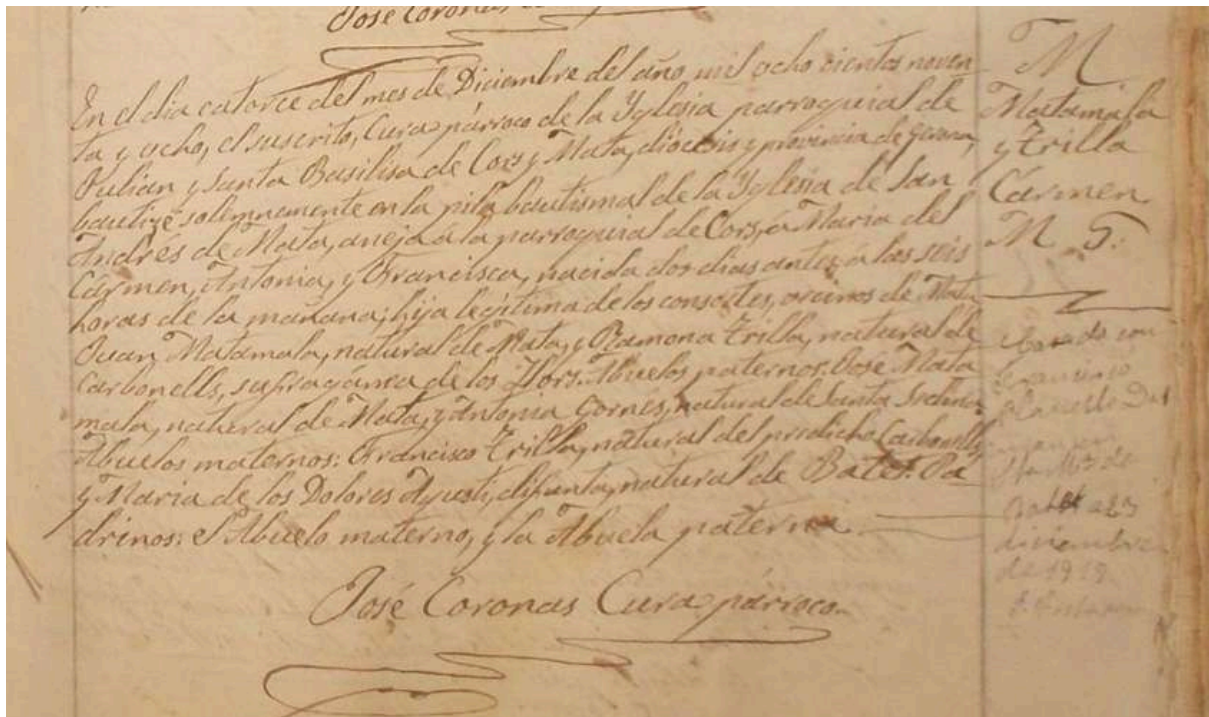
NAIXEMENT DE LA FILLA D'EN PEDRERA DE MATA. ROSALIA. He trobat la
 informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro
 quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basiliçe de Cors (1851 -
 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 185 (24/8/2023)

NAIXEMENT DE LA FILLA D'EN PEDRERA DE MATA. CARME. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro quinto de Bautismos de la parroquia Iglesia de los Santos Julián y Basilia de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 190 (24/8/2023)

NAIXEMENT DE LA FILLA D'EN PEDRERA DE MATA. CONCEPCIÓ. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basiliçe de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 204 (24/8/2023)

en el nacimiento del, el mismo Bautista y Compadre de la *Martana*
 parroquia de *San Mateo, Obispo y Primitivo* de *San Mateo* y *San Mateo*
 he bautizado en la pila bautismal de la Iglesia de *San Mateo*
Mateo a una niña que nació a la tarde del
 día *trece* de los *septiembre* año *1851*, a la que se le im-
 puso con los nombres de *Maria de la Concepción* Jo-
 sefa *Alonso*, hija *legítima* y natural de los condeses
Juan Alonso, *Juan* y *Camelia* *Bulla Aguilera*
 así que respectivamente de *Mateo* y *Carbonell*
 hijos de los *Señores* *Abuelos* *padres* *legítimos* y *naturales*
 naturales respectivamente de *Mateo* y *Santa Cecilia*.
Abuelos *maternos* *legítimos* y *naturales* *maternos*
 respectivamente de *Carbonell* y de *Basel*. *Padres*
legítimos *Bulla* y *Agui* y *Josefa* *Bulla* y *Agui* su-
 vos *naturales* de *Carbonell* *esposos* de los *Señores*
Carlos *Torre* *padre* *padre*

NAIXEMENT DE LA FILLA D'EN PEDRERA DE MATA. MARIA. He trobat la informació a l'arxiu diocesà de Girona més concretament a "CAT ADG 3/84 1 1 1 **B5** Libro quinto de Bautismos de la parroquial Iglesia de los Santos Julián y Basile de Cors (1851 - 1913)"

<https://arxiu.arxiuadg.org/visor2.php?id=40278> Pàg. 220-221 (24/8/2023)

En el día veinte y tres del mes de Octubre del año mil
novecientos cuatro y el infrascrito Cura párroco de la

M^{te}. iglesia parroquial de S. Sebastián y Sta. Barthelema de Girona
 en sufragio de S. Andrés de Abata, diócesis y provincia de Geru-
 nia, he bautizado en la pila baptismal de dicha iglesia
 a una niña nacida a la primera hora de la mañana
 del día diez y ocho de los referidos mes y año, a la que
 impuse en los nombres de María, Raymundo, Fran-
 cisco, hija legítima y natural de los conseres Juan Mata-
 mala y Guineo y Raymundo Frilla y Agustí, naturales
 de esta de Abata y de Los Hornos respectivamente, vecinos
 de esta de Abata. Abuelos paternos [†] Juan y Antonia, na-
 turales de esta de Abata y de Sta. Cecilia respectivamente de
 Abuelos maternos, Francisco y Dolores, naturales de Los
 Hornos y de Patet respectivamente. Padrinos, Nicolás
 Frisidor y María Frilla, hijos de la bendita cañata
 de Carrer y Los Hornos respectivamente. † Miedo de
 de punto Juan no vale y en su lugar se puso José.

Juan Costa Cura párroco